



CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIA nr. 289

din 18 noiembrie 2024

Cu privire la examinarea raportului final privind modul de reflectare a alegerilor prezidențiale (perioada 20 septembrie-01 noiembrie 2024)

Prin Decizia nr. 234 din 20.09.2024, Consiliul Audiovizualului (în continuare – CA) a dispus controlul respectării legislației electorale și audiovizuale de către serviciile media audiovizuale de televiziune care, prin declarațiile aprobate de CA, s-au angajat să reflecte alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024. Controlul a urmărit modul în care sunt respectate normele art. 89 și 90 din Codul electoral nr. 325/2022 și ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137/2023 (în continuare – *Regulament CEC*). Controlul dispus a vizat programele de știri și actualități, emisiunile de promovare electorală și dezbaterile electorale.

Prin Decizia nr. 279 din 01.11.2024, CA a dispus controlul respectării prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022 în emisiunile de informare electorală difuzate în perioada 21 octombrie-01 noiembrie 2024, în orele de maximă audiență de seară.

Conform prevederilor art. 90 alin. (2) lit. b) al Codului electoral nr. 325/2022, emisiunile de informare electorală sunt „...emisiunile, organizate la inițiativa furnizorului de servicii media, în care grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), participanții la referendum sau reprezentanții acestora pot prezenta programele politice și în care pot fi discutate diverse probleme de interes public”

Potrivit pct. 39¹ al Regulamentului CEC: „În categoria emisiunilor de informare electorală pot fi incluse/difuzate și alte programe (de ciclu, de arhivă, de autor etc.) dacă întrunesc următoarele condiții:

- 1) au relevanță electorală (informativă, educativă, distractivă);
- 2) urmăresc un interes public;
- 3) respectă principiile stabilite la art.89 alin. (2) din Codul electoral nr.325/2022.”

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. a) din CSMA, ale art. 90 alin. (15) și (16) din Codul electoral nr. 325/2022, CA a efectuat controlul a 19 servicii media audiovizuale de televiziune: „Moldova 1”, „TV-Găgăuzia”, „Pro TV Chișinău”, „Canal Regional”, „ATV”, „Exclusiv TV”, „Jurnal TV”, „TVC 21”, „TV8”, „TVR Moldova”, „Cinema 1”, „N4”, „SOR TV”, „Drochia TV”, „Media TV”, „Axial TV”, „TV Elita”, „Studio L” și „R Live TV”.

„Moldova 1”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie-18 octombrie și 21 octombrie-01 noiembrie, „Moldova 1” a difuzat în programele de știri și actualități, 163 de subiecte cu caracter electoral în volum total de 6 ore 06 minute 56 secunde, ceea ce constituie 26,4% din durata totală a buletinelor informative difuzate. În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „Moldova 1” a difuzat 98 de subiecte (60,1%) cu o durată cumulată

de 3 ore 39 minute 24 secunde (59,8%), iar în turul II – 65 de subiecte (39,9%) cu o durată cumulată de 2 ore 27 minute 32 secunde (40,2%).

„Moldova 1” a difuzat subiecte cu caracter electoral în toate perioadele de control. Numărul de subiecte a variat între 47, în prima perioadă, și 10 – în perioada a doua de control. Durata subiectelor electorale a variat între 1 oră 29 minute 31 secunde, în perioada a cincea, și 19 minute 55 secunde – în perioada a doua.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În subiectele electorale, în calitate de protagoniști, „Moldova 1” a dat preferință organelor de stat – cu 120 de apariții (25%) și concurenților electorali – cu 113 apariții (24%). Dintre categoriile de protagoniști cel mai rar în subiecte s-au regăsit organele electorale – cu 49 de apariții (10%) și experții – cu 35 de apariții (8%).

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, timpul total alocat concurenților electorali a fost de 36 minute și 14 secunde, ceea ce constituie o pondere de 10% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (6 ore 06 minute 56 secunde). În turul I, volumul acordat concurenților a fost de 17 minute 37 secunde, iar în turul II – de 18 minute 37 secunde.

În turul I de scrutin, cu excepția perioadei a doua, în subiectele de la „Moldova 1” s-au regăsit toți cei 11 concurenți electorali. Durata cumulată acordată concurenților electorali a variat de la 1 minut 56 secunde, în perioada a treia, la 13 minute 29 secunde, în perioada întâia de control.

În turul I al Alegerilor Prezidențiale, volumul total de timp acordat concurenților electorali a fost de 17 minute 37 secunde, ceea ce constituie o pondere de 8% din durata subiectelor cu caracter electoral (3 ore 39 de minute 24 secunde).

Durata timpului de reflectare a concurenților electorali a variat între 1 minut 01 secundă (O. Țicu) și 2 minute 01 secundă (T. Ulianovschi). În subiectele electorale cel mai des au apărut concurenții M. Sandu și R. Usatîi – de câte 8 ori fiecare, iar câte 5 apariții au avut I. Chicu, O. Țicu și N. Morari.

În turul II de scrutin, „Moldova 1” a reflectat ambii concurenți electorali în ambele perioade ale turului II, cu o durată totală de 18 minute 37 secunde, ceea ce constituie 12,6% din durata totală a subiectelor electorale difuzate. Timpul de reflectare a concurenților electorali, în ultima perioadă, a șasea, a fost de circa 2,5 ori mai redus (5 minute 11 secunde) decât cel din perioada precedentă (13 minute 26 secunde).

În turul II de scrutin M. Sandu a fost protagonistă în 22 de subiecte cu caracter electoral cu o durată de 10 minute 50 secunde (58,2%).

A. Stoianoglo a fost protagonist în 21 de subiecte cu caracter electoral cu o durată de 7 minute 47 secunde (41,8%).

4. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada 20 septembrie-18 octombrie și 21 octombrie-01 noiembrie, „Moldova 1” a difuzat 35 de subiecte cu caracter conflictual, dintre care 29 de subiecte electorale au fost echilibrate, iar alte 6 subiecte au fost prezentate dezechilibrate.

Cinci dintre subiectele dezechilibrate au fost difuzate în turul I și unul – în turul II de scrutin.

Dezechilibrul se referă la lipsa poziției părților vizate în subiectele cu caracter conflictual.

Subiectele dezechilibrate:

1) Subiectul difuzat pe 14.10.2024, cu începere de la 21:01:05, intitulat „*Guțul, interzisă în UE*”, în care se vorbește despre un nou pachet de sancțiuni împotriva a 5 persoane din RM; Evghenia Guțul, guvernatoarea UTA Găgăuzia, și membrii cabinetului său: Mihail Vlah, Iurii Cuznețov și Ilia Uzun, care promovează separatismul, amenință suveranitatea și independența Republicii Moldova. Prin aceeași decizie a fost sancționată și Neli Parotenco care a lucrat contabilă la Primăria Orhei, dar a fugit în Rusia din cauza investigațiilor privind finanțarea politică ilegală, unde a fondat organizația „Evrazia”.

2) Subiectul difuzat pe 15.10.2024, cu începere de la 21:05:07, despre percheziții desfășurate la Bălți în cadrul cauzei penale privind coruperea electorală și finanțarea ilegală a partidelor politice. În cadrul

subiectului este prezentată o secvență dintr-o discuție telefonică în care o persoană, care susține că e de la Șor, explică cum sunt transmiși banii de la Moscova și susține că i-a primit deja. De asemenea, în interceptarea prezentată de poliție se spune că a candidat un om din partidul „Victorie”, dar nu se știe cine e. Totodată, se menționează că de la persoanele percheziționate și de la sediul formațiunii au fost ridicate telefoane mobile, mijloace bănești și înscrisuri de ciornă.

3) Subiectul difuzat pe 16.10.2024, cu începere de la ora 21:03:34, prezintă noi detalii despre perchezițiile de la Bălți. După expunerea motivului descinderii, se menționează: „*în vizorul oamenilor legii sunt membri și activiști ai Bl. Pobeda/Victorie, gestionat de penalul I. Șor. Ministrul AI, Adrian Efros a menționat că dacă vor fi acumulate probe suficiente va fi sesizată CEC*” și „*Acțiunile au vizat oficiul din Bălți al Bl. P/V., precum și domiciliile unor persoane fizice afiliate formațiunii respective*”.

4) Subiectul difuzat pe 18.10.2024, cu începere de la 21:03.34, intitulat „*Campanie cu încălcări*”, este despre rezultatele raportului realizat de asociația Promo-LEX, în care s-a constatat utilizarea abuzivă a resurselor administrative și implicarea demnitarilor și miniștrilor în activități de campanie electorală.

5) Subiectul difuzat pe 18.10.2024, cu începere de la 21:06:50, intitulat „*Portretul activiștilor Șor*” despre reținerea a două persoane vizate într-o cauză penală și continuarea investigației jurnalistice în care au fost vizati: Sașa-Alexandr Martinovici, Oleg-Oleg Crîlov, fost angajat MAI, și Raisa Surdu, care conducea o rețea locală coordonată de I. Șor, anterior cercetată penal pentru pungășie și furt și condamnată într-un caz. Totodată, în subiect se vorbește despre Svetlana Stanchevici, speaker în blocul „Victorie”, care a încurajat să se voteze „nu” la referendum, dar își petrece vacanțele în Europa.

6) Subiectul difuzat pe 24.10.2024, cu începere de la 21:08:17, intitulat „*TRM contestă decizia CA*” este despre faptul că furnizorul public și-a exprimat dezacordul cu amenda de 5 000 de lei, aplicată de CA, care a calificat anumite informații difuzate de „Moldova 1” drept agitație electorală. Este vorba despre un material difuzat de „Moldova 1” în ziua alegerilor, pe 20 octombrie, în care a prezentat profilul celor 11 concurenți electorali. În cadrul știrii se menționează că administrația Companiei consideră decizia CA drept una exagerată. Urmează poziția lui V. Țurcanu exprimată într-un sincron. Totodată, și voiceover-ul menționează „*Compania consideră că autoritatea audiovizuală a constatat eronat că „Moldova 1” ar fi admis agitație electorală*”. După prezentarea conținutului Articolului 1 din Codul electoral, serviciul media audiovizual revine cu precizarea: „*Or, postul public, prin știrea despre cine sunt cei 11 candidați nu a avut drept scop să-i determine pe alegători să-și dea votul pentru anumiți concurenți electorali*”. În acest context, se atestă lipsa poziției CA cu privire la calificarea deciziei de către TRM ca fiind una exagerată.

În cele șase subiecte, de rând cu lipsa poziției părților vizate, este atestată și lipsa dovezii că „Moldova 1” ar fi încercat să obțină toate opiniile necesare și că nu i-ar fi reușit până la momentul difuzării subiectelor electorale conflictuale.

5. Asigurarea echilibrului de gen

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 223 de cazuri (62,1%) protagoniști au fost bărbați și în 136 de cazuri (37,9%) – femei.

6. Relevanța temelor abordate

Subiectele difuzate de „Moldova 1” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. Accesibilitate

„Moldova 1” a respectat rigorile legii cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz.

8. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de raport, „Moldova 1” a inclus toate subiectele cu caracter electoral în rubrica specială „Electorală 2024”.

În perioada de referință, „Moldova 1” a admis anumite devieri de la normele legale. Astfel, pe 17 octombrie, ora 21:17:51, a fost difuzat un subiect referitor la rezultatele unui sondaj sociologic privind

opțiunile la alegeri. În subiect a lipsit informația despre geografia sondajului și despre autorizarea sau lipsa autorizării de către CEC de a realiza sondajul, contrar prevederilor pct. 48 din Regulamentul CEC.

Pentru această încălcare „Moldova 1” a fost sancționată cu o amendă în mărime de 5 000 de lei, prin Decizia CA nr. 267 din 25.10.2024.

Totodată, a fost atestată încălcarea principiilor echității, echilibrului și imparțialității, prevăzute la art. 89 alin. (2) Cod electoral.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „Moldova 1” a difuzat 9 emisiuni de promovare electorală, dintre care 6 emisiuni au vizat alegerile prezidențiale.

„Moldova 1” a difuzat emisiunile de promovare electorală în afara prime-time-ului, în cadrul rubricii: „Mesaj de promovare electorală”.

III. Dezbateri electorale

„Moldova 1” și-a asumat organizarea dezbaterilor electorale atât pentru Alegerile Prezidențiale, cât și pentru Referendumul republican constituțional.

În perioada de control, „Moldova 1” a difuzat 10 dezbateri electorale, dintre care 5 au vizat alegerile prezidențiale.

Toți cei 11 concurenți electorali au fost invitați la dezbaterile electorale, M. Sandu, V. Furtună și T. Ulianovschi nu s-au prezentat.

„Moldova 1” a difuzat dezbaterile electorale pentru funcția de președinte al RM la ora 19.00, în loc de ora 21.45, indicată în Declarație. Concurenții electorali au fost invitați la dezbateri în ordinea înregistrării acestora la CEC. Conceptul dezbaterilor prevedea, între altele, ca moderatorul, într-o rundă din cele 5, să adreseze întrebări invitaților. Astfel, la dezbaterile din **8 octombrie** au fost invitați concurenții electorali A. Stoianoglo, M. Sandu și R. Usatîi. A. Stoianoglo a părăsit dezbaterile de la primele minute, iar M. Sandu n-a dat curs invitației, în platou rămânând R. Usatîi. La runda întrebărilor moderatorului, după răspunsurile lui R. Usatîi, moderatorul a precizat (min. 22:42) ce întrebări i-ar fi adresat concurentului A. Stoianoglo, dacă ar fi participat la dezbateri. Moderatorul, însă, nu a precizat și ce întrebări i-ar fi adresat concurente M. Sandu, dacă ar fi participat la dezbateri. Prin urmare, se întvede o ușoară abatere de la principiile echității, echilibrului și imparțialității. Din perspectiva unei abordări corecte, ar fi trebuit să se opteze pentru una din următoarele două posibilități: fie discuții doar cu singurul participant la dezbateri, cu adresarea întrebărilor pregătite pentru acesta, fie comunicarea întrebărilor pregătite pentru ambii concurenți care nu au participat la dezbateri.

La data de 27.10.2024, „Moldova 1” a difuzat dezbaterile electorale dintre A. Stoianoglo și M. Sandu, dezbateri care au fost organizate de către concurenții electorali.

Pe data de 28.10.2024, ora 19:00, „Moldova 1” a planificat realizarea unei dezbateri dintre cei doi concurenți electorali care au acces în turul II al scrutinului prezidențial.

Dezbaterile electorale au fost organizate în prime-time și evidențiate de alte programe ale serviciului media audiovizual prin semnale acustice și vizuale unice cu mențiunea „Dezbateri Electorale. Alegeri prezidențiale”. Programul a fost transmis în direct la „Moldova 1” și la „Radio Moldova”.

La dezbateri au fost invitați ambii candidați din turul doi – Maia Sandu și Alexandr Stoianoglo. Concurentul electoral A. Stoianoglo nu s-a prezentat. Maia Sandu a beneficiat de 45 de minute (conform regulamentului) pentru a-și expune platforma, a răspunde întrebărilor moderatorului și jurnaliștilor și a participa la o sesiune de discuții libere. În absența candidatului A. Stoianoglo, „Moldova 1” nu a redistribuit timpul rezervat acestuia către contracandidat.

La începutul dezbaterii au fost anunțate regulile, timpul pentru fiecare rundă. În studio, „Moldova 1” a invitat jurnaliști de la diverse instituții media, precum și reprezentanți ai societății civile, pentru a

adresa întrebări: Petru Macovei (API), Mihail Sirkeli (Nokta), Vitalie Călugăreanu (Jurnal TV/Deutsche Welle), Natalia Zaharescu (ZdG), Stela Untilă (Newsmaker), Valentina Ursu (R Live TV), Mariana Rață (TV8) și Vasile Munteanu (TVR Moldova). Transmisiunea a fost disponibilă și online pe site-urile Moldova 1 și Radio Moldova, YouTube și paginile oficiale de Facebook ale Companiei „Teleradio-Moldova”.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada 21.10-01.11.2024, în cadrul orelor de maximă audiență ale serii (17:00-24:00), „Moldova 1” a difuzat 9 programe de informare electorală, cu durata de 05 ore 45 minute 48 secunde.

În perioada de raport, „Moldova 1” nu a admis abateri în cadrul emisiunilor de informare electorală.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Moldova 1” a informat publicul cu privire la alegerile prezidențiale din Republica Moldova prin intermediul programelor de știri și actualități, dezbaterilor electorale, emisiunilor de promovare electorală și emisiunilor de informare electorală.

În cadrul programelor de știri și actualități, SMA a reflectat campania electorală prin prisma evenimentelor de lansare în campanie a concurenților electorali și, preponderent, din perspectiva activității CEC și a încălcărilor pe care le-au comis unii concurenți. O atenție sporită s-a acordat subiectelor despre tentativele de fraudare a alegerilor și acțiunilor de combatere a corupției alegătorilor. Totodată, ca urmare a controlului s-a atestat că, în turul I al alegerilor pentru funcția de președinte al Republicii Moldova, „Moldova 1” nu a mediatizat concurenții din perspectiva prezentării activităților de campanie, în perioada a doua nereflectând niciun concurent electoral, iar în turul II al alegerilor „Moldova 1” a reflectat concurenții electorali și prin prisma acțiunilor de campanie.

Totodată, este de menționat că, în perioada de referință, „Moldova 1” a difuzat 6 știri cu caracter conflictual dezechilibrate.

În cadrul emisiunilor de promovare electorală și a celor de informare electorală nu a admis derogări de la legislația electorală în vigoare.

În context, sunt relevante prevederile art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, potrivit căroră: *„Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii.”*

„TV-Găgăuzia”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „TV-Găgăuzia” a difuzat în programele de știri și actualități, 43 de subiecte cu caracter electoral, în volum total de 1 oră 18 minute 42 secunde, ceea ce constituie 7,1% din durata totală a buletinelor informative difuzate. În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „TV-Găgăuzia” a difuzat 27 de subiecte (62,8%) cu o durată de 42 minute 54 secunde (54,5%), iar în turul II - 16 de subiecte (37,2%) cu o durată de 35 minute 48 secunde (45,5%).

„TV-Găgăuzia” a difuzat subiecte cu caracter electoral în toate perioadele de control. Numărul de subiecte a variat între 3 subiecte - în a treia și a șasea perioadă și 13 subiecte - în perioada a cincea. Durata subiectelor electorale a variat între 4 minute 34 secunde - în perioada a treia și 30 minute 45 secunde - în perioada a cincea.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În perioada de raport, „TV-Găgăuzia” a reflectat în subiectele electorale, în calitate de protagoniști cetățenii de rând – cu 41 de apariții (38%), fiind urmași de concurenții electorali – cu 37 apariții (34%), iar organele electorale au beneficiat de 19 apariții (18%). Cel mai rar în subiectele electorale s-au regăsit organele de stat cu 6 apariții (5%) și experții cu 5 apariții (5%). „TV-Găgăuzia” nu a reflectat actorii politici în cadrul subiectelor cu caracter electoral difuzate.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, timpul total alocat concurenților electorali a fost de 26 minute 34 secunde, ceea ce constituie o pondere de 34% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate. În turul I, volumul acordat concurenților a fost de 18 minute 57 secunde, iar în turul II – 07 minute 37 secunde. În turul I de scrutin, „TV-Găgăuzia” a reflectat concurenții electorali în prima și a doua perioadă de control.

Durata cumulată acordată concurenților electorali a variat între 6 minute 29 de secunde, în prima perioadă și 12 minute și 28 de secunde, în a doua perioadă de control.

„TV-Găgăuzia” nu a reflectat concurenții electorali în perioada a treia și a patra de control.

În turul I al Alegerilor Prezidențiale, volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 18 minute 57 secunde, ceea ce constituie 44,2% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate de „TV-Găgăuzia” (42 de minute 54 de secunde). Durata reflectării concurenților electorali a variat între 1 minut 40 secunde (V. Furtună) și 01 minut 47 secunde (I. Vlah și I. Chicu). Fiecare concurent electoral a fost protagonist în câte două subiecte.

În turul II de scrutin, „TV-Găgăuzia” a reflectat ambii concurenți electorali, cu o durată cumulată de 7 minute 37 secunde, ceea ce constituie 21% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate în ambele perioade ale turului II de scrutin (35 minute 48 secunde).

În turul II de scrutin, M. Sandu a fost protagonistă în 8 subiecte cu caracter electoral, cu o durată de reflectare de 03 minute 55 secunde (51,4%),

A. Stoianoglo a fost protagonist în 7 subiecte cu caracter electoral, cu o durată de 03 minute 42 secunde (48,6%).

4. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de raport, „TV-Găgăuzia” a prezentat subiecte neconflictuale.

5. Asigurarea echilibrului de gen

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 53 de cazuri (57%) protagoniști au fost bărbați și în 40 de cazuri (43%) – femei.

6. Relevanța temelor abordate

Subiectele difuzate de „TV-Găgăuzia” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. Accesibilitate

„TV-Găgăuzia” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

8. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de raport, „TV-Găgăuzia” a inclus toate subiectele cu caracter electoral în rubrica specială „Electorala 2024”.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada de control „TV-Găgăuzia” nu a difuzat emisiuni de promovare electorală care să vizeze alegerile prezidențiale.

III. Dezbateri electorale

„TV-Găgăuzia” și-a asumat organizarea dezbaterilor electorale atât pentru Alegerile Prezidențiale, cât și pentru Referendumul republican constituțional.

În perioada de control, „TV-Găgăuzia” a difuzat 8 dezbateri electorale, dintre care 4 au vizat Alegerile Prezidențiale.

În dezbaterile din 14 octombrie, dedicată alegerilor prezidențiale, a participat doar reprezentantul concurentului V. Tarlev. În prima rundă a fost depășit timpul convenit, moderatoarea a încercat să intervină, dar fără să insiste. Pe parcurs, moderatoarea a adresat și întrebări, cum ar fi: „ce măsuri vor fi întreprinse pentru a sprijini producătorii agricoli?”, „ce va face pentru domeniul educației?” etc. Calitatea întrebărilor (care ar putea fi potrivite pentru un reprezentant al Guvernului) denotă pregătirea insuficientă pentru acest tip de dezbateri. În plus, la prezentarea regulilor dezbaterii a fost citat „Codul Audiovizualului”.

În dezbaterile din 16 octombrie, dedicată alegerilor prezidențiale, a participat concurenta I. Vlah și reprezentantul concurentului R. Usatîi. Și în cadrul acestei dezbateri moderatoarea nu a făcut nicio precizare că promisiunile candidaților nu au legătură cu prerogativele președintelui. În timpul rundei care presupunea ca invitații să-și adreseze întrebări unul altuia, moderatoarea a lăsat-o pe I. Vlah să-și prezinte poziția personală și programul electoral, utilizând astfel tot timpul rezervat respectivei runde. În această situație, contrar propriilor reguli, moderatoarea a fost nevoită să-l lase și pe reprezentantul lui R. Usatîi să procedeze la fel. Prin urmare, atestăm o atitudine față de invitații menționați, diferită de atitudinea față de invitații la alte dezbateri dedicate alegerilor prezidențiale. Astfel, se constată că SMA nu a putut să-și respecte nici propriile reguli stabilite pentru dezbaterile organizate.

La data de 27.10.2024, „TV-Găgăuzia” a difuzat dezbaterile electorale dintre A. Stoianoglo și M. Sandu, care a fost organizată de către concurenții electorali.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada 21.10 – 01.11, „TV-Găgăuzia”, în cadrul orelor de maximă audiență de seară (17:00 - 24:00), a difuzat 9 programe de informare electorală, cu o durată totală de 8 ore 0 minute 36 sec.

1. În urma analizei, s-a constatat că în cadrul programului informativ „De facto” din 21 octombrie 2024, a existat o discuție subiectivă și unilaterală, cu un anumit grad de părtinire în modul în care au fost prezentate informațiile. În cadrul discuției invitatul Stanislav Pavlovski a abordat rezultatele alegerilor prezidențiale și ale referendumului constituțional, subliniind diferența de voturi dintre Maia Sandu și cei care au susținut „da” la referendum, argumentând că susținătorii integrării europene nu se află doar în rândurile PAS, dar și în alte partide, iar moderatorul a ținut să menționeze că „*asta și a dorit Maia Sandu pentru că știa în această primăvară, chiar iarna, că atunci au vorbit despre referendum știind că numărul susținătorilor ideii de integrare este mai mare, decât al susținătorilor ei, s-o tragă pe dânsa în sus*”, la fel, a adăugat că „*dar Maia Sandu a tras în jos (referendumul)*”. În acest context, moderatorul a adoptat o poziție acuzatoare față de un concurent, făcând afirmații care sugerează că acesta ar fi folosit referendumul pentru a-și întări poziția politică. Comentariile referitoare la „*tragerile în sus*” sau „*tragerile în jos*” ale Maiei Sandu au fost subiective. În plus, moderatorul și-a exprimat opinia despre prestația concurente, apelând la apelative subiective și sexiste, afirmând că în cadrul conferinței de presă Maia Sandu ar fi avut un comportament „emoțional”: „*e emoțională, domnișoara totuși*”. În context, fișa informativă a Consiliului European privind **Combaterea discursului de ură sexist**, adoptată în 2016, propune o definiție a discursului de ură sexist: „Discursul de ură sexist este una dintre expresiile sexismului, care poate fi definită ca orice presupunere, credință, afirmație, gest sau act care vizează exprimarea disprețului față de o persoană,

în funcție de sexul sau genul acesteia, sau de a considera acea persoană ca fiind inferioară sau redusă în esență la dimensiunea sa sexuală”. Prin urmare, comentariul sexist adresat Maiei Sandu, cum că aceasta ar fi „emoțională” sau „domnișoara totuși”, nu este doar nepotrivit, ci și lipsit de fundament într-un context profesional și public. Într-o dezbatere politică, mesajele ar trebui să se concentreze pe argumente și poziții, nu pe trăsături personale sau pe stereotipuri de gen. Fiecare concurent, indiferent de gen, ar trebui să fie tratat pe picior de egalitate, iar calitățile lui politice și discursul să fie apreciate fără a se recurge la etichete de acest tip, care doar diminuează nivelul dezbaterii și contribuie la perpetuarea unor prejudecăți. În acest context, remarcile sexiste nu sunt doar nerelevante, ci și dăunătoare pentru un schimb de idei obiectiv și respectuos.

De asemenea, s-au adus acuzații nefondate referitoare la pericolul extern, când moderatorul a afirmat, fără baze factuale clare, că chiar și oficialii ucraineni nu văd pericolul în Republica Moldova din partea Federației Ruse, în timp ce oficialii din RM au o percepție diferită. La fel, moderatorul a adus acuzații poliției, declarând că „*poliția este un agent electoral al PAS-ului*”.

În general, programul a fost marcat de un echilibru fragil între susținerea opiniilor invitatului și un discurs subiectiv al moderatorului, care a favorizat anumite puncte de vedere politice, fără a oferi un suport factologic.

2. Discuția din cadrul programului „De facto” din 24 octombrie 2024 a fost marcată de un puternic dezechilibru în abordarea subiectelor și de o susținere evidentă a invitatului Dumitru Pulbere din partea moderatorului programului. Moderatorul a permis invitatului să lanseze acuzații grave privind fraude electorale, inclusiv acuzații fără dovezi clare despre manipularea voturilor sau implicarea funcționarilor CEC în acțiuni ilegale în afacerea votului din diaspora. Aceste afirmații au fost făcute fără un substrat factologic și fără a oferi exemple clare sau dovezi credibile, bazându-se pe generalizări („cineva, undeva”).

În plus, a fost atestat un dezechilibru în tratamentul subiectelor și a concurenților electorali, acuzând guvernarea de fraude și manipulări pentru a obține victoria în alegeri și pentru a asigura un al doilea mandat al președintei Maia Sandu, fără a prezenta argumente care să susțină aceste afirmații. Moderatorul nu a intervenit pentru a concretiza sau a solicita dovezi pentru acuzațiile făcute. În schimb, a amplificat aceste afirmații prin întrebări sugestive și prin susținerea punctelor de vedere ale invitatului, cum ar fi atunci când a comentat despre „fraudarea alegerilor” sau despre presupusa „cumpărare a voturilor”.

De asemenea, discuțiile despre referendumul constituțional și despre alegerile prezidențiale au conținut elemente de dezinformare, invitatul Dumitru Pulbere a invocat narative cunoscute ale Kremlinului („referendumul trebuie să aibă loc *numai nu acum*” și „*referendumul este populist*”), fără a se baza pe o analiză obiectivă a rezultatelor sau pe fapte verificabile. Moderatorul, deși a încercat să aducă unele clarificări, a fost în mare parte în acord cu punctele de vedere ale invitatului, ceea ce a dus la o dezbatere dezechilibrată, mai degrabă polarizantă decât informativă. În ansamblu, programul a fost marcat de o lipsă de imparțialitate și obiectivitate, cu un focus clar pe denigrarea actualei guvernări și a candidatei Maia Sandu, promovarea unui anumit punct de vedere politic și a concurentului Alexandr Stoianoglo, în detrimentul unei analize echilibrate și bazate pe fapte. Pe parcursul discuției, Maia Sandu a fost constant denigrată, în timp ce candidatul Stoianoglo a fost lăudat, iar șansele sale de a câștiga au fost prezentate într-o lumină extrem de favorabilă. Moderatorul și invitatul au subliniat în mod repetat potențialul său succes, fără a oferi o analiză echilibrată a altor candidați sau a contextului electoral mai larg. Mai mult, nu s-a discutat deloc despre trecutul lui Stoianoglo, despre controversile care îl înconjoară sau despre activitatea sa anterioară, ceea ce ar fi fost esențial pentru a oferi publicului o imagine completă asupra candidaturii sale. De asemenea, moderatorul nu a reușit să asigure o dezbatere corectă și echilibrată, lăsând loc pentru răspândirea unor informații nefondate.

3. Programul „De facto” din 28 octombrie 2024 s-a axat pe critica Maiei Sandu și promovarea pozitivă a candidaturii lui Alexandr Stoianoglo. Moderatorul a subliniat în mod repetat că Renato Usatîi a fost mai dur în declarațiile sale față de Maia Sandu, iar invitații au fost de acord cu această abordare, speculând că electoratul său ar putea să-l susțină pe Stoianoglo, și nu pe Sandu. Mai mult, moderatorul și invitații Valentin Crîlov și Vitalie Florea au susținut același punct de vedere precum că Maia Sandu a fost „agresivă” în dezbateri.

Pe de altă parte, Alexandr Stoianoglo a fost constant lăudat și prezentat într-o lumină favorabilă, iar moderatorul a vorbit despre șansele sale de câștig într-un mod optimist. În plus, au fost menționate critici la adresa Maiei Sandu, inclusiv citate din surse externe, care au fost folosite pentru a întări poziția negativă asupra acesteia. (Moderator: „*aș vrea să, chiar am plăcerea, pentru că urmăresc pe domnul Cristoiu de foarte mult timp, Ion Cristoiu este un jurnalist reputat, care abordează frecvent tema Republicii Moldova, ascultați ce a răspuns la întrebarea de ce Sandu numește pe alți – bandiți, fără probe. El spune că Maia Sandu este o dictatoare, ea nu are nicio legătură cu democrația, ea este Codruța Kövesi ajunsă acolo, i s-a umflat capul, a luat un Macron, a dus-o la Palatul Elysee, a dat o friptură și a primit banii, [banii, interesant], serviciilor române secrete, au venit mulți bani din Europa în Republica Moldova, care au intrat în conturile serviciilor secrete române și a celor din PAS*”). Această abordare inechitabilă, în care doar una dintre părți a fost constant criticată, în timp ce cealaltă a fost promovată pozitiv, a contribuit la informare dezechilibrată despre concurenți.

4. Programul „De facto” din 30 octombrie 2024 a continuat să mențină tendința de discreditare a concurenteii Maia Sandu, în timp ce susținea și completa pozițiile invitaților Ian Lisnevschi și Sergiu Burlacu într-un mod care favoriza o anumită narațiune politică. De-a lungul discuției, moderatorul nu doar că a amplificat acuzațiile aduse guvernării și Maiei Sandu, dar a și preluat și întărit punctele de vedere ale acestora fără a oferi o contrapondere echitabilă. De exemplu, moderatorul a susținut afirmațiile lui Lisnevschi referitoare la discreditarea Uniunii Europene de către Maia Sandu prin organizarea referendumului. De asemenea, declarațiile lui Sergiu Burlacu, care critica asocierea integrării europene cu emoțiile negative din cauza guvernării actuale, au fost completate și susținute de moderator. Un alt punct de interes a fost modul în care moderatorul a evitat subiecte importante, cum ar fi acuzațiile de cumpărare a voturilor, atunci când Lisnevschi a menționat acest aspect în legătură cu Stoianoglo. Deși subiectul rămânea nerezolvat și avea implicații serioase pentru securitatea statului și democrație, moderatorul nu a dezvoltat discuția, optând pentru amânarea subiectului și înlocuirea lui cu alte teme mai favorabile punctului său de vedere. În plus, discuțiile despre dezbinarea politică au fost abordate într-o manieră care a susținut ideea că dezbinarea poate duce la câștigarea alegerilor, subliniind astfel un mesaj implicit care favorizează manipularea opiniilor publice în scopuri electorale. Această abordare a menținut un echilibru precar, în care critica adusă Maiei Sandu și guvernării a fost mult mai puternică și susținută, în timp ce alte subiecte fundamentale, cum ar fi subiectul corupției alegătorilor și riscurile acesteia, au fost evitate sau minimalizate. Aceasta nu a contribuit la o informare obiectivă și la libera formare a opiniilor, în care discuțiile esențiale pentru democrația și stabilitatea politică au fost înlocuite de afirmații neverificate și acuzații generale. („*Maia Sandu a profitat, dar a suferit referendumul*”, „*Maia Sandu discreditează vectorul european*”, „*s-a făcut jocul Rusiei cu acest referendum*”, „*cetățenii așteaptă de la Maia Sandu sau de la guvernare unele rezultate, dar ce a văzut în ultimul timp societatea, societatea au văzut, da, erau unii încercări totuși politica internă, dar au văzut majorarea cu 90 mln salariile miniștrilor, au văzut că, în mare parte, guvernarea este implicată în alegeri, 2 ani Guvernul nu funcționa, el nu funcționează*” etc.).

5. În cadrul programului „De facto” din 31 octombrie 2024 s-a menținut poziția clară față de cei doi candidați, cu o tendință de a susține și promova pozițiile lui Alexandr Stoianoglo, în timp ce dezbaterile referitoare la Maia Sandu au fost prezentate într-o lumină mai critică. Moderatorul a subliniat diferențele dintre cei doi candidați în cadrul dezbaterilor, menționând că susținătorii Maiei Sandu consideră că aceasta a câștigat, în timp ce cei ai lui Alexandr Stoianoglo au apreciat calmul și sobrietatea acestuia, fiind folosite termeni ca „agresivă” pentru a caracteriza stilul de abordare al Maiei Sandu. Aceste observații au fost sprijinite de moderator, care a continuat să își exprime acordul cu punctele de vedere ale invitatului, Corneliu Popovici, favorizând astfel o percepție mai pozitivă asupra lui Stoianoglo. Discuțiile au fost, de asemenea, marcate de o critică constantă la adresa concurenteii Maia Sandu, de la acuzațiile de politizare a universităților până la comentarii privind lipsa promovării integrării în Uniunea Europeană sub guvernarea sa. În contrast, Alexandr Stoianoglo a fost lăudat în mod repetat de către invitat, iar moderatorul a continuat să susțină această narațiune, sprijinind ideea că Alexandr Stoianoglo reprezenta o alternativă mai rațională și echilibrată. O temă importantă care nu a fost abordată în profunzime a fost schimbarea Constituției, subliniind că aceasta nu are legătură directă cu integrarea în UE. Aceste discuții nu au fost completate cu argumente

obiective sau informații detaliate, ceea ce a dus la o prezentare unidimensională a subiectului. Totodată, moderatorul evidențiază faptul că, Alexandr Stioanoglo a refuzat prezența moderatorilor la dezbateri pentru a evita „*mult partizanat, multă parțialitate din partea jurnaliștilor*”, iar când invitatul l-a întrebat de ce dezbaterile nu au fost organizate de către universități, moderatorul a subliniat că „*dar și universitățile sunt politizate*”. Prin urmare, moderatorul a manifestat o atitudine părtinitoare pe parcursul întregii discuții.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, SMA public regional în reflectarea alegerilor s-a axat pe știri generale despre activitatea CEC, tehnica votării și informații despre buletinele de vot, fără a se referi în manieră complexă la concurenții electorali, precum și la acțiunile de campanie ale acestora. Această atitudine nu este salutară în cazul unui serviciu public de televiziune, ce are responsabilități mai mari față de beneficiarul de informație. Insuficiența de informații limitează alegătorii din autonomia găgăuză în posibilitatea de a fi informați suficient și cuprinzător despre concurenții electorali și platformele lor politice. „TV-Găgăuzia” și-a asumat responsabilitatea de a reflecta alegerile prezidențiale, dar în principalul buletin de știri ponderea subiectelor cu caracter electoral a constituit 7,1% din durata totală a buletinelor de știri. Totodată, în a treia și a patra perioadă de control, subiectele electorale au fost reflectate chiar mai puțin decât în prima și a doua, deoarece, în a treia săptămână, SMA a prezentat subiectele electorale doar miercuri, iar în a patra săptămână, luni și miercuri. Mai mult, în contextul alegerilor, au existat numeroase dezvăluiri importante din partea Inspectoratului General de Poliție și a Procuraturii Anticorupție, care nu s-au regăsit și în cadrul buletinelor de știri difuzate de „TV-Găgăuzia”. În toate perioadele de control, SMA nu a reflectat niciun subiect electoral cu caracter conflictual, toate subiectele fiind neutre și referindu-se la procesul electoral în general. La fel, în ceea ce privește dezbaterile electorale, moderatorii acestora, în anumite cazuri, au avut o atitudine mai favorabilă invitaților, ignorând interesul superior al publicului de a fi informat. Ignorarea informațiilor esențiale, reflectarea limitată a concurenților electorali și scoaterea în evidență doar a aspectelor tehnice poate indica asupra unei atitudini superficiale, a unui dezinteres față de alegeri și a unei reflectări incomplete a alegerilor.

În ceea ce privește programele de informare electorală analizate, acestea au fost marcate de o tendință de favorizare a unui anumit concurent electoral, și anume a lui Alexandr Stioanoglo, în detrimentul Maiei Sandu. Această tendință s-a reflectat în modul în care au fost prezentate dezbaterile, cu un accent continuu pe discreditarea Maiei Sandu și pe promovarea pozitivă a lui Alexandr Stioanoglo. În mod repetat, au fost aduse acuzații și critici în adresa Maiei Sandu, fără a exista o contrapondere echilibrată din partea moderatorilor sau a invitaților. Mai mult, nu s-au prezentat puncte de vedere diferite sau argumente cu un suport factologic care să sprijine o viziune alternativă, iar discuțiile au avut un caracter unidimensional. Totodată, este de menționat, că a fost observată impunerea ideii că Alexandr Stioanoglo ar avea mai multe șanse de a câștiga alegerile, iar Maia Sandu a „tras în jos referendumul” (afirmație repetată de mai multe ori de către moderator), iar în cadrul dezbaterilor s-a subliniat constant că acesta a fost mai „calm”, „serios” și „sobru” decât Maia Sandu, care a fost adesea descrisă prin termeni precum „emoțională”, „agresivă”. Aceste comentarii au fost spuse și/sau susținute de moderator. Acest lucru a condus la o prezentare dezechilibrată a dezbaterilor, în care nu s-au discutat argumentele și realizările ambilor concurenți într-un mod echidistant.

În plus, unii dintre experți, cum ar fi Ian Lisnevschi și Victor Chiseev, au fost invitați de două ori, ceea ce sugerează o tendință de repetitivitate în alegerea invitaților, fără a aduce o diversitate de perspective. În mod constant, acești experți au subliniat aceleași puncte de vedere, fără a oferi un cadru de discuție pluralist sau a analiza în profunzime complexitatea temelor abordate.

În concluzie, edițiile a programului „De facto” au contribuit la întărirea unei idei politice care favorizează un concurent, fără a permite o dezbatere echilibrată și constructivă.

Prin urmare, sunt relevante prevederile art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, potrivit căroră: „*Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă,*

concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii.”

Este de menționat că, „TV-Găgăuzia” a fost sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei, pentru încălcarea art. 89 alin. (2) al Codului electoral, prin Decizia CA nr. 273 din 01.11.2024.

„PRO TV Chișinău”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „PRO TV Chișinău” a difuzat în programele de știri și actualități, 190 de subiecte cu caracter electoral, în volum total de 8 ore 4 minute 20 secunde, ceea ce constituie 28,3% din durata totală a buletinelor informative difuzate. În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „PRO TV Chișinău” a difuzat 113 subiecte (59,5%), cu o durată cumulată de 4 ore 50 de minute 22 secunde (60%), iar în turul II - 77 de subiecte (40,5%), cu o durată cumulată de 3 ore 13 minute 58 secunde (40%).

„PRO TV Chișinău” a difuzat subiecte cu caracter electoral în toate perioadele de control. Numărul de subiecte electorale a variat între 15 subiecte, în perioada a doua de control și 43 de subiecte, în perioada a cincea. Durata subiectelor electorale a înregistrat valori cuprinse între 39 minute 56 secunde, în perioada a doua, și 1 oră 51 minute 57 secunde - în perioada a cincea.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În subiectele electorale, protagoniștii cu cea mai mare vizibilitate au fost concurenții electorali – cu 286 de apariții (35%), fiind urmați de actorii politici cu 190 de apariții (23%). Organele de stat au beneficiat de 166 de apariții (20%), experții au acumulat 89 de apariții (11%), iar cetățenii de rând au avut 48 de apariții (6%). Cel mai rar, în subiectele electorale, s-au regăsit organele electorale cu 44 de apariții (5%).

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, timpul alocat concurenților electorali a fost de 2 ore 45 minute 34 secunde, ceea ce constituie o pondere de 34% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (8 ore 4 minute 20 secunde). În turul I, volumul acordat concurenților a fost de 1 oră 39 minute 14 secunde, iar în turul II – 1 oră 6 minute 20 secunde.

În turul I de scrutin, în subiectele difuzate de „PRO TV Chișinău” s-au regăsit toți cei 11 concurenți electorali. Durata cumulată acordată concurenților electorali a variat între 3 minute 41 de secunde, în a doua perioadă, și 52 minute 46 de secunde, în perioada a patra.

În turul I de scrutin al Alegerilor Prezidențiale, timpul alocat concurenților electorali a fost de 1 oră 39 minute 14 secunde, ceea ce constituie 34,2% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral (4 ore 50 minute 22 secunde).

Durata reflectării concurenților electorali a variat între 7 minute 19 secunde (V. Tarlev) și 11 minute 04 secunde (T. Ulianoschi).

Ca frecvență, M. Sandu a fost mediatizată în cele mai multe subiecte, 27 la număr, urmată de A. Stoianoglo, R. Usatii, în câte 22 de subiecte fiecare, iar în cele mai puține subiecte, 16 la număr, a fost prezentată N. Morari.

În turul II de scrutin, „PRO TV Chișinău” a reflectat concurenții electorali în ambele perioade, cu o durată de 1 oră 6 minute 20 secunde, ceea ce constituie 34,2% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (3 ore 13 minute 58 de secunde).

În turul II de scrutin M. Sandu a fost protagonistă în 36 de subiecte cu caracter electoral, cu o durată de reflectare de 36 minute 15 secunde (54,6%).

A.Stoianoglo a fost protagonist în 30 de subiecte cu caracter electoral, cu o durată de timp de 30 minute 05 secunde (45,4%).

4. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada 20 septembrie-01 noiembrie, „PRO TV Chișinău” a difuzat 72 de subiecte cu caracter conflictual, dintre care 71 subiecte electorale au fost echilibrate, iar un subiect a fost prezentat dezechilibrat.

Subiectul care nu a prezentat poziția părților vizate în știri a fost difuzat în turul I.

În data de 22.09.2024, în cadrul programului de știri și actualități de la ora 20:00 a difuzat subiectul cu titlul: „*Experții despre campania pentru referendum*”. Subiect despre opiniile experților referitor la campania pentru referendum. Din spusele reporterului, potrivit experților, politicienii care nu vor participa și vor boicota referendumul încearcă prin diferite stereotipuri și minciuni despre UE să compromită referendumul. Același scop îl au și cei care participă cu opțiunea „NU”, spun analiștii. Urmează intervențiile directe ale experților. Expertul IDIS Viitorul, Ion Tăbârță, susține: „Aici îi avem în mod special pe cei care au legătură cu grupul Șor. Partidul Renaștere, noi știm foarte bine că face parte din paleta partidelor lui Șor. Partidul Comuniștilor acum tot este conectat la acest grup Șor”. Expertul WatchDog, Andrei Curăraru: „Tot aici, cumva s-ar înscrie și doamna Vlah”. Lipsește poziția PR, PCRM și a Irinei Vlah.

5. Asigurarea echilibrului de gen

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 451 de cazuri (63,6%) protagoniști au fost bărbați și în 258 de cazuri (36,4%) – femei.

6. Relevanța temelor abordate

Subiectele difuzate de „PRO TV Chișinău” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. Accesibilitate

„PRO TV Chișinău” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin vociferarea în limba română și rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

8. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de raport, „PRO TV Chișinău” a admis anumite devieri de la normele legale după cum urmează:

- În prima perioadă de control, SMA a difuzat două subiecte electorale în afara rubricii „Electorală 2024”, în data de 23.09.2024 – știrea cu titlul „*Predică anti UE la biserică*” și în data de 28.09.2024 – știrea cu titlul „*Politico: Rusia finanțează dezinformarea*”.
- În a doua perioadă de control, la data de 01.10.2024, în cadrul programului de știri și actualități, rubrica „Electorală 2024” a fost evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice doar la final.
- În a treia perioadă de control, la data de 10.10.2024, a fost difuzat subiectul cu titlul „*1,8 miliarde de euro din partea UE*”. Știrea nu a fost încadrată în rubrica „Electorală 2024”. Pentru această încălcare SMA a fost sancționat cu amendă în mărime de 5000 lei prin Decizia nr. 259 din 18.11.2024.
- În cadrul programelor de știri și actualități de la ora 20:00, SMA a difuzat 10 subiecte electorale în data de 21.10.2024 și 7 subiecte electorale în data de 22.10.2024, însă rubrica „Electorală 2024”, a lipsit.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie-04 octombrie 2024 „PRO TV Chișinău” a difuzat 6 emisiuni de promovare electorală care au vizat alegerile prezidențiale.

SMA a difuzat emisiunea de promovare electorală în afara prime-time-ului (ora 13.50.) și a fost încadrată la rubrica „Emisiune de promovare electorală”.

III. Dezbateri electorale

„PRO TV Chișinău” și-a asumat organizarea dezbaterilor electorale pentru Alegerile Prezidențiale. În perioada de control „PRO TV Chișinău” a organizat 4 dezbateri electorale care au vizat Alegerile Prezidențiale.

Pe data de 14, 15 și 16.10.2024 au fost invitați câte 3 concurenți electorali, dintre care, pe 14.10.2024, nu s-a prezentat V. Furtună, pe 15.10.2024, nu s-a prezentat I. Vlah și pe 16.10.2024, nu s-a prezentat M. Sandu. Pe data de 17.10.2024 au fost invitați și au participat T. Ulianovschi și N. Morari.

Dezbaterile electorale au fost organizate în corespundere cu rigorile legale.

La data de 27.10.2024, „PRO TV Chișinău” a difuzat dezbaterile electorale dintre A. Stoianoglo și M. Sandu, dezbateri care au fost organizate de către concurenții electorali.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada 21.10-01.11.2024, în cadrul orelor de maximă audiență de seară (17:00 - 24:00), „PRO TV Chișinău” a difuzat 2 programe de informare electorală, cu o durată totală de 02 ore 04 min. 27 sec.

Emisiunile de informare electorală difuzate de SMA au fost realizate în conformitate cu prevederile legale electorale.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, SMA a reflectat alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova în cadrul programelor de știri și actualități, emisiunilor de promovare electorală, dezbaterilor electorale și în cadrul emisiunilor de informare electorală. În cadrul programelor de știri și actualități, SMA a reflectat toți concurenții electorali înregistrați de CEC, fiind prezentați în subiecte relevante ce țin de procesul electoral.

Emisiunile de promovare electorală, dezbaterile electorale și emisiunile de informare electorală au fost prezentate în conformitate cu prevederile legale electorale.

Devierile ateste în cadrul programelor de știri și actualități țin de lipsa prezentării părților vizate în cadrul unui subiect electoral difuzat în data de 22.09.2024.

„ATV”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „ATV” a difuzat în programele de știri și actualități, 21 de subiecte cu caracter electoral, în volum total de 29 minute 34 secunde, ceea ce constituie 19,4% din durata totală a buletinelor informative difuzate. În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „ATV” a difuzat 14 subiecte (66,7%) cu o durată cumulată de 20 minute 59 secunde (71%), iar în turul II - 7 subiecte (33,3%) cu o durată cumulată de 8 minute 35 secunde (29%).

„ATV” a difuzat subiecte cu caracter electoral în toate perioadele de control. Numărul de subiecte electorale a variat între 2 subiecte, în prima perioadă de control și 6 subiecte, în a treia perioadă.

Durata subiectelor cu caracter electoral a înregistrat valori cuprinse între 1 minut 25 secunde, în prima perioadă și 11 minute și 25 secunde, în perioada a treia.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În perioada de raport, „ATV” a reflectat 5 categorii de protagoniști. Protagonistii cu cea mai mare vizibilitate în știri au fost concurenții electorali – cu 30 de apariții (49%), fiind urmați de organele electorale – cu 13 apariții (21%). Actorii politici au fost protagoniștii cu 9 apariții (15%), iar organele de stat au avut 7 apariții (12%) în subiecte. Cel mai puțin în subiectele electorale s-au regăsit experții cu 2 apariții (3%). „ATV” nu a reflectat cetățenii de rând în cadrul subiectelor electorale difuzate.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, timpul alocat concurenților electorali a fost de 5 minute 56 secunde, ceea ce constituie o pondere de 20,1% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (29 minute 34 secunde). În turul I, volumul acordat concurenților a fost de 5 minute 04 secunde, iar în turul II – 52 de secunde.

„ATV” nu a reflectat concurenții electorali în prima și a doua perioadă (turul I).

În turul I de scrutin, „ATV” a reflectat concurenții electorali în a treia și a patra perioadă de control, mediatizând toți cei 11 concurenți electorali.

Durata de reflectare a concurenților electorali a variat între 55 secunde, în perioada a patra și 4 minute 9 secunde, în a treia perioadă de control.

„ATV” nu a reflectat concurenții electorali în prima și a doua perioadă ale turului I de scrutin.

În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „ATV” a mediatizat toți cei 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 5 minute 04 secunde, ceea ce constituie o pondere de 24% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate în perioada turului I (20 minute 59 secunde).

Durata reflectării concurenților electorali a variat între 20 de secunde (A. Năstase) și 40 de secunde (A. Stoianoglo). Fiecare concurent a fost reflectat în câte două subiecte.

În turul II al scrutinului prezidențial, s-a atestat că pentru ambele perioade, durata de reflectare totală a constituit 52 sec, ceea ce constituie o pondere de 10% din durata subiectelor electorale difuzate (8 minute 35 secunde).

Ambii concurenți electorali au fost protagoniști în câte 4 subiecte fiecare și au beneficiat de același timp de expunere de 26 secunde fiecare.

4. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada 20 septembrie-01 noiembrie, „ATV” a difuzat subiecte cu caracter neconflictual.

5. Asigurarea echilibrului de gen

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 22 de cazuri (56,4%) protagoniști au fost bărbați și în 17 cazuri (43,6 %) – femei.

6. Relevanța temelor abordate

Subiectele difuzate de „ATV” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. Accesibilitate

„ATV” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

8. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În a treia perioadă de control, „ATV” nu a inclus un subiect în rubrica „Electorală-2024”. La data de 11 octombrie, a fost difuzat subiectul cu titlul „Итоги контроля за освещением президентских выборов” în care au fost prezentate rezultatele controlului privind modul de reflectare a alegerilor

prezidențiale și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024 de către serviciile media audiovizuale în perioada 20 – 29 septembrie 2024.

II. Emisiuni de promovare electorală

„ATV” nu a difuzat emisiuni de promovare electorală care să vizeze alegerile prezidențiale.

III. Dezbateri electorale

„ATV” nu și-a asumat obligația de a organiza și difuza dezbateri electorale.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada 21.10 – 01.11, „ATV”, în cadrul orelor de maximă audiență de seară (17:00 - 24:00), a difuzat un program de informare electorală, o dezbatere preluată de la Agenția Info Prim Neo, cu o durată totală de 1 oră 23 min.

În perioada de raport, „ATV” nu a admis abateri în cadrul emisiunilor de informare electorală.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „ATV” a reflectat campania electorală într-un mod formal, fără a acorda atenție corespunzătoare concurenților electorali. Aceștia au fost doar menționați, iar accentul principal a fost pus pe aspectele procesului electoral, cum ar fi tipărirea buletinelor de vot, acreditarea observatorilor și organizarea alegerilor. Totodată, „ATV” a reflectat subiecte importante din campanie care au vizat coruperea masivă a alegătorilor și încercări de destabilizare.

În cadrul emisiunilor de informare electorală, „ATV” nu a admis derogări de la legislația electorală în vigoare.

„Exclusiv TV”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Exclusiv TV” a difuzat în programele de știri și actualități, 151 de subiecte cu caracter electoral, în volum total de 7 ore 50 minute 42 secunde, ceea ce constituie 38,6% din durata totală a buletinelor informative difuzate.

În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „Exclusiv TV” a difuzat 95 de subiecte (62,9%), cu o durată de 4 ore 58 minute 36 secunde (63,4%), iar în turul II de scrutin - 56 de subiecte cu caracter electoral (37,1%), cu o durată de 2 ore 52 minute 6 secunde (36,6%).

În perioada de raport, „Exclusiv TV” a difuzat subiecte cu caracter electoral în toate cele șase perioade de control. Numărul de subiecte electorale a variat între 22 de subiecte, în prima și a patra perioadă de control și 31 de subiecte, în a cincea perioadă.

Durata subiectelor electorale a variat între 1 oră 5 minute 59 secunde, în a patra perioadă și 1 oră 42 minute 30 secunde - în a cincea perioadă.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În perioada de raport, protagoniștii cu cea mai mare vizibilitate în subiectele cu caracter electoral au fost actorii politici – 138 de apariții (27%), fiind urmați de organele de stat cu 133 de apariții (26%) și concurenții electorali – cu 128 de apariții (25%). Organele electorale au înregistrat 52 de apariții (10%), iar cetățenii de rând au cumulat 40 de apariții (8%). Protagonii cel mai rar regăsiți în subiectele electorale au fost experții cu 21 de apariții (4%).

3. *Reflectarea concurenților electorali*

„Exclusiv TV” a reflectat concurenții electorali în toate cele șase perioade de control. Timpul total alocat concurenților electorali a fost de 1 oră 18 minute 34 secunde, ceea ce constituie o pondere de 17% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (2 ore 32 minute 3 secunde). În turul I de scrutin, volumul acordat concurenților a fost de 51 minute 15 secunde, iar în turul II – 27 minute 19 secunde, de aproximativ două ori mai puțin.

În perioada turului I, „Exclusiv TV” a reflectat cei 11 concurenți electorali în toate cele patru perioade de control. Durata de reflectare a variat între 9 minute, în a treia perioadă, și 20 minute 13 secunde, în prima perioadă.

În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „Exclusiv TV” a mediatizat toți cei 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. Volumul total de timp acordat concurenților electorali a fost de 51 minute 15 secunde, ceea ce constituie o pondere de 17% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate în perioada turului I (4 ore 58 minute 36 secunde).

Durata timpului de reflectare a concurenților electorali a variat între 2 minute 15 secunde (O. Țicu) și 9 minute 02 secunde (A. Stoianoglo). În cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost reflectați concurenții A. Stoianoglo, M. Sandu și R. Usatîi – fiind protagoniști fiecare în câte 11 subiecte. Cele mai puține apariții în subiecte cu caracter electoral le-a avut concurentul electoral T. Ulianovschi – 4 apariții.

În turul II de scrutin, „Exclusiv TV” a reflectat ambii concurenți electorali în perioadele a cincea și a șasea. Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 27 minute 19 secunde, ceea ce constituie 15,9% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate în ambele perioade. În perioada a cincea, SMA a alocat 13 minute 50 secunde concurenților electorali, iar în perioada a șasea – 13 minute 29 secunde.

În turul II de scrutin M. Sandu a fost protagonistă în 23 de subiecte cu caracter electoral, cu o durată de 15 minute 7 secunde (55,3%).

A. Stoianoglo a fost protagonist în 20 de subiecte cu caracter electoral, cu o durată de reflectare de 12 minute 12 secunde (44,7%).

4. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Exclusiv TV” a difuzat 47 de subiecte cu caracter conflictual, dintre care 45 subiecte electorale au fost echilibrate, iar alte 2 subiecte au fost prezentate dezechilibrate. Subiectele dezechilibrate au fost difuzate în turul II de scrutin. Dezechilibrul se referă la lipsa poziției părților vizate în subiectele cu caracter conflictual. Subiectele dezechilibrate:

1) În data de 25.10.2024, la ora 22:49:10, a fost difuzat un subiect intitulat „*PDCM insistă la anularea votului*”, în care președintele PDCM, Ion Chicu, a venit cu acuzații în adresa CEC și concurenței electorale M. Sandu, invocând următoarele: „Atât CEC, cât și alte organe electorale ierarhic inferioare, prin intermediul funcționarilor electorali subordonați politic, deși au fost sesizați și s-a solicitat intervenția acestora pentru restabilirea legalității, au admis ilegalități, lăsând fără examinare și fără a sancționa asemenea cazuri, precum utilizarea resurselor administrative de către candidatul PAS, Maia Sandu, precum și masiv de către exponenții concurentului electoral PAS. La fel, au fost lăsate fără examinare și cazurile multiple, în care alegătorii nu s-au regăsit în listele de bază și au fost impuși să voteze în baza listelor suplimentare”. La finalizarea subiectului voice-over a afirmat: „Purtătoarea de cuvânt a Comisiei electorale centrale, Rodica Sîrbu nu ne-a răspuns la apel și mesaje pentru a comenta acuzațiile aduse de I. Chicu. Anterior, însă ca răspuns la acuzațiile PCR, ofițerul de presă al CEC a recomandat subiecților politici să se abțină de la comentarii și acuzații pe

marginea rezultatelor alegerilor până la încheierea procedurilor legale.” Poziția concurenței electorale M. Sandu vizavi de afirmațiile făcute de I. Chicu nu a fost prezentată.

2) În data de 28.10.2024, la ora 22:42:01, a fost difuzat un subiect intitulat „*Corupere electorală amânată în instanță*”, în care s-a relatat despre declarațiile făcute de procurorul general, Ion Munteanu, în cadrul unei conferințe de presă cu privire la dosarele ce vizează finanțarea ilegală a partidelor și campaniilor electorale. În contextul respectiv voice-over a relatat: „*Cu privire la dosarele ce vizează finanțarea ilegală a partidelor și campaniilor electorale, dar și coruperea pasivă în proporții deosebit de mari procurorul general, Ion Munteanu declară că toate dosarele cu materialele probatorii sunt pe masa judecătorilor, examinarea lor fiind, însă, tergiversată.*” În continuare au urmat declarațiile făcute de procurorul general Ion Munteanu: „*Partidul politic „Șor” și deputata Marina Tauber au fost înaintate patru capete de acuzare: pentru falsificarea rapoartelor privind finanțarea campaniei electorale și a partidului politic, precum și acceptarea finanțării ilegale din partea unui grup criminal organizat, precum și amestecul în înfaptuirea justiției. Au fost expediate în instanța de judecată 67 de volume însoțite de un rechizitoriu pe 350 de pagini. Până în prezent au avut loc 63 de ședințe. Cunoașteți instanța, cunoașteți judecătorii, vă rog să adresați întrebări de genul: „Până când vor dura procedurile!?”*”. În continuarea voice-over a relatat: „*Alte persoane care au tangență cu coruperea electorală și care la fel își așteaptă sentința sunt bașcana Găgăuziei, Evghenia Guțul și deputații în Parlament Alexandr Nesterovschi și Irina Lozovan.*” Poziția bașcanei Găgăuziei, Evghenia Guțul, a deputaților Alexandr Nesterovschi și Irina Lozovan nu a fost prezentată.

În cele două subiecte, de rând cu lipsa poziției părților vizate, este atestată și lipsa dovezii că ”Exclusiv TV” ar fi încercat să obțină toate opiniile necesare și că nu i-ar fi reușit până la momentul difuzării subiectelor electorale conflictuale.

5. Asigurarea echilibrului de gen

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 249 de cazuri (61%) protagoniști au fost bărbați și în 159 de cazuri (39%) – femei.

6. Relevanța temelor abordate

Subiectele difuzate de „Exclusiv TV” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. Accesibilitate

„Exclusiv TV” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

8. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În prima perioadă de control s-a constatat că un subiect de știri, intitulat „*Polonia, la 20 de ani de aderare la UE*”, difuzat în data de 24.09.2024, nu a fost inclus în rubrica specială „Electorală 2024”. Subiectul s-a referit la schimbările pozitive produse în Republica Polonă în urma aderării acesteia la UE. Subiectul menționat a inclus și indemnul unor cetățeni polonezi intervievați, adresat cetățenilor Republicii Moldova, de a vota în favoarea aderării la UE.

Totodată, a fost atestată încălcarea principiilor echității, echilibrului și imparțialității, prevăzute la art. 89 alin. (2) Cod electoral.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „Exclusiv TV” a difuzat 8 emisiuni de promovare electorală, dintre care 5 emisiuni au vizat alegerile prezidențiale, după cum urmează:

Serviciul media audiovizual „Exclusiv TV” a difuzat emisiunile de promovare electorală în conformitate cu prevederile legale.

Emisiunile de promovare electorală au fost difuzate în cadrul rubricii „*Electorală 2024. Emisiune de promovare electorală*”.

III. Dezbateri electorale

„Exclusiv TV” nu și-a asumat organizarea dezbaterilor electorale.

Totodată, la data de 27.10.2024, „Exclusiv TV” a difuzat dezbaterile electorale dintre A. Stoianoglo și M. Sandu, care a fost organizată de către concurenții electorali.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada 21.10-01.11, în cadrul orelor de maximă audiență de seară (17:00 - 24:00), „Exclusiv TV” a difuzat 10 programe de informare electorală, cu o durată totală de 12 ore 01 min. 56 sec. De menționat că, programul de informare electorală „Moldova LIVE” cu Oxana Bodnar din data de 29.10.2024 a fost difuzat în reluare. Rezultatele controlului sunt prezentate în tabelul de mai jos, după cum urmează:

La data de 23.10.2024, la ora 19:30, a fost difuzată emisiunea de informare electorală „ПО ФАКТУ”, la care a participat concurentul electoral Alexandr Stoianoglo. Emisiunea a fost moderată de jurnalista Iulia Fiodorova. Durata totală a emisiunii a constituit 01 oră 18 min. 50 sec. Discuțiile din cadrul emisiunii s-au axat pe subiecte cu caracter electoral. În contextul discuțiilor a fost vizată concurența electorală Maia Sandu:

A. Stoianoglo [19:37:57]: „Проблема заключалась всего лишь в том, что я, как человек независимых взглядов, человек, у которого были очень серьезные разногласия, идеологические в том числе, с партией социалистов, находился перед дилеммой перенятия электората Партии социалистов. Потому что, понятно, в структуре электората партия социалистов уверенно занимает вторые позиции. Вторые позиции после партии власти. Моя задача была перенять вот этот электорат, перетянуть его на себя. Мне кажется, что нам это вместе с командой партии социалистов удалось сделать. Более того, нам удалось перетянуть часть людей, которые разделяют с нами или со мной мои ценности, отличные даже от принципов ценности, которые продвигает партия социалистов. И всё в итоге это дало такой результат.”

Moderatoarea [19:39:01]: „Ещё раз подчеркну. Месяц кампании, 8% отрыва”.

A. Stoianoglo [19:40:24]: „Я не совсем понимаю горячую поддержку нашей диаспоры, которая, наверное, больше всех пострадала за эти 4 года от ныне действующей власти. Во всяком случае, ни одного обещания в отношении диаспоры не было исполнено. А с Нового года всю диаспору, и они должны это понимать, ожидают еще более жесткие правила игры, которые предусматривают, что в Республике Молдова можно будет делать какие-то финансовые сделки с наличными деньгами, а люди, которые приезжают из Европы, в основном приезжают с наличными деньгами, так вот эта сумма ограничена 200 тысячами только леев. В последующем это правило будет еще сильнее ужесточаться. И насколько я понимаю, это делается в первую очередь против диаспоры, против людей, которые работают за границей, зарабатывают деньги и пытаются эти деньги каким-то образом, разными, инвестировать в экономику Республики Молдова”.

Moderatoarea [19:41:21]: „Ну и здесь внутри нас всех тоже коснется. Люди уже сталкиваются с проблемой.”

[19:50:22] Moderatoarea: „Диаспора. Поговорим о референдуме, в том числе сквозь призму диаспоры. Поговорим о легитимности референдума, рост голосов против. Все эти ночные подсчеты, падения сайта ЦИК. В итоге победа голосов за небольшим, можно сказать, минимальным перевесом, с решением внутренней судьбы Молдовы или судьбы Конституции голосами из-за рубежа, как заключительный аккорд из Канады и США. Если говорить о легитимности, что вы об этом думаете?”

A. Stoianoglo [20:00:00]: „Европейская интеграция не нарушает игнорирование Конституции. Европейская интеграция не предполагает нарушение демократических процессов, элементарных демократических процессов. Потому что то, что даже произошло с голосованием, открытием избирательных участков на Востоке и на Западе. Это элементарное нарушение демократических процессов, выборов. Если мы открываем, мы открываем везде. Если мы не открываем, то мы не открываем нигде. Либо это, во всяком случае, обосновано. А отправлять в Европу 800 тысяч бюллетеней – это ситуация, когда на последних выборах проголосовало только 240 тысяч человек, вы знаете, у меня вызывает просто сомнения в доброй воле всех участников этого процесса.”

Moderatoarea [20:00:54]: „Но, видимо, не так просто признавать поражение.”

Moderatoarea [20:01:00]: „Ваш выход во второй тур, именно выход Александра Стояногло, равно как и голосование на референдуме спровоцировали публичные ксенофобские нападки и разжигание межэтнической ненависти со стороны активистов ПАС. Партия Действие и Солидарность тут же открестилась от этих высказываний, заявив, буквально цитирую: „Компания должна проводиться исключительно по критериям, направленным на компетентность, добросовестность и характер кандидата.” Но нападки продолжились и уже на членов вашей семьи. Никто не привлечен к ответственности. Вот ваша позиция”.

A. Stoianoglo [20:02:42]: „Страна, которая претендует на членство в Евросоюз, делит людей по этниям, по языкам. Это европейский выбор? Это европейские ценности? Я спрашиваю об этом руководство сегодня ПАС. Очень легко откреститься от этого. Не надо такую политику продвигать. А вся политика, которую продвигали 4 года, была как раз-то связана с разделением общества. Неважно по каким критериям. По критериям политических, что это люди наши, это люди ваши. По критериям «oatepi bini și oatepi răi». По критериям языка и так далее. То, что произошло, это естественный ход событий. Два или три года абсолютного отсутствия общения с гагаузским регионом, представление гагаузского региона как некоего региона противостояния, негативизма и так далее. Это не результат только сегодняшней работы. Это просто сейчас уже произошел всплеск этой энергии. Это политика, которую продвигало сознательно руководство страны все вот эти последние три года. Или четыре последних года. К чему это может привести? К очень, не то что печальным, трагичным последствиям. Потому что самая большая ценность, которая до сих пор у нас была в стране, это вот этот межэтнический мир, гражданский мир. Мы никогда не делили людей по национальности.”

Moderatoarea [20:04:21]: „А все начиналось с хороших людей, как вы помните. Мы это обсуждали.”

A. Stoianoglo [20:06:00]: „Потому что то, что было сделано сейчас на государственном уровне, оно приведет к разногласиям на бытовой почве, что представителей гагаузов не будут принимать в медицинских учреждениях, или в учебных заведениях, или еще каких-то государственных.”

Moderatoarea [20:06:15]: „Берите шире русскоязычных, русскоговорящих.”

A. Stoianoglo [20:06:30]: „Русскоязычных, да. Кстати, я хочу вам сказать, что я удивлен этим, но практически на всех встречах люди поднимали этот вопрос. Нравится вам, не нравится. Значительная часть населения страны, не менее 30%, это русскоговорящие. И даже люди старшего поколения, молдаване, они также предпочитают говорить на русском языке. Так вот, во всех аудиториях русскоязычное население и даже молдаване старшего поколения жаловались на то, что их интерес ущемляется во всех государственных органах. То есть, обращаясь к государственным органам, они встречают непонимание, с ними отказываются говорить на русском языке, хотя любой чиновник, человек, который обременен этими, он обязан говорить с гражданами Молдовы на том языке, на котором к ним обращается, в том числе и на русском. Старшее поколение жаловалось на то, и мне это известно, о том, что, допустим, им многие лекарства недоступны только потому, что у них нет инструкции на русском языке. Казалось бы, почему мы должны людей ущемлять по этому критерию? Это право каждого человека иметь информацию по медикаментам, которых он нуждается. Я не вижу в этом никакой проблемы. Другая часть говорит о том, что „Monitor

oficial”, допустим, выпускается сейчас только на румынском языке, на молдавском языке выпускается. Игнорируя права, а у нас есть целый ряд административно-территориальных единиц, где делопроизводство ведется на русском языке. Как быть Гагаузии, как быть Тараклийскому району, как быть Бельцам, да и многим другим районным центрам, где люди в силу таких обстоятельств, председатели района, примары. Их люди выбрали. И у людей должен быть доступ к праву информации, а их этого доступа лишают. Я считаю, что здесь у нас очень серьёзные перегибы. Я понимаю, что наличие людей другой национальности – это дополнительные расходы. Но самое главное – это все наши люди. И каждый из этих людей, независимо от национальности, представляет для нас ценность. Потому что за счёт этих людей содержится вся государственная машина. За счёт этих содержатся государственные чиновники. За счёт этого повышаются зарплаты нашим министрам [...]”.

Moderatoarea [20:17:58]: „От языка вернёмся к выборам, обратимся к ним, всё-таки нас ждёт второй тур. Что вы намерены на практике предпринять с зафиксированными нарушениями наблюдателями от „Promo-LEX” - 778 нарушений? И ОБСЕ говорило о недостатках, связанных с проведением референдума и с использованием админресурсов. Это уже зафиксированный факт.”

A. Stoianoglo [20:18:22]: „Мы об этом говорили со всеми наблюдателями, представителями иностранных посольств, с которыми имели встречи. Мы пока не видим реальной реакции. Мы это, в общем-то, предсказывали задолго до того, как начался избирательный процесс, потому что мы понимали, что действующая власть будет использовать все инструменты власти. И время показало, что так оно и было. Потому что в предвыборной кампании участвовало практически всё правительство. Министры выезжали в территории. Я слышал всякие объяснения, что это делалось вне рамок рабочего дня и так далее. Слушайте, министры должны заниматься своим делом. Им нечего делать в избирательной кампании. Тем более, это не их кампания. Есть конкретные кандидаты, которые участвуют в этом и предлагают свои опции, предлагают свои платформы. Всё остальное – это административный ресурс, это государственные ресурсы, которые использовались в интересах только одного единственного человека – нынешнего президента страны. Как на этоотреагируют? В конечном итоге реакция должна быть со стороны ЧЕКа.”

[20:19:39] Moderatoarea: „Центризбирком.”

A. Stoianoglo [20:19:39]: „Центральная избирательная комиссия. Как ониотреагируют? Всем понятно, какотреагируют. Потому что ЧЕК у нас абсолютно политизированная структура. Большинство из членов которых являются представителями ПАС. Поэтому я не ожидаю абсолютно никакой реакции. Мне понятно, что все действия ЧЕК во время предвыборной кампании носили чисто конъюнктурный характер. И все делалось так, как нужно было действующей власти. Очень много разговоров в последнее время у нас о незаконном финансировании в выборах, о гибридной войне, деньги там какие-то и так далее. Всю неделю проводятся обыски, выходят на пресс-конференции представители правоохранительной системы, рассказывают о каких-то вообще страшных вещах. Вы видели какую-то реакцию ЧЕКа на это? А я вам скажу, почему не увидели. Потому что ЧЕК стал чисто конъюнктурной структурой. И они делают все, что нужно или выгодно действующей власти.”

Moderatoarea [20:20:45]: „Как в таких условиях? Побеждать?”

A. Stoianoglo [20:20:48]: „Посмотрите. Мы вернемся сейчас к побеждать. Господина Болю не регистрируют в качестве кандидата в президенты страны. Мотивируя это тем, что он представляет одну из партий, там группы „ШОР”. В то же время партию возглавляемой госпожиной Боли регистрируют в качестве участника референдума с опцией „нет”. Просто элементарный вопрос. Почему такой подход? Тут партия „ШОР” не регистрируется, а тут партия „ШОР” регистрируется.”

Moderatoarea [20:21:22]: „Нормально, двойные стандарты.”

A. Stoianoglo [20:22:36]: „Было сказано, что по меньшей мере установлены факты незаконного финансирования трех кандидатов. Из каких-то источников непонятных. Какие

действия были ЧЕК? Был хоть один человек снят с предвыборной кампании? Не был. А знаете почему?”

Moderatoarea [20:22:43]: „Почему?”

A. Stoianoglo [20:22:45]: „Объясню. Потому что все эти люди брали голоса у Стояногло и у партии социалистов. Поэтому им надо было позиции, планку Стояногло снизить насколько можно было меньше. Понимаете, да? Потому что все эти люди брали голоса у Стояногло и у партии социалистов. Поэтому им надо было позиции, планку Стояногло снизить насколько можно было меньше. Понимаете, да?”

Moderatoarea [20:23:00]: „Ну, разумеется”

A. Stoianoglo [20:22:57]: „Поэтому это было им выгодно. А все, что для них выгодно, это нормально. И тогда никто не говорит о незаконном финансировании. Никто тогда не говорит о каких-то других вещах. Главное, есть оппонент, и этого оппонента надо обыграть. Обыграть путем чего? Оболгать, дискредитировать всяким образом [...]”

A. Stoianoglo [20:25:11]: „Во что превратились? Просто в вассалов действующей власти. Посмотрите, с какими прогнозами, с какими барометрами общественного мнения выходили НПО накануне выборов. Полная фальсификация. При этом все знали о том, что есть некие закрытые опросы, замеры. И все знали, что по этим замерам, по этим опросам Майя Санду – лидер. И там колебания были порядка 40%. И на вторых позициях - я порядка 30%. Об этом все знали. Но, тем не менее, эти люди делали все, чтобы ввести общественное сознание в заблуждение. Чтобы показать или убедить людей, что надо выборы сделать в первом туре. Чтобы не определившись, а разочаровать еще большие, сказать, что вам вообще нечего делать. Итоги выборов уже все решено. То есть вот эта политика манипуляций, она привела к тому, что мы сегодня имеем. И в этом смысле я бы обратил внимание доноров и спонсоров НПО, потому что у большинства НПО спонсоры это наши партнеры по развитию. Я имею ввиду Европейский Союз, Соединенные Штаты Америки, разные фонды под разными соусами.”

Moderatoarea [20:26:48]: „Возможно, сделают выводы.”

A. Stoianoglo [20:28:02]: „Посмотрите, что сейчас происходит, допустим, с этими дебатами. Мы предложили Гонцу. Не потому, что он там близок нам или он наш сторонник. Мы предложили Гонцу только потому, что у него истёк контракт с компанией, где он там работал. Он стал действительно независимым журналистом, и об этом знает вся страна. Какая травля началась в отношении него, в первую очередь, со стороны кого? Неправительственного сектора и компании, которая занимается телевизионной инфраструктурой.”

Moderatoarea [20:28:35]: „Журналисты отличились. Ну что вы, что вы!”

Moderatoarea [20:29:22]: „Давайте так. Очень интересна Ваша точка зрения относительно того реакции западных партнёров, которые традиционно обвинили Россию в вмешательстве в выборы в Республику Молдова.”

A. Stoianoglo [20:29:34]: „Я, собственно, не видел разницы между отношением выборов стороны наших партнёров по развитию, допустим, и России. Я бы даже сказал, что стороны наших партнёров по развитию была более агрессивная политика. Потому что нам надо говорить вещи, называть своими именами. Каждую неделю в страну приезжали представители или руководители западных государств. Извините, а почему в течение года никто не приезжал? Или там достаточно редко?”

Moderatoarea [20:30:05]: „Они приезжали в течение года, просто здесь один за другим. Буквально десант каждую неделю высаживался.”

A. Stoianoglo [20:30:10]: „Если вы хотите знать моё мнение, то это прямое вмешательство во внутренние дела нашего государства. Потому что никто из них не приезжал в рамках запланированных визитов. Все приезжали и все визиты были связаны только с проведением выборов и имели только одну цель – поддержать действующего президента. И в этом смысле другого оценки как вмешательства в избирательный процесс я просто не вижу, потому что их действия, их визиты – это самое прямое вмешательство в избирательный процесс Республики Молдова.”

Moderatoarea [20:30:45]: „Апогейя – это 1,8 млрд евро помощи, обещанной на следующие три года. То есть можно было это сделать в любой момент после выборов.”

A. Stoianoglo [20:30:55]: „Я уже об этом говорил в какой-то студии, что очень хорошо, что наши партнёры пытаются поддержать финансово, но у меня возникает как минимум три вопроса в связи с этим. Первое. Кто просит деньги? Если просит наше правительство, допустим, деньги, теоретически, то мы хотя бы должны понимать, куда это, потому что это колоссальные деньги, миллиард 800 миллионов, с чем-то там.”

Moderatoarea [20:31:23]: „Кредиты, из которых 300 миллионов.”

A. Stoianoglo [20:33:40]: „Говорят, ребята, мы вам даем деньги, ну вы их там тратите. Ну, надо их возвращать. Мы, собственно говоря, в этой долговой яме уже находимся. Потому что за последние три года, или четыре, внешний долг увеличился в два раза. Он сегодня достиг 120 миллиардов леев. Мы не говорим сегодня даже о том, что деньги надо будет возвращать. Без сомнения. Я уже слышу, может кто-то простит что-то. Понимаете, какими мы категориями живем? Деньги надо возвращать. А если их надо возвращать, покажите, пожалуйста, куда эти деньги потратили. У нас нет никакой транспарентности в части расхода денег, которые мы получаем из наших внешних источников. Ну и наконец, самое главное, вы очень правильно сказали, абсолютно большинство этих денег – это кредиты. Кредиты. А остальная часть денег, которые нам дают в виде грантов, очень интересна. Знаете они вообще на что направлены? На поддержание демократических процессов в стране. То есть на НПО. Все деньги идут. Кого поддерживают НПО сегодня? НПО не поддерживает идею правового государства, прав людей, прав меньшинств, прав другой категории, какие-то другие процессы, свобода прессы. НПО поддерживает априори у нас только структуру власти. Посмотрите, прошло 4 года.”

Moderatoarea [20:35:06]: „Переобуются, будут вас поддерживать.”

A. Stoianoglo [20:45:01]: „Для сведения господина Мишина и всей этой когорты журналистов я с господином Настасе встречался один раз в жизни, будучи генеральным прокурором страны. Тогда, когда господин Настасе был приглашен в прокуратуру для допроса по одному из уголовных дел. „Uzurparea puterii”, тогда была. Потом стопроцентная информация. Группа ШОР приняла решение поддержать. Это уже другой умник выходит Козер. Всё, уже оказывается, это Стояного будут поддерживать. И самое главное, что люди об этом заявляют как последняя инстанция. То есть они настолько разуварились в своей фальши, верят в эту фальшь. Они неприкасаемые люди. Все, что они говорят, это истина последней инстанции в этой стране. Эти люди говорят о какой-то морали вообще. Если я представлю информацию по вот этим товарищам, Козеру и так далее, чем вообще они занимаются, кроме вот этой деятельности, как они продвигают интересы компании, и это было в телеграм-каналах, то вообще люди ужаснутся просто от этого. Но они себя представляют образцами морали этой страны. Они учат нас, извините меня, как ковыряться в носу. Возвращаемся к дебатам. Мы видели, как прошли дебаты на первом этапе, и мы увидели абсолютную предвзятость со стороны всех провластных средств массовой информации. У меня сложилось впечатление, когда господин Мишин был модератором, что он не модератор, а один из кандидатов. И он спорит со своим оппонентом просто, потому что он позволял себе задавать такие вопросы, которые вообще...”

Moderatoarea [20:47:04]: „Прокурор в вас не проснулся в этом отношении? Как он себя вел.”

A. Stoianoglo [20:47:09]: „Он себя вёл как прокурор.”

Moderatoarea [20:47:10]: „Я понимаю, но вы подумали, что человек, наверное, какое-то отношение имеет к этому.”

A. Stoianoglo [20:47:14]: „Ну да, он потерял вообще чувство реальности, где он находится и вообще какова его миссия и роль в этом. И мы посчитали для себя, что это ниже нашего достоинства участвовать в такого рода дебатах. И мы не принимали участия, хотя наши представители участвовали в большинстве из предложенных нам платформ. Мы будучи убежденными сторонниками того, что дебаты должны состояться, и исключали изначально возможность участвовать в дебатах именно на таких площадках, скажем так, политически ангажированных. Поэтому предложили абсолютно нейтральную платформу.”

Analiza conținutului emisiunii arată un comportament vădit părtinitor al moderatoarei în raport cu invitatul, aceasta susținând și completând punctul acestuia de vedere, fără a interveni atunci când sunt acuzate părți care nu sunt prezente în platou (CEC, PAS, Maia Sandu, Dumitru Mișin, Alexandru Cozer), sau când invitatul face afirmații lipsite de substrat factologic și de probe (vorbitorii de limba găgăuză nu vor avea dreptul să intre în instituțiile medicale, de învățământ sau alte instituții de stat; Alexandru Cozer și Dumitru Mișin se ocupă cu lucruri îngrozitoare în realitate, dar la ecran se prezintă ca un exemplu de moralitate absolută; vorbitorii de limbă română mai în vârstă se simt lezați în drepturi pentru că nu li se vorbește în rusă în instituțiile publice etc.). La fel, moderatoarea amplifică discursul unilateral și acuzator al invitatului prin propriile afirmații, speculații sau completări, cum ar fi: numărarea voturilor de CEC noaptea (de parcă numărarea ar putea avea loc în alte condiții, dacă secțiile de vot se închid la ora 21.00); nu e ușor să recunoști înfrângerea (cu referire la referendum și la Maia Sandu); atacurile xenofobe din partea activiștilor PAS nu doar la adresa găgăuzilor, ci vorbitorilor de limbă rusă în general (prezumând că găgăuzii sunt, de fapt, vorbitori de rusă); standardele duble ale guvernării; ONG-urile care vor „schimba macazul și vă vor susține pe dvs. (pe Al. Stoianoglo)” etc. În concluzie, emisiunea constituie în totalitatea ei un exemplu de părtinire și susținere vădită a unui candidat, moderatoarea eșuând în misiunea de a echilibra discuțiile în spiritul legii și a deontologiei meseriei de jurnalist.

La data de 25.10.2024, la ora 19:30, a fost difuzată emisiunea de informare electorală „ПО ФАКТУ”, la care au participat Andrei Curăraru, expert WatchDog și Dmitrii Ciubașenco, jurnalist. Emisiunea a fost moderată de jurnalista Iulia Fiodorova. Durata totală a emisiunii a constituit 01 oră 20 min. 43 sec. Discuțiile din cadrul emisiunii s-au axat pe subiecte cu caracter electoral. În contextul discuțiilor au fost vizați concurenții electorali Maia Sandu și Alexandr Stoianoglo:

Moderatoarea [19:50:49]: „Просто мир изменится, он уже меняется. А мы нарративами позавчерашними думаем и другими категориями. Вот и все. Просто привлекательность настолько Евросоюза хороша и настолько смогли в этом убедить, что у нас еле натянули. Что это было вообще, когда падал сайт ЦИК, когда госпожа Санду трижды отменяла свой брифинг, вышла в итоге и сказала про 300 тысяч. Причем она вышла и сказала: „У нас есть доказательства и информация, что криминальная группировка намеревалась купить 300 тысяч голосов. Это беспрецедентное мошенничество, цель которого скомпрометировать демократию. Их цель посеять страх и панику в обществе.” Насчет страха и паники мы еще поговорим тоже отдельно. Я одного не могу понять. Если есть доказательства этого, почему Центризбирком не аннулировал результаты выборов? Вот вы как считаете? Вот есть доказательства, 300 тысяч это очень много.”

Moderatoarea [20:00:36]: „Да, но, господин Курэрару, даже так посмотреть, за счет чего может быть рост Майи Санду? Если у Стояногло может быть рост за счет всех оппозиционных кандидатов.”

Moderatoarea [20:03:00]: „Но понимаете, ситуация такая, что господин Стояногло буквально ворвался в эту президентскую кампанию. И у них разница внутри Молдовы, исключая диаспору, 8%. Одна четыре года занимала пост президента. Другой, фактически неизвестный, он не политик, и он смог за месяц сделать то, что она не смогла сделать за четыре года?”

A. Curăraru [20:03:26]: „Господин Стояногло был независимый кандидат. Он выдвинут партией. И партию знают. Партия давно работает. Партия уважаемая и старая. Партия была у власти. У партии территориальных организаций как-нибудь... Мы же говорили о том, что...”

Moderatoarea [20:03:40]: „А кто из экспертов говорил, что, Господи, зачем он это сделал? Вот если бы он вышел без социалистов, у него было бы больше шансов. Он прямо сказал, возможно, это несколько, ну, нисколько несколько. Понятно, мне нужны были социалисты для того, чтобы... как раз работа в территориях и так далее. Я сам бы этого сделать не мог, но тем не менее...”

A. Curăraru [20:04:04]: „У меня по поводу сотрудничества социалистами с прагматического смысла вообще нет вопросов. Конечно, лучше быть с поддержанным партией, чем не поддержанным партией. У меня к нему вопросы по отношению к социалистам. Это вопрос по кульку, когда он говорил, что, конечно, в кульке деньги.”

Moderatoarea [20:04:20]: „Ну и вопрос к Санду тоже есть насчет аэропорта, насчет работы с Додоном, извините, когда у нас было это коалиционное правительство. Потом есть вопросы в отношении причастности к ЛДПМ и так далее. Господин Курэрару, мы так можем далеко зайти.”

A. Curăraru [20:15:08]: „По-моему, обращение было к избирателям, а не к лидерам. Это логично, потому что политика – это то, что ты коммуницируешь с избирателями. Политика – это то, что ты должен или должна в этом смысле, убедить избирателя, что ты лучший кандидат, чем второй. У нас два кандидата, у которых румынское гражданство, два кандидата, которые проевропейские. У них такие же позиции по очень многим вопросам.”

Moderatoarea [20:15:38]: „Вам не кажется, что это цинично? Политика политикой. Но как это может воспринять избиратель, когда она вообще игнорировала этих кандидатов? В принципе, она ни с кем не шла на контакт. И тут она призывает избирателя: „Hai, la mine!”.

A. Curăraru [20:15:51]: „Понятно, потому что ты как избиратель. Ты хочешь, чтобы ты избрался, другой хочешь, чтобы он избрался. Я помню вот эти тайные вечера, когда хотели выбрать единого кандидата на левом фланге и не получилось”.

Moderatoarea [20:16:07]: „То же самое. То есть вы считаете, что такая тактика может сработать?”.

Moderatoarea [20:16:08]: „Смотрите, на фоне этой тактики госпожа Санду дает интервью Дорину Галбену, который был изгнан с TV8. Его линчевали страшно. „Привет, Георгий Гонца!”. И в итоге что? Она ему даёт интервью, потому что у него отличные просмотры в ютубе, потому что действительно распространится это. Вот это как понимать, господин Курэрару?”.

A. Curăraru [20:16:35]: „Если вы хотите, чтобы я комментировал ютуберов, то всё, что я знаю...”

[20:16:50] Moderatoarea: „Не нужны ютуберы. Я вам говорю про прецедент. Когда Галбен был уволен, мы понимаем по какой причине. Он тогда был человек Платона. Сегодня он не человек Платона? Сегодня ему можно давать интервью?”.

A. Curăraru [20:16:47]: „То есть, в принципе, не должны идти в такие... То есть, например, Камала Харрис, которая пошла в Fox News, про которую она говорит, что это канал, который поддерживает Трампа...”

Moderatoarea [20:17:10]: „Я вам говорю прямо прецедентно. Меня Галбен интересует здесь в последнюю очередь. Мы помним, что это было вокруг него. Он был человек Платона, он продажный и так далее. Как ты можешь давать интервью продажному человеку?”.

A. Curăraru [20:17:22]: „Ну, вот так же, как ты можешь давать интервью тому же Гонце, который на зарплате у Ренато Усатого. Потому что у всех есть какие-то спонсоры в молдавской медиа.”

Moderatoarea [20:17:36]: „А почему тогда не согласились с модераторством Георгия Гонца? Почему? Галбен это одно, Гонца это другое?”.

A. Curăraru [20:17:43]: „Ну, по-моему это общество так сказало.”

Moderatoarea [20:17:45]: „Какое общество это сказало? Господи Боже мой, какое общество?”.

A. Curăraru [20:17:48]: „Ассоциации прессы.”

Moderatoarea [20:17:51]: „А почему до сих пор не найдено ни одного, как беспрецедентная история насчет дебатов? Это возмутительно, потому что что это за дебаты, когда не нашлось ни одного человека, который может вести эти дебаты между двумя кандидатами. Сначала была договоренность вокруг Гонца. Окей, нормально сказала госпожа Санду. Потом была истерика ассоциации прессы и так далее, вы называете это. Граждане сказали, да нет.”

A. Curăraru [20:18:16]: „Это очень фейсбучная история. Людям на это наплевать. Никому не интересны эти дебаты, кроме того, чтобы сами кандидаты себя представили. Мне, например, то, что не будет какого-то там модератора, не мешает. Наоборот, будет интересно, как они будут между собой общаться. Вот все эти эксперименты, форматы и так далее могут показать обоих кандидатов с разных сторон, кто умеет эти правила соблюдать или нет.”

Moderatoarea [20:20:27]: „Он [А. Стояногло] же изначально предлагал, окей, у вас будет свой модератор, госпожа Санду, у меня будет свой. Вот и все. Давайте на этом мы и закончим. Нет, еще раз говорю, можно было бы вот так решить вопрос, как он и предлагал. Вполне справедливо, вам не кажется?”

Exemplele de mai sus arată și în acest caz părtinirea clară a moderatoarei față de un candidat, chiar dacă acesta nu este prezent la emisiune. Atât întrebările adresate, cât și reacțiile la unele afirmații ale unui invitat care se comportă mai degrabă el ca un moderator, demonstrează lipsa de echidistanță a moderatoarei emisiunii, aceasta luând partea unui candidat. Moderatoarea a avut pe parcursul întregii emisiuni atitudinea unui membru al stafului de campanie a candidatului, și nu a unui jurnalist imparțial.

La data de 30.10.2024, la ora 19:30, a fost difuzată emisiunea de informare electorală „ПО ФАКТАМ”, la care au participat experții Stanislav Pavlovschii și Ian Lisnevschi. Emisiunea a fost moderată de jurnalista Iulia Fiodorova. Durata totală a emisiunii a constituit 01 oră 25 min. 03 sec. Discuțiile din cadrul emisiunii s-au axat pe subiecte cu caracter electoral. În contextul discuțiilor au fost vizați concurenții electorali Maia Sandu și Alexandr Stoianoglo:

S. Pavlovschi [19:44:09]: „А выбор пускай уже делают люди, но будучи правильно информированными. Я вот смотрю по референдуму. Я правильно сказал, что этот референдум не был о европейской интеграции? А вы спросите любого человека, который голосовал за него, за что ты голосовал? Он скажет, я голосовал за Европейский Союз, за вхождение в Европейский Союз. Но там-то речь об этом не идет.”

Moderatoarea [19:44:34]: „Шла речь об изменении Конституции.”

I. Lisnevschi [19:48:13]: „Когда нужно избавиться от Плахотнюка Майя Санду встретила с Козаком и обнимались, война уже была.”

S. Pavlovschi [19:54:45]: „Очень много журналистов которых можно назвать моральными уродами о которых говорил господин Гонца в своём подкасте с Натальей Морарь, которые получали деньги у тех, кого они сейчас... что те якобы были преступниками, мафиози и тому подобное, но они от них получали деньги.”

I. Lisnevschi [20:09:21]: „Подкуп немного начинал меняться. Люди не просто давали деньги, потому что видели, что это не реагирует никак. Их начали по-другому. Подкупать эмоционально, подкупать другими способами. Если это происходит, это действительно должны пререкаться. Если кто-то пытается дать деньги...”

Moderatoarea [20:09:37]: „То есть, вы говорите, что эти 300 тыс., ваше мнение, что это исключительно политтехнологическая история, причем заявление было сделано в ночь с 20 на 21 октября, непосредственно после выборов?”

I. Lisnevschi [20:09:48]: „Заявление это вообще отдельная история. Потому что заявление, оно подтверждает то, в чем сейчас, например, обвиняют Грузию. В использовании админресурсов. У меня вопрос. Майя Санду была как кандидат, как президент, как прокурор. Вот это выступление в 12 ночи было кого? Кандидата? Кандидат должен выйти”.

Moderatoarea [20:10:07]: „Вы же сами только что как политтехнолог сказали, что главное эмоции, эмоции, дарите нам эмоции, негативные, позитивные. И уже плевать президент, прокурор, что там кандидат. Для кого это важно?”

I. Lisnevschi [20:10:23]: „Это важно. Мы говорим о евроинтеграции, да? Смотрите, мы запишем в Конституции, референдум прошел, мы записали в Конституции, что мы идем в евроинтеграцию. А проблема в том, что чтобы стать членом Европейского Союза, ты должен выполнить определенные условия. Экономические, социальные. Им абсолютно все

равно, что у вас написано в Конституции. Ты должен выполнить условия. Вот оно всё. И одно из условий. Демократия. Псевдodemократия. Которая, скажем так, хромающая демократия. Но должны быть демократические процессы. Должны быть планы введения на будущее. Должны быть развития государства. А как ты хочешь развивать государство, когда у тебя общество в стрессовом состоянии? Люди убегают. Что ты будешь развивать? Образования нету?”

Moderatoarea [20:11:15]: „А может нет такой цели развивать государство, господин Лисневский? Подумайте об этом.”

S. Pavlovschi [20:39:53]: „Сторонники госпожи Санду, мы их уже видели. Это люди, которые размахивают дубинами. Эти люди, которые говорят, что противников надо бить камнями по голове, выслеживать их возле их домов.”

Moderatoarea [20:40:04]: „И стрелять в голову.”

S. Pavlovschi [20:40:04]: „Он начал стрелять, бить камнями по голове. И вот это сторонники госпожи Санду. И госпожи Санду не особенно сдерживала это свое братство воинствующее. Я думаю, что это неправильный подход.”

Moderatoarea [20:45:13]: „Давайте мы с вами разберемся вот в чем. Я думаю, возможно, в этом кроется нечто. Смотрите, 4 года у власти, 4 года, как ни крути, ПАС, отражается на рейтинге Санду. Высочайший антирейтинг 60 процентов. Это тоже о многом говорит. И вот она с таким бэкграундом, с багажом, фактурой вышла победительницей во второй тур пока что. Да, у нее все-таки большой отрыв Стоиноголо на втором месте. Но вот из чего сложился результат Стояноголо? Он не политик, он жертва. Вот этого, как его представляют жертвой режима, кто-то говорит, что он герой этого времени, он такой вот укор ситуации и укор непосредственно Майи Санду, укор тому, что происходит с законом в Республике Молдовы. И вот из никому неизвестного политика. Какой у него рейтинг был летом? Нулевой. Вот он выскакивает, да, как черт из табакерки. Его, наконец, уговаривают и он идет с... Он сам принимает решение. Он говорит, я думал, стоит, не стоит мне соглашаться на это. Я понимал, что я один не смогу это сделать. И Партия социалистов оказалась именно тем поддерживающим фактором, который... Во всех отношениях, там же и структуры и так далее, я бы сам не смог бы пойти на это. Да, Партия социалистов отразилась и на его рейтинге в том числе. Но, тем не менее, он вырывается на второе место после Майи Санду. Его пока не за что. Фактуры этой нет. Но есть большие завышенные ожидания на изменение тренда.”

Și în acest caz părtinirea moderatoarei este evidentă, aceasta acționând ca un purtător de cuvânt al unui concurent electoral, acordându-i atât spațiu important de reflecție, cât și o mediatizare exclusiv pozitivă. De cealaltă parte, un al doilea concurent este menționat direct și indirect în context negativ.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Exclusiv TV” a informat consumatorii de servicii media cu privire la alegerile prezidențiale din Republica Moldova prin intermediul programelor de știri și actualități, emisiunilor de promovare electorală și emisiunilor de informare electorală.

În cadrul programelor de știri și actualități, „Exclusiv TV” a oferit spațiu de emisie tuturor concurenților electorali, în cadrul cărora aceștia au avut oportunitatea să-și prezinte platformele și programele electorale.

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Exclusiv TV” a difuzat 47 de subiecte cu caracter conflictual, dintre care 45 subiecte electorale au fost echilibrate, iar alte 2 subiecte au fost prezentate dezechilibrat. Ambele subiecte care nu au prezentat poziția părților vizate în știri au fost difuzate în turul II de scrutin.

În cadrul emisiunilor de informare electorală „ПО ФАКТАМ” cu moderatoarea Iulia Feodorova din 23, 25 și 30 octombrie 2024, s-a constatat atitudine părtinitoare a moderatoarei în prezentarea concurenților electorali, prin favorizarea atât ca timp cât și context pozitiv de reflecție a concurentului electoral Alexandr Stoianoglo în detrimentul concurenței electorale Maia Sandu.

În contextul celor menționate anterior, sunt relevante prevederile art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, potrivit căroră: „*Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii.*”

„Jurnal TV”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Jurnal TV” a difuzat în programele de știri și actualități, 153 de subiecte cu caracter electoral, în volum total de 6 ore 7 minute 5 secunde, ceea ce constituie 25,5% din durată totală a buletinelor informative difuzate. În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „Jurnal TV” a difuzat 98 de subiecte (64,1%), volumul alocat subiectelor electorale a constituit 3 ore 44 minute 43 secunde (61,2%), iar în turul II - 55 de subiecte (35,9%), cărora le-au fost alocate 2 ore 22 minute 22 secunde (38,8%).

În perioada de raport, „Jurnal TV” a difuzat subiecte cu caracter electoral în toate perioadele de control. Numărul de subiecte electorale a variat între 20 de subiecte, în a doua perioadă de control și 31 de subiecte - în a șasea perioadă.

Durata alocată subiectelor electorale a înregistrat valori cuprinse între 41 minute 57 secunde, în a doua perioadă și 1 oră 13 minute 04 secunde în a șasea perioadă.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În perioada de raport, „Jurnal TV” a reflectat 6 categorii de protagoniști. Cele mai multe apariții în subiectele cu caracter electoral le-au revenit concurenților electorali – cu 161 de apariții (28%), fiind urmați de cetățenii de rând – cu 130 de apariții (22%). Pe poziția a treia s-au clasat organele de stat cu 110 apariții (19%), iar actorii politici au înregistrat 106 apariții (18%). Protagonistii cel mai rar regăsiți în subiectele electorale au fost organele electorale cu 44 de apariții (7%) și experții cu 33 de apariții (6%).

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „Jurnal TV” a reflectat concurenții electorali în toate cele șase perioade de control. Timpul total alocat concurenților electorali a fost de 1 oră 40 minute 34 secunde, ceea ce constituie o pondere de 27% din durată totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (6 ore 7 minute 05 secunde). În turul I, volumul acordat concurenților a fost de 1 oră 14 minute 21 secunde, iar în turul II – 26 de minute 13 secunde, aproximativ de 3 ori mai puțin timp de reflectare alocat concurenților electorali în turul II comparativ cu Turul I.

În turul I de scrutin, „Jurnal TV” a reflectat cei 11 concurenți electorali în toate perioadele. Durata reflectării concurenților electorali a avut valori între 12 minute 14 secunde, în a treia perioadă și 26 minute 01 secundă, în prima perioadă de control.

În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „Jurnal TV” a mediatizat toți cei 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. Durata totală de reflectare a concurenților electorali în cele patru perioade de control a constituit 01 oră 14 minute 21 secunde, ceea ce constituie o pondere de 33% din durată totală a subiectelor electorale difuzate în turul I (3 ore 44 minute 43 de secunde).

Durata de reflectare a concurenților electorali a prezentat valori cuprinse între 4 minute 50 secunde (O. Țicu) și 9 minute 35 secunde (V. Furtună).

Ca frecvența, cele mai multe apariții în subiectele electorale le-a înregistrat M. Sandu – cu 15 apariții, fiind urmată de V. Furtună cu 14 apariții, iar cele mai puține apariții le-a avut O. Țicu – 8.

În turul II de scrutin, „Jurnal TV” a reflectat ambii concurenți electorali în perioadele a cincea și a șasea. Durata de reflectare totală a constituit 26 minute 13 secunde, ceea ce constituie 18% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate în perioadele turului II de scrutin (2 ore 22 minute 22 secunde).

În turul II de scrutin, M. Sandu a fost protagonistă în 20 de subiecte cu caracter electoral, iar volumul de timp alocat concurenței electorale M. Sandu a fost de 12 minute 58 secunde (49,5%).

A. Stoianoglo a fost protagonist în 17 subiecte cu caracter electoral, cu o durată de reflectare de 13 minute 15 secunde (50,5%).

4. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada 20 septembrie-01 noiembrie, „Jurnal TV” a difuzat 51 de subiecte cu caracter conflictual, toate fiind prezentate echilibrat.

5. Asigurarea echilibrului de gen

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 280 de cazuri (58,2%) protagoniști au fost bărbați și în 201 de cazuri (41,8%) – femei.

6. Relevanța temelor abordate

Subiectele difuzate de „Jurnal TV” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. Accesibilitate

„Jurnal TV” a respectat parțial rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin afișarea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

8. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de referință, „Jurnal TV” a admis anumite devieri de la normele legale, după cum urmează:

- În data de 28.09.2024, „Jurnal TV” a difuzat în reluare subiectul „*Episcop Marchel, angajat politic*” prezentat în știri la data de 25.09.2024, fără a fi încadrat în rubrica „Electorala 2024”. În cadrul subiectului, Episcopul de Bălți, Marchel, a făcut agitație electorală în timpul slujbei religioase pentru concurentul la funcția de președinte al Republicii Moldova Victoria Furtună.
- La data de 21.10.2024, în programul de știri și actualități „Jurnalul orei 19:00”, difuzat la ora 19:00, „Jurnal TV” nu a inclus 10 subiecte electorale în rubrica specială „Electorala 2024”.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „Jurnal TV” a difuzat 9 emisiuni de promovare electorală, dintre care 7 emisiuni au vizat alegerile prezidențiale, după cum urmează:

În cadrul emisiunilor, au fost reflectați 7 concurenți electorali.

Este de menționat faptul că „Jurnal TV” nu a utilizat rubrica destinată promovării electorale pentru difuzarea emisiunilor respective, dar a folosit rubrica „*Mesaj de informare electorală*”.

III. Dezbateri electorale

Potrivit Declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024 aprobată de CA, „Jurnal TV” și-a asumat organizarea dezbaterilor electorale atât pentru Alegerile Prezidențiale, cât și pentru Referendumul republican constituțional.

În perioada de control, „Jurnal TV” a difuzat 6 dezbateri electorale, dintre care 3 au vizat alegerile prezidențiale. Rezultatele monitorizării sunt prezentate, schematic, în tabelul alăturat:

„Jurnal TV” a organizat 3 dezbateri dedicate alegerilor prezidențiale. Pe data de 14.10.2024 au fost invitați 3 concurenți electorali, pe 15.10 și 16.10 – câte 4 concurenți. Este de menționat că pe

14.10.2024, concurenții V. Furtună și V. Tarlev nu s-a prezentat la dezbateri, pe 15.10.2024 nu s-au prezentat I. Vlah și I. Chicu, iar pe 16.10.2024 nu s-au prezentat M. Sandu și A. Stoianoglo. Dezbaterile electorale au fost organizate în corespundere cu rigorile legale.

La data de 27.10.2024, „Jurnal TV” a difuzat dezbaterile electorale dintre A. Stoianoglo și M. Sandu, dezbateri care au fost organizate de către concurenții electorali.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada 21.10-01.11, în cadrul orelor de maximă audiență de seară (17:00 - 24:00), „Jurnal TV” a difuzat 14 emisiuni de informare electorală, cu o durată totală de 11 ore 45 min. 32 sec. Rezultatele controlului sunt prezentate în tabelul de mai jos, după cum urmează:

- La data de 23.10.2024, la ora 20:00, a fost difuzată emisiunea de informare electorală „Secretele Puterii”, la care a participat Igor Grosu – președintele Parlamentului Republicii Moldova. A fost invitat și vicepreședintele Parlamentului RM – Vlad Batrîncea, însă acesta nu s-a prezentat. Emisiunea a fost moderată de jurnalistul Alexandru Cozer. Durata totală a emisiunii a constituit 01 oră 08 min. 20 sec. Discuțiile din cadrul emisiunii s-au axat pe subiecte cu caracter electoral, preponderent, pe alegerile prezidențiale și mobilizarea cetățenilor pentru a nu permite fraudarea alegerilor. În contextul discuțiilor a fost vizat concurentul electoral Alexandr Stoianoglo:

Moderator (20:44:43): „Vă întreb și pe dumneavoastră, prin prisma informațiilor pe care le dețineți, a fost Stoianoglo susținut în aceste alegeri de către gruparea criminală Șor?”

Igor Grosu (20:44:33): „Dacă Șor a mobilizat la comandă votanți către candidatul Stoianoglo, eu intuiesc că da. Iarăși, pornind de la faptul că toate sondajele îl creditau cu un... maximum 15%. Exact. Inclusiv sondajele lor, inclusiv sondajele stăpânilor lui. Saltul ăsta de 11 puncte procentuale, nicicum nu încap într-o triplă marjă de eroare. Asta dovedește un indiciu, că inclusiv acest candidat a beneficiat de suportul acestei grupări criminale. 2. Faptul că el nicicum nu se poziționează, nu condamnă, nu spune că este un fenomen fără precedent ca amploare de cumpărare, pentru că eu nu l-am auzit, nu știu dacă dumneavoastră l-ați auzit?”

Moderator (20:46:47): „Eu l-am auzit, ba este contra, domnule Stoianoglo, l-am auzit în cadrul unui interviu, întrebându-l ce părere are despre Șor, dacă îl mai consideră sau nu criminal, sau măcar liderul unui grup criminal organizat, el a spus că nu, pentru că din punct de vedere juridic nu este corect, deși deja este condamnare finală, ba mai mult decât atât, a mai adăugat: am trăit 20 de ani pe aceeași scară cu acest om și nu am absolut nicio pretenție la el ca om.”

Igor Grosu (20:48:11): „Dar eu cred că da, el a beneficiat. Încercarea asta de a fugi iar în refugiu ăsta, domnule, nu-i condamnare definitivă. El așa ne-a spus și cu alți fugari care i-a scos de la pușcărie și a doua zi au luat bilet și au plecat. Nu ține pentru că chiar în cazul acestui pușcăriabil Șor, este o condamnare. Ori el probabil a uitat. Plus că a fost vecin, asta n-am știut. Dar este evident faptul că nu condamnă, faptul că nu consideră o problemă, domnule, că niște bandiți, o grupare care înainte au numit-o, cum spuneți, o grupare criminală organizată, dezvoltă o asemenea rețea și încearcă să corupă procesul electoral cu resurse bănești financiare enorme, venite din o altă țară, cu toată logistica pusă la dispoziție, ca sistem bancar, ca sistem de plăți, cu centrele astea de telefonie, call center-uri, cu boți, cu toată logistica. Nu vede lucrul ăsta, asta mă face să cred că da, este tacit, susținut.”

Moderator (20:49:36): „Încă un lucru mai este evident. Dacă noi... să facem abstracție de tot, să ne uităm pur și simplu pe rezultatele acestor alegeri. Dacă rețeaua nu va fi mobilizată la maximum eforturi în favoarea lui Stoianoglo, el nu are nicio șansă de a câștiga în turul 2 alegerile prezidențiale. Asta este evident, e matematică de clasa a IV-a. Ce se întâmplă în momentul în care cel puțin 130.000 sau 220.000 sau oricât cetățenii ar fi ei, sunt din nou plătiți, mobilizați, cu banii unei grupări criminale, cu banii veniți dintr-un stat terorist, barbar, care distruge o țară ce se află în vecinătate și abia așteaptă să vină aici. Ba mai mult decât atât! Un candidat susținut direct de Kremlin. Asta ne-a spus Renato Usatîi, că a fost telefonat de un om din top 5 de la Kremlin, care i-a cerut să se retragă în favoarea lui Stoianoglo. Ce se întâmplă, domnule Grosu, în condițiile în care noi avem atâtea

semnale că acest om este împins foarte clar de Moscova la funcția de președinte, dacă noi, într-adevăr, ne trezim în seara zilei de 3 noiembrie, chiar și cu 50 plus 1, acest om devine președinte.”

Moderator (20:59:23): „Faptul că devine tot mai evident și mie cumva mi-e greu să vorbesc cu subiect și predicat pentru că există o anumită legislație care trebuie respectată, spui anumite lucruri, vin în Consiliul Audiovizual, te sancționează, dar sunt lucruri evidente și dacă noi nu vorbim despre ele, și repet, aici a fost invitat Vlad Bătrâncea, trebuia să vină, și să explice el, dacă nu este așa, toate întrebările în legătură cu Stoianoglo”.

- La data de 24.10.2024, la ora 19:44, a fost difuzată emisiunea de informare electorală „Post Scriptum” prezentată de jurnalistul Alexandru Cozer. Durata totală a constituit 05 min. 54 sec. În cadrul emisiunii, la final, prezentatorul l-a invitat pe concurentul electoral Alexandr Stoianoglo să participe la o ediție a programului „Secretele Puterii”. În acest sens, prezentatorul a lansat mai multe apeluri către concurentul electoral Alexandr Stoianoglo, formulate în modul următor:

Prezentatorul (19:44:57): „De ceva vreme, o serie de personaje politice aparent diferite ca viziuni și preferințe geopolitice, dar ghidate din același centru de comandă, au lansat un atac furibund asupra presei. Asupra presei libere, independente, incomode pentru ei. Pentru ei și pentru cei din spatele lor care îi ghidează. Desigur, Jurnal TV, care mereu a fost una dintre cele mai active instituții media în lupta împotriva corupției, oligarhiei, criminalității, este una dintre principalele ținte. Cei care ne atacă sunt deranjați anume de asta, dar ne reproșează altceva. Ei ne reproșează că nu am fi echidistanți, că nu le-am oferit suficient și lor tribună. O minciună uriașă, mai ales în cazul unora din opoziție, fie ea parlamentară sau extraparlamentară. Mai nou, acestei campanii s-a alăturat și candidatul la funcție de președinte, Alexandru Stoianoglo. Aseară, Stoianoglo, într-un studio în care moderatoarea îl alinta blajin cu Alexandru, mai că nu a adăugat și un „dopozoi” acolo, s-a dezlănțuit împotriva mea.

L-am supărat pentru că am vorbit public despre faptul că rețeaua lui Șor a lucrat pentru el în cadrul primului tur al alegerilor prezidențiale. El nu a negat susținerea lui Șor, dar m-a acuzat pe mine că nu aș avea probe că rețeaua escrocului, finanțată de Kremlin, a lucrat în favoarea sa, mai afirmând apoi că aș manipula și lansându-se într-o adevărată tiradă împotriva presei. A presei care își face onest treaba. Domnule Stoianoglo, da, eu nu vă sunt prieten și n-o să vă numesc Alexandr niciodată, dar chiar și așa, nu vă fie frică de un „умник”, mai ales că utilizați apelativul la figurat. Știți foarte bine că de cel puțin 50 de ori v-am invitat la emisiunile mele de când ați revenit în viața publică, în funcția de procuror general. Am făcut-o cât ați fost procuror general, după ce ați fost demis și ați ieșit din arest, după ce v-ați anunțat candidatura la prezidențiale. Niciodată nu ați acceptat invitațiile mele. Haideți să nu vorbim de pe diferite ecrane și studiouri unul despre celălalt. Haideți să discutăm civilizat într-un studio TV și eu vă voi demonstra cu toate probele și argumentele că ați fost susținut de rețeaua lui Șor. Că dumneavoastră poate nici nu știți de asta în condițiile în care în spatele dumneavoastră stau oameni ca Igor Dodon, Dmitrii Kozak și Veaceslav Platon și fac aranjamentele. Eu pot admite. Dar asta nu ar demonstra încă o dată decât faptul că sunteți o mascotă în spatele căreia toate aceste personaje odioase se ascund. Domnule Stoianoglo, ați fost procuror, inclusiv cel mai înalt procuror din această țară. Din funcția pe care o aveți de la tribuna Parlamentului, ați spus-o cu subiect și predicat în 2021 că Șor este liderul unui grup criminal organizat. I-ați ridicat imunitatea de mai multe ori și lui și membrilor grupării sale criminale. Ca acum două săptămâni, într-un interviu, să spuneți că nu e corect să mai fie numit așa, iar apoi chiar i-ați lăudat calitățile umane pentru că-l cunoașteți foarte bine și ați fost 20 de ani vecini de scară. Ce calități umane poate avea domnule Stoianoglo, un individ care a furat și sărăcit acest stat în zeci de cazuri, care acum lucrează deschis în slujba unui stat ce a declanșat cel mai mare război din ultimii 80 de ani și care vrea să pună Moldova pe tavă statului agresor? Domnule Stoianoglo, unii dintre cei care vă cunosc spun că sunteți un om de treabă. Dar dacă e așa, de ce v-ați asociat cu „culiocarii” și hoții Dodon și Platon? De ce acceptați să deveniți președinte cu banii Moscovei? Ai oligarhului Abramovici investiți prin intermediul rețelei lui Șor? Domnule Stoianoglo, dacă doriți să ajungeți președinte cu cele 39 de milioane de dolari băgate de Putin și oligarhii săi în cumpărarea de voturi în această campanie, spuneți public asta! Dacă nu e așa, condamnați aceste practici! Deziceți-vă de ele! Eu v-am transmis astăzi o invitație oficială pentru a participa în cadrul unei ediții „Secretele Puterii” de miercură viitoare. Veniți, domnule Stoianoglo, dacă sunteți independent și nu vă este frică. Veniți să

discutam. Nu aruncați cu invective la adresa mea din alte studiouri atunci când ați fost invitat de atâtea ori la o discuție față în față și ați fugit de ea. Nu este bărbătește, nu este omenește, nu este corect, domnule Stoianoglo. Eu vă aștept miercuri la ora 21.00 la Jurnal TV. Dacă nu sunteți disponibili atunci, găsim și o altă oră și zi.”

- La data de 24.10.2024, la ora 20:00, a fost difuzată emisiunea de informare electorală „Cabinetul din umbră”, la care au participat Mihail Sirkeli – jurnalist, Andrei Curăraru - expert WatchDog, Mihai Mogîldea - expert IPRE. Emisiunea a fost moderată de Vitalie Călugăreanu. Durata totală a constituit 01 oră 08 min. 39 sec. În cadrul emisiunii, subiectele abordate s-au referit la fenomenul fraudei electorale și analize legate cu alegerile prezidențiale. În emisiune a fost vizat concurentul electoral Alexandr Stoianoglo, în următorul context:

Moderator (21:19:46): *„Spuneți-ne dacă credeți că gruparea Șor, având în vedere tabloul ăsta, în turul 2, mai are vreo miză, având în vedere că au rămas doi candidați.”*

Mihai Mogîldea (21:13:03): *„Cu siguranță are o miză și va utiliza toate resursele pe care le are la îndemână ca să-l facă președinte pe Stoianoglo. Problema este că poți să ai toți banii din lume, dar dacă nu ai oameni acolo care să bage buletinul de vot în urnă, e cam problematic. Deci asta va fi până la urmă cheia cumva pentru modul în care se va organiza această rețea turul 2. În același timp, este clar și pentru Stoianoglo, că dacă rețeaua asta nu funcționează la justa ei capacitate și conform așteptărilor pe care le are inclusiv echipa lui, victoria sau potențiala lui victorie e pusă greu sub semnul întrebării, și, practic, șansele lui scad foarte mult, devin aproape nule. El are nevoie de această rețea. El are nevoie de votul și de organizarea grupării lui Șor. Și pentru asta, probabil, a bătut palma cu reprezentanța acestei grupări.”*

Moderator (21:14:35): *„A bătut palma neoficial, probabil. Sunt sfetnici care bat palmele pe acolo în locul lui. Pe mine asta mă interesează, dacă domnul Stoianoglo într-adevăr stăpânește procesul de finanțare a campaniei electorale a lui, dacă el într-adevăr știe cum vin banii pentru campania asta și de unde și dacă nu se va pomeni, dacă ajunge președinte la un moment dat, să vină tot niște „șori” sau niște „platonii” de la Moscova, de prin alte părți să-i prezinte nota de plată.”*

Mihai Mogîldea (21:15:04): *„El fiind procuror sau fiind fost procuror, înțelege foarte bine de unde vin banii, cum sunt gestionați și așa mai departe. Deci niciun dubiu cu privire la acest aspect și a fost pregătit de la bun început să accepte toate aceste lucruri. Este gata să meargă înainte.”*

Andrei Curăraru (21:15:28): *„Dar de fapt este un candidat compromis. Pentru că dumnealui are și un trecut care ar fi legat de dosare penale. Pentru că el nu poate să fie ales fără aceste voturi ale lui Șor, care vor veni condiționat, ele nu vor veni necondiționat. Iar miza secretă a lui Șor este încetișor să-i scoată pe socialiști din cărți. Noi deja vedem „canibalizarea” organizațiilor teritoriale ale socialiștilor peste tot. Iată, s-a început cu Găgăuzia, apropo și este clar că Șor iese ca a doua putere și cea mai importantă putere pentru Kremlin în miza alegerilor parlamentare. Stoianoglo, în condițiile în care este ales cu suportul Șor, va fi absolut șantajabil și absolut neindependent. Iar, dacă el nu dezavuează, măcar public, nu spune, mie nu-mi trebuie voturile de Șor, eu am să câștig singur. Eu nu sunt cu Șor.”*

Moderator (21:16:26): *„Așteptăm declarația asta din partea domnului Stoianoglo.”*

Andrei Curăraru (21:16:29): *„Atunci înseamnă că el este în cârdășie sau acceptă tacit aceste voturi și se va gândi pe urmă cum să răsplătească pe aceste binefaceri de la marele mecenat Șor.”*

Mihail Sirkeli (21:16:44): *„Uitați-vă la sondajele pe care le-a prezentat Watchdog. Ultimul sondaj le dădea undeva 9%, sub 10%. Iată votul organic, să zicem așa, a lui domnul Stoianoglo. Și domnul Stoianoglo a primit 23 sau câte procente de voturi acum. Ok, am vorbit tot cu sociologii, spuneau că votul ar putea fi dublat, 9%, maximum 18%, asta organic el ar putea primi. Dar, el a primit mult mai mult acum. Și faptul că el deja spune că nu putem numi pe domnul Șor ca liderul grupărilor organizate, asta înseamnă că el deja a schimbat macazul. Pentru că el înțelege. Acum noi avem ce? Acum avem, iată avem Maia Sandu și iată avem Alexandru Stoianoglo. Alexandru Stoianoglo, deodată, intră în campania electorală cu 250.000 de voturi cumpărate. El deja le are în buzunar. Pentru că eu nu cred că aceste voturi se vor duce la Maia Sandu. Și el înțelege care este miza. El întotdeauna a jucat un rol de paravan când a fost la Procuratura Generală, procuror general. Rolul lui a fost să stea și să nu facă absolut nimic.”*

- La data de 25.10.2024, ora 21:00, a fost difuzată emisiunea de informare electorală „Cap la Cap”, la care a participat jurnalistul român Cristian Tudor Popescu. Emisiunea a fost moderată de jurnalistul Alexandru Cozer. Durata totală a constituit 48 min 51 sec. În cadrul emisiunii, s-a discutat despre fenomenul fraudei electorale în contextul alegerilor prezidențiale din Republica Moldova, fiind vizat și concurentul electoral Alexandr Stoianoglo:

Cristian Tudor Popescu (21:19:05): „Persoana Maia Sandu, poate sa fie admirata de unii, poate sa fie detestata chiar urâtă de alții, dar un lucru este incontestabil. Maia Sandu este o persoană suprapusă cu sine. Este un om cinstit, suprapus cu sine. Are niște idei, are niște convingeri, propune ceva pentru Republica Moldova și o face în acord cu sine însuși. De partea cealaltă, domnul Stoianoglo este un personaj profund duplicitar. Iarăși, nu vorbesc de alte aspecte ale, să-i spunem, CV-ului domnului Stoianoglo, faptul că are câte dosare? Cinci dosare penale.”

Moderator (21:20:00): „Pe acolo, le-am cam pierdut și numărul.”

Cristian Tudor Popescu (21:20:05): „Așa. Cinci dosare penale, domnul Stoianoglo, dar vorbesc doar de... a, și de asemenea de relațiile lui, cât se poate, de dubioase, atât cu Ilan Șor, cât și cu ăsta, cu Platon, da? Cu acest Veaceslav Platon. Indivizi implicați adânc în coruperea alegerilor în primul tur.”

Moderator (21:20:33): „Și cred că asta este cea mai puțin gravă faptă a lor, pentru că sunt implicați în acte de corupție extrem de grave decenii în urmă.”

Cristian Tudor Popescu (21:23:26): „Eu nu știu care vor fi cele 10 întrebări pe care le va adresa doamna Maia Sandu, dar eu dacă aș fi fost acolo ca jurnalist cu domnul Stoianoglo, l-aș fi întrebat, cum e cu faptul că aveți cetățenie română și vorbiți atât de prost românește? Vorbește foarte prost și acest lucru s-ar putea să nu se vadă și e interesant ce va face Stoianoglo, dacă va vorbi rusește, pentru că în această întâlnire s-a stabilit că se poate vorbi și rusește. Hai să vedem ce va face, va vorbi românește sau rusește, cu toate care cetățenie română. Și având cetățenie română ar trebui când există un examen standard pentru a obține cetățenia și proba esențială este să știi limba. Eu nu știu cum l-a trecut examenul ăla domnul Stoianoglo, mă rog. Dar este cetățean român și pe de altă parte susține că n-ar trebui ca persoane aflate la vârful statului să dețină cetățenie română în Republica Moldova și că e dispus să renunțe la cetățenia română dacă ajunge președinte.”

Moderator (21:24:52): „Dar în același timp, domnule Popescu, cât a fost procuror general, era și cetățean român. Procuror general este una dintre cele mai importante funcții în stat. Și trebuie să fim sinceri, nu este nicio problemă cu cetățenia română pentru că cei mai ales care au obținut-o sincer sunt patrioți ai ambelor state și se simt români. Nu este absolut nicio problemă pentru că România este o țară care niciodată nu a vrut răul Republicii Moldova. Desigur, unii politicieni au făcut gafe mari. Unii funcționari din anumite instituții au făcut gafe mari în raport cu Republica Moldova. Dar România ca stat nu atacă Republica Moldova, nu-i dorește răul, nu-i trimite bani să cumpere votul.”

Cristian Tudor Popescu (21:26:22): „Apoi, asta iată o dovadă de duplicitate, de prefăcătorie a acestui ins, Stoianoglo. Apoi, el este împotriva valorilor Uniunii Europene, acest Stoianoglo?”

Moderator (21:26:42): „Bine, deschis nu o spune, el se declară pro-european chiar dacă prin declarațiile sale denotă de fapt contrariul, prin felul în care se raportează la oameni pe care îi numea chiar el criminali când era procuror general ca Șor. Prin felul în care se raportează la Platon, la oameni certați cu legea, în mod evident, asta este anti-europenește. Toate aceste falsuri pe care le promovează, le preia de la propaganda rusă și le scoate în prim plan.”

Moderator (21:27:27): „Și a cerut ca rezultatele să nu fie recunoscute.”

Cristian Tudor Popescu (21:27:32): „Exact. Deci ce vreți mai clar decât atitudine antieuropeană? N-a votat la referendum, a refuzat să, nici măcar n-a votat să fi votat nu, să spunem, nu! N-a vrut ca poporului moldovean să-i se pună întrebarea! Nici asta n-a vrut! Cât se poate de limpede, da? În plus e reprezentantul Partidului Socialiștilor al lui Dodon, a cărui orientare către Moscova este cât se poate de clară. Și totuși în aceste condiții, cele două fiice ale domnului Stoianoglo se află în Occident, în Occidentul putred și dușmănos. Una dintre ele are o funcție importantă la Banca Centrală Europeană, o cheamă Corina, iar cealaltă Cristina lucrează în Elveția, după ce și-au făcut școala în Germania, respectiv în Austria, la Viena. Deci, în aceste condiții, în care nu le-a trimis la Moscova să-și facă studii, le-a trimis în Europa, la Viena și în Germania. În Occidentul putred. Există un cuvânt în România, nu știu dacă poate fi folosit în sensul ăsta și în Republica Moldova. Domnul

Stoianoglo este pârât. Se spune despre cineva, sigur, cuvântul are un sens în justiție, pârâtul sau cel care a fost reclamat. Dar există vorbire în argou, să-i spunem, în România cu care e pârât. Pârât înseamnă cum e domnul Stoianoglo, care vorba lui Tudor Arghezi, una vorbim și alta fumăm.”

- La data de 28.10.2024, ora 20:00, a fost difuzată emisiunea de informare electorală „Ora expertizei”, la care au participat Valeriu Saharneanu - jurnalist; Victor Catană - fost ministru de interne; Roman Mihăieș - comentator politic; Tatiana Cojocar - doctor în sociologie, expertă în politică externă a Federației Ruse și Vasile Grădinaru - deputat PAS. Emisiunea este moderată de jurnalistul Dumitru Mișin. Durata totală constituit 01 oră 22 min. 11 sec. În cadrul emisiunii, s-au abordat subiecte legate de dezbaterile electorale dintre M. Sandu și A. Stoianoglo, precum și subiecte generale referitoare la alegerile prezidențiale, în special turul II al scrutinului.

În prima parte a emisiunii, moderatorul a întrebat invitații ce percepție și impact au avut în societate dezbaterile dintre cei doi concurenți electorali.

Roman Mihăieș a ținut să precizeze următoarele:

Roman Mihăieș (20:06:00): „Maia Sandu a fost în ofensivă, asta o spun toți. Dânsul a atacat câteva subiecte care îl dureau pe el, care îl puneau într-o lumină defavorabilă. Dânsul, într-adevăr, nu a știut să răspundă sau s-a eschivat sau a răspuns evaziv. Ceea ce din punctul meu de vedere i-a dus un minus foarte mare pentru că sunt discuții că el este bănuț de a fi legat cu ăștia din echipa „ȘOR”, cu ăștia din echipa care mai sunt acolo de la Kremlin. Sunt bănuțeli că voturile s-au cumpărat în favoarea dumnealui. În primul tur, experții spun de faptul că în sondaje nicăieri nu a crescut peste 16-18%, dar a luat 26%. Diferența de 10%, de unde s-a luat? Deci sunt întrebări pertinente la care domnul Stoianoglo și echipa lui nu pot răspunde, se eschivează și eu cred că tocmai de asta dânsul nu s-a prezentat azi la „Moldova 1” pentru că nu poate răspunde la niște întrebări. Eu am impresia că dânsul este cumva într-o bulă, cum vorbim noi cu cuvântul ăsta la modă, cineva i-a creat așa un câmp în jurul lui și vor să-l catapulteze cumva în postul de președinte, o persoană pe care noi nu cunoaștem câteva elemente esențiale despre finanțarea lui, despre voturile care vin pentru el, despre oamenii care stau în spate de lui. Și aici doamna președintă, din punctul meu de vedere, destul de competent a încercat să îl pună să răspundă la aceste întrebări...”

În continuare invitatul Vasile Grădinaru a ținut să facă următoarele precizări:

Vasile Grădinaru (20:18:18): „Primul lucru este despre politica externă. Ați spus că mai puțin s-a discutat despre doamna președinte. Este evident că s-a discutat poate mai puțin pentru că doamna președinte a reiterat ceea ce a fost întotdeauna. Ea a spus că se poziționează ca un președinte pro-european în care vrea să aibă relații bune cu un european, cu partenerii de votare și relații bazate pe respect reciproc cu Federația Rusă și respectiv recunoaște integritatea teritorială a Republicii Moldova. De partea cealaltă, domnul Stoianoglo s-a cam bălbăit. La început de campanie a început să spună că condamnă și nu recunoaște referendumul, după care a spus că îl susține, după care a spus că îl va contesta și îl va anula, după care, iată, vedem că devine brusc pro-european. Este susținut de către Dodon, care este un pro-rus îmbrăcat și încălțat cu chipiuri roșii din cap până în picioare, iar pe de altă parte el ne spune că susținut de Dodon el va fi pro-european. Această bălbăială, desigur, că a și trezit discuții în societate. Al doilea aspect de politică externă care interesează cetățenii și la care ar fi vrut să afle răspuns este cel evident. Ceea ce ține de atragerea resurselor în Republica Moldova. Noi toți știm că bugetul național nu ajunge decât la achitarea necesităților curente. Deci pentru dezvoltare avem nevoie de bani din afară. Doamna președinte a spus-o și în campanie și a reiterat-o. Noi avem relații bune cu Uniunea Europeană. Uniunea Europeană ne-a garantat deja 1,8 miliarde de euro care vor să vină să facă prima autostradă în Republica Moldova, care vor să vină să facă spital la Bălți, spital la Cahul și multe alte probleme care urmează să fie rezolvate. Și desigur că ar fi trebuit și domnul Stoianoglo să ne spună și el de unde va lua bani. Pentru că întrebarea este pertinentă în contextul în care tu ești susținut de Șor, tu l-ai eliberat pe Platon care te susține, tu ai ezitat să deschizi dosar penal pe dosarul „culiuc”, pe Dodon care te susține și tu cum crezi UE o să-ți dea vreun euro pentru proiecte de dezvoltare? Este evident că nu, pentru că o să mai fure nu un miliard, dar 1,8 miliarde. Și al treilea răspuns la care trebuia să primească toată lumea răspuns era ce să va întâmpla mai departe cu aceste trei personaje, dar și altele nu doar ele, dacă vor ajunge vreodată sau nu la pușcărie. Pentru că și doamna președinte și noi ca și guvernare suntem acuzați că prea lent ne-am mișcat cu reforma justiției și încă n-au ajuns

aceste personaje la pușcărie. Și atunci și cetățenii au vrut să știi ce se va întâmpla cu aceste personaje. Doamna președinte a spus clar, vom avea o discuție foarte serioasă cu instituțiile după aceste alegeri și vom insista ca cât mai rapid aceștia să ajungă la pușcărie. Acum domnul Stoianoglo ar trebui să răspundă cum vor ajunge Șor, Platon, Dodon și alții la pușcărie în momentul în care ei îl susțin pe el în campanie electorală. Și de asta s-a și discutat, pentru că cineva este sincer și dă răspuns clar la întrebare, altul se cam bâlbâie și nu prea are răspunsuri și din acest motiv nici nu vin în platouri.”

În a doua parte a emisiunii, moderatorul a pus în discuție candidaturile din primul tur al alegerilor prezidențiale, făcând următoarele precizări:

Moderatorul (21:00:23) : „El a mai și spus că este la latitudinea fiecăruia să aleagă cu cine să voteze, dar în același timp a declarat așa că Stoianoglo este susținut de Platon, Filat, Caramalac și alți nemernici, închei citatul.”

Roman Mihăieș (21:00:42): „Fraza asta a domnului Usatîi mi se pare ca un fir roșu din tot comunicatul lui. Mai bine că dânsul nu a spus nimeni cine stă în spatele domnului Stoianoglo.”

Mai târziu, moderatorul a făcut referire la concurentul electoral A. Stoianoglo, în următorul context:

Moderatorul (21:15:11): „Domnule Saharneanu, noi, în privința domnului Stoianoglo, tot acești oameni spuneau despre cumsecădenie, că nu a pus pe nimeni la închisoare, că nu a instrumentat dosare, etc. Asta, însemnând, în același timp dosare lipsă pe oligarhii care astăzi stau în spatele lui Stoianoglo: Platon, Șor, Caramalac, pentru că acești oameni nu au ajuns...a fost o eliberare publică.”

Valeriu Saharneanu (21:15:51): „Da, ne-am fi gândit la o parazitare a funcției, da? Când nu a făcut nimic în calitate de procuror, dar de fapt a fost o sabotare a funcției. Pentru că atunci când a venit Procuror General, ne amintim, eu îmi amintesc foarte bine când s-a dus Dodon, președintele statului și l-a prezentat acolo și a spus că va fi cel mai independent dintre toți procurorii independenți. Și eu l-am cunoscut personal domnului Stoianoglo, am fost în comisia prezidată de dânsul Parlamentului pentru apărare și securitate și credeam că omul a visat să ajungă aici pentru a juca rolul istoric și a face o procuratură tocmai invers celei făcute de Plahotniuc, adică una pentru dreptate pentru popor. Și va începe cu Dodon, cu sacoșa, cu bani și va arăta exemplu pentru tot sistemul nostru juridic cum trebuie să acționeze în cazul în care niște fapte există pe față și Dodon a recunoscut el însuși că a fost finanțat și de Moscova și de Plahotniuc și că partidul lui a existat ilegal din bani aduși din străinătate sau făcuți din furturi din instituțiile publice. Domnul Stoianoglo a dovedit că este omul lui Dodon și de atâta l-am văzut și pierdut ieri în dezbateri cu Maia Sandu fiindcă el trebuia să joace dublu, adică să arate că este, cum zice Dodon, un candidat popular, independent, dar de aici trebuia să-i execute anumite indicații și trebuia să respecte discursul care i-a fost programat să-l rostească. Și de aici bâlbâiala pe care l-a dat de gol și care, de fapt, l-a invalidat ca un candidat demn de președinția Republicii Moldova.”

Vasile Grădinaru (21:18:02): „Asta și este problema când pretinzi că ești un candidat independent, îți asumi singuri anumite decizii și începi campania cum o începi, așa și-o finalizezi. În momentul în care tu ai eliberat pe Platon, care era condamnat la 18 ani de închisoare, care trebuia să întoarcă statului 800 de milioane de lei, tu, unu, că l-ai eliberat pe un bandit și al doilea, că ai prejudiciat statul cu 800 de milioane. Al doilea lucru, tu ai văzut sacoșa, recunoști public că acolo erau bani și tu refuzi să deschizi dosarul. Dar asta este doar prima parte a problemei. Dar chiar și dacă el spune că...”

Moderatorul (21:18:42): „Domnul Stoianoglo a spus că nu contează că erau bani.”

Vasile Grădinaru (21:18:45): „Nu, asta azi l-a spus, sau ieri, zilele astea. Dar inițial a spus că el presupune că acolo erau bani. Acum, prima problemă este problema juridică, că n-ai deschis dosar. Dar al doilea lucru, partea morală și etică, dacă vrei, tu știi că cineva i-a dat o pungă la altcuiva și tu chipurile juridic nu ai putut să îi demonstrezi. Dar moral, tu știi că acolo erau bani? Știi că erau bani. Păi cum tu accepți el să te înainteze ca și candidat? Cum tu poți să spui că ești independent când tu știi că Șor cumpără voturi pentru tine? Tu știi asta, pentru că dacă în turul întâi era mai greu de demonstrat lucrul ăsta pentru cine el acumulează bani și cumpără voturi, acum au rămas doi candidați. Lucrurile stau foarte simplu. Și la mine apare întrebarea, cum candidatul este așa numit independent, va fi el independent, dacă el depinde de toți bandiții ăștia? Și cum el, într-un final, va

putea să-i bage pe ăștia la pușcării? Sau ei, din contra, vor reveni la conducerea țării, pe cal alb, și așa cum a fost eliberat Platon, așa o să fie eliberat și Șor.”

Tatiana Cojocaru (21:20:10): „Aș vrea și eu un pic să comentez aici. Uitându-mă la dezbaterea de ieri, mulți dintre cei care au privit și au discutat, și psihologi și sociologi, l-au văzut pe domnul Stoianoglo un pic nesigur pe sine, tremurând, transpirând, consumând multă apă. Acum, pornind de la premisa că domnul Stoianoglo, făcând abstracție de tot trecutul lui, este un om cumsecade. În momentul în care tu ești un om cumsecade, și tu ai căzut într-o capcană, să admitem că a fost o capcană pentru dumnealui, să admitem că el nu a vrut să candideze și s-au promis anumite lucruri, să zicem, că au mers pe buna credință a dumnealui, care a vrut să facă niște lucruri. Ieri, în dezbaterea care a avut loc, mie, Domnul Stoianoglo, mi-a transmis un singur mesaj: eu nu mai sunt sigur că vreau să fiu în poziția aceasta. Asta a fost mesajul pe care l-am văzut la domnul Stoianoglo. Pentru că atunci când Maia Sandu îi dădea niște întrebări și îi spunea, domnule Stoianoglo, probabil dumneavoastră sincer nu cunoașteți cine vă susține. Domnul Stoianoglo nu zicea nimic, doar tăcea. Iar această tăcere și acest disconfort în poziția aceea mie îmi spune că s-ar putea ca domnul Stoianoglo să fi fost tras pe sfoară să-i se promis anumite lucruri și iată cum, când are atâția bandiți în jurul lui, care va trebui la un moment dat să plătească favoruri, eu nu mai știu dacă dumnealui e atât de sigur că vrea să întoarcă favorurile înapoi.”

- La data de 30.10.2024, ora 20:00, a fost difuzată emisiunea de informare electorală „Secretele Puterii”, la care a participat concurentul electoral din partea PAS, Maia Sandu. Emisiunea este moderată de Alexandru Cozer. Durata totală a constituit 01:09:30. În cadrul emisiunii s-au abordat subiecte legate de rezultatele din primul tur al alegerilor prezidențiale. Pe parcurs, Maia Sandu a făcut următoarele afirmații legate de concurentul electoral Alexandr Stoianoglo:

Maia Sandu (20:41:03): „Eu chiar cred că contracandidatul meu nu înțelege până la urmă jocurile Rusiei și nu înțelege ce rol macabru i s-a alocat lui în acest scenariu.”

Maia Sandu (20:58:25): „În al doilea rând, oamenii care l-au votat pe Renato Usatîi sunt oameni care au ieșit de fiecare dată în stradă să lupte pentru dreptate. Ei au luptat de rând cu noi împotriva hoșilor și votându-l pe Stoianoglo acum ar însemna să readucă acești hoși la putere. Pentru că am zis, știm sigur cine este în spatele lui Stoianoglo. Șor e cel care îl finanțează, Dodon e cel care îl susține deschis, Platon îl susține deschis. Deși eu nu cred că acești oameni care luptă pentru dreptate îl vor pe omul hoșilor și respectiv hoșii să revină la putere. Trei, Renato Usatîi se știe foarte bine că e persecutat de Moscova și primește amenințări de acolo. Deci în momentul în care Stoianoglo este finanțat, este susținut de Moscova și pe de altă parte Moscova îl persecută pe Renato Usatîi, a pus presiune ca Renato Usatîi să se retragă din aceste alegeri așa încât voturile lui să meargă la Stoianoglo, mi se pare că oamenii trebuie să-și facă niște concluzii și, respectiv, să nu participe, să nu susțină un candidat care le-a furat voturile și, în al doilea rând, care îi ajută pe cei, deci împreună cu cei care îl susțin ca să persecute liderul Partidului Nostru.”

- La data de 31.10.2024, la ora 19:44, a fost difuzată emisiunea de informare electorală „Post Scriptum”, prezentată de jurnalistul Alexandru Cozer. Durata totală a constituit 05 min. 54 sec. Emisiunea a avut titlul „Demnitatea va învinge”. În cadrul acesteia a fost menționat concurentul electoral A. Stoianoglo în următorul context:

Prezentatorul (19:46:12): „Vă mulțumesc tare mult pentru mobilizare și știu că voi, că datorită vouă, noi nu avem cum să ne pierdem țara, în ciuda acestui atac fără precedent al oligarhilor, hoșilor și Kremlinului. Pentru că am văzut și cine sunt ceilalți. Cei care au controlat acest stat timp de decenii, l-au furat, sărăcit, distrus, iar acum, din dorința de revanșă, vor pur și simplu să-l pună pe tavă lui Putin și barbarilor invadatori. Eu nu le voi mai da nume, pentru că voi îi cunoașteți atât de bine. Am văzut și cine sunt cei care le cad pradă lor, cei care își vând votul sau sunt păcăliți de aceste tone de manipulare, dezinformare cu care sunt asaltați în fiecare zi. Astăzi am urmărit partea a doua investigației colegilor de la Ziarul de Gardă – „În slujba Moscovei”, care a demonstrat cu lux de amănunte cum a fost fraudat referendumul, cum oamenii au fost telefonați sâmbătă și chiar în ziua alegerilor, ordonându-li-se să se ducă la secțiile de votare în schimbul banilor primiți și să voteze „Nu”. Am văzut și cum li s-a spus că în turul 2 trebuie să-l voteze pe Stoianoglo. Și apoi am văzut și reacțiile lor după ce jurnalista aflată sub acoperire le-a spus cine este și că vor deveni vedete naționale.”

- La data de 31.10.2024, la ora 20:00, a fost difuzată emisiunea de informare electorală „Cabinetul din Umbră”, la care au participat Vladislav Kulminski - director executiv al Institutului Pentru Inițiative Strategice, Constantin Cheianu – publicist, Sorin Ioniță – analist din cadrul Expert Forum, România, Ion Sturza - fost prim-ministru al Republicii Moldova și Mircea Eșanu - director ASP. Programul este moderat de Vitalie Călugăreanu. Durata totală a constituit 01 oră 06 min. 40 sec. În cadrul emisiunii s-au abordat subiecte legate de corupția electorală, fraudarea alegerilor, precum și diverse scenarii pentru Republica Moldova, dacă alegerile prezidențiale ar fi câștigate de Alexandr Stoianoglo. Între moderator și invitați au avut loc următoarele discuții:

Moderatorul (20:28:12): „Ce se întâmplă cu Republica Moldova dacă Stoianoglo ajunge președinte?”

Constantin Cheianu (20:28:37): „Eu îmi amintesc că părinții noștri spuneau, în 1944, am făcut clasa a IV-a la români, după care au venit rușii și m-au pus să mai fac o dată clasa a IV-a, dar deja cu manuale rusești, cu alfabetul rusesc, cu total alte principii. Păi dacă vine Stoianoglo, noi asta trebuie să facem. Noi ne întoarcem undeva, încă bine dacă o să ne întoarcem în 2019. S-ar putea să ne întoarcem în epoca 2014-2015, epoca furtului miliardului. Vor reveni înapoi toate fețele așa bineștiute ale lui Cavcaliuc, Plahotniuc, Platon și așa mai departe. Integrarea europeană va deveni tot atât de formală ca și pe vremea aia. Deci vom fi izolați de toată lumea, vom redeveni o mlaștină stătută.”

Moderatorul (20:29:53): „Da, noi am discutat un pic despre implicarea bandiților în toată campania de până acum. Acum încercăm să creionăm ce s-ar întâmpla în situația în care domnul Stoianoglo ajunge președinte al Republicii Moldova, în situația în care se schimbă direcția de la președinție, adică avem un om susținut de Dodon și de Kremlin la președinția Republicii Moldova. Puteți să desenați așa, scurt, până la pauza de publicitate, o imagine ca să înțelegem ce s-ar întâmpla?”

Sorin Ioniță (20:30:29): „Da, eu cred că-i scenariul destul de clar și va avea două etape. Pe termen scurt, adică de acum, dacă iese Stoianoglo și până la alegerile parlamentare din vară, europenii, partenerii occidentali se vor răci politic, se va simți asta, dar oficialii nu vor adopta o linie precum cea din Georgia. Deci, vreau să zic, susținem în continuare Moldova, să vedem ce se întâmplă, dar totul va fi pe stand-by. Parlamentul viitor în schimb va fi mult mai echilibrat, ei luptă acum ca să-și bage oamenii lor acolo și, din acel moment, se va intra în scenariul de tip Georgia. Adică, evident, nu se mai pune problema de o apropiere reală, dispare susținerea pe care a avut-o acest regim și, în primul rând, președinția în cancelariile occidentale, deci e un fel de întoarcere la epoca Dodon. De fapt, Dodon este în spatele lui Stoianoglo, nu? Deci se va întoarce în perioada de atunci, nu va mai fi niciun fel de contact oficial-neoficial cu marile cancelarii și cu Bruxelles-ul, vor fi capitolele astea o agendă formală de negociere. Asta de o parte. Va scădea susținerea inclusiv financiară pentru Republica Moldova. Se vor răci și anumite contacte la București, deși România va continua să susțină instituțional, dar evident că relațiile de partid și umane nu vor mai fi aceleași. Și, în principal, Chișinăul va fi perceput ca un vecin ostil, un fel de Belarus-2 de către Ucraina. Și asta va avea mari implicații. Gândiți-vă ce înseamnă. Păi în perspectiva narativului, ei au mers toată campania asta și au spus că Maia Sandu e egal război, ne trage în război cu Rusia, regimul ăsta, iar Stoianoglo și cu Dodon înseamnă pacea, înseamnă că și colo, și colo, și colo. Care ești colo? Că vecinii tăi sunt doi, România și Ucraina. Ucraina te va percepe ca vecin ostil, iar ce se întâmplă din momentul ăla nu se știe de fapt. Pentru că am aflat că la începutul anului 2022, în primele luni de ostilități atunci, au existat acele discuții că Ucraina vrea să facă curățenie în Transnistria. Asta înseamnă riscuri enorme. Și numai acest regim, acest regim, a reușit să discute, prietenește cu Kievul, să aducă partenerii occidentali în susținerea liniei Chișinăului să spună nu, nu intrați acolo, noi îi vom lua cu binișorul, pace, îi vom întoarce. Și ați văzut Transnistria, elita mafiotă de la Tiraspol, a fost foarte liniștită în anii ăștia, ei sunt foarte speriați și e clar că nu au vrut deloc conflict. În momentul în care Ucraina îi va zice, păi noi nu avem parteneri la Chișinău, de ce stăm noi să discutăm cu oamenii ăștia, cu Stoianoglo și cu Dodon? ăștia sunt ostili, ăștia sunt cu Moscova, deci noi suntem liberi să procedăm în continuare cum credem de cuviință. Toată lumea poate să înțeleagă. Nu știm cum vor derula lucrurile, dar ați văzut că și Zelenski, în declarația de alaltăieri a spus că rușii au ocupat, au reușit în Georgia și urmează Moldova. Deci ei așa percep lucrurile. Și putem să-i învinovățim? Ei

sunt într-un pericol existențial. Și nu vor din nou să se întoarcă discuția de la începutul 2022, când Transnistria era percepută ca o trambulină în spatele lor către Odessa. Că asta era. Asta trebuia să fie. Dar a reușit”.

Moderatorul (20:34:05): „Exact. Țăsta este și comentariul lui Arestovici, dacă ați văzut...”

Sorin Ioniță (20:34:13): „Arestovici un pic acum e decuplat de Kiev. El e perceput ca un personaj așa mai ciudățel. Da, a avut remarci interesante, dar hai să vedem ce spun oficialii, adică în frunte cu președintele Zelenski și hai să gândim noi logic cu capul nostru ce o să facă ucrainenii în momentul sau cum o să perceapă ei diplomația lor, o să mai fie prieteni cu Chișinăul în momentul în care vin acești oameni. Și toată lumea vede că Stoianoglo e o hologramă de om. El a fost inventat, e un fel de candidat. Este asta satelit. Azi e, mâine nu e. Cum Șor are atâția și acum se așază Șor în spatele lui, până acum nu era în spatele lui. Stoianoglo e al lui Dodon, al socialiștilor. Dar acum vine și rețeaua Șor în spatele lui. Ce o să creadă? Deci ce o să facă Kievul? În cel mai bun caz, nu o să mai coopereze, nu o să mai discute, nu o să mai comunice cu Chișinăul.”

Moderatorul (20:40:28): „Revenim la discuție și discutăm înainte de pauza de publicitate cu domnul Ioniță despre felul cum ar percepe Ucraina o schimbare la președinția Republicii Moldova în situația în care un om al lui Putin ar veni la președinția Republicii Moldova. Domnul Ioniță, v-am întrerupt.”

Sorin Ioniță (20:34:13): „Despre asta este vorba. Eu sunt absolut uimit și un pic înspăimântat, nu vă spun, deși stau la București, nu sunt la Chișinău, de modul inconștient cum merg unii. În primul rând cei care sunt în spatele lui Stoianoglo, din Partidul Socialist, ceilalți care îl mai susțin. Cum merg înainte ca niște zombi și spun, nu, ăștia de acum ne trag în război, dar noi vom aduce pacea. Că în realitate este exact invers și că ei merg către un risc enorm. Pentru că tu ai doi vecini ca Moldova. România nu se va întâmpla mare lucru. Și în partea aia este Ucraina, prinsă într-un război existențial, sunt sute de mii de oameni pe front și tu vii cu o putere care este evident aliniată cu Moscova și ostilă Kievului, drept în spatele lor. Și ce te aștepti să se întâmple în momentul ăla? Deci chestiile astea care nu s-au discutat înainte de turul 1, pe mine mă uimesc în Moldova. Și cum s-a putut generaliza narativul ăsta, am umblat prin sate înainte de turul 1, prin nori și lumea chiar crede chestia asta. Că pasul va trage lumea în război. Deși au fost 3 ani de când a început războiul la putere și ei cu eforturi enorme, adică Ministerul de Externe, Președinția, puțin s-a văzut mai mult, nu s-a văzut la public, au negociat cu Kievul să stea ăia liniștiți, să nu intre în Transnistria. ăștia din Transnistria, clar, sunt speriați, n-au făcut niciun fel de provocare, sunt mult mai liniștiți decât erau înainte de agresiunea rusă asta din 2022. E clar că sunt speriați de moarte și că nu știu ce să facă. Și acum tu vii cu o putere, ostilă Ucrainei la Chișinău și ești mândru de chestia asta, adică te afișezi cu chestia asta. Tu te crezi un fel de Viktor Orban, da? Deci tu Stoianoglo și cu Dodon, tu crezi că poți să faci de-astea, ca Viktor Orban, să fii și cu ăia și cu ăia, da? Dar tu nu ești unde-i Ungaria, în centrul Europei. Tu ești aici, pe linia frontului. Mi se pare o inconștiență. Ei sunt inconștienți acolo în partid, dar electoratul trebuie să înțeleagă chestia asta, în primul rând.”

Moderatorul (20:42:55): „Da, am văzut narațiunea asta propulsată masiv săptămâna asta în mediul online din Republica Moldova, că pacea lui Stoianoglo e mai bună decât pacea Maiei Sandu. Într-adevăr, s-a învățit tare mult narațiunea asta.”

Sorin Ioniță (20:43:11): „El face pace cu Moscova și cu Coreea de Nord, că așa este acum frontul acolo, nu are conexiuni cu nimeni din partea cealaltă.”

Moderatorul (20:43:20): „Da, domnul Stoianoglo a spus că vrea resetarea relațiilor cu Rusia și dacă va fi ales președinte, s-ar întâlni cu Putin pentru a discuta despre Transnistria.”

Sorin Ioniță (20:43:33): „El copiază narațiunea lui Viktor Orban. El este în situația Ungariei. El se crede Budapesta acum, în Uniunea Europeană, cu bani europeni și la adăpostul încă trei granițe.”

Moderatorul (20:44:02): „Da, l-am văzut într-un live acum seara spunând că el vrea să facă plan de pace pentru războiul din Ucraina.”

Sorin Ioniță (20:44:05): „Dar poate face și în fâșia Gaza, în Orientul Mijlociu, dacă tot s-a pornit.”

Moderatorul (20:45:09): „Credeți că s-ar înrăutăți relațiile cu Ucraina dacă se schimbă președintele la noi?”

Constantin Cheianu (20:45:18): „Eu n-am niciun dubiu în privința asta. Evident că se vor înrăutăți și evident că noi vom deveni un fel de amenințare pentru Ucraina. Evident că ei își vor îndrepta armele înspre Transnistria și implicit spre Moldova pentru că trebuie să se protejeze așa cum se

protejează de Belarus, au acolo masate trupe, așa, ei și acum au lângă Transnistria, dar acum vor înțelege că trebuie să ne protejăm și mai bine și vor fi și mai atenți la toate mișcările de aici. Iar noi vom deveni un vecin imprevizibil, un vecin cu care, de la care poți să te aștepti la tot ce vrei, și un vecin cu gardul cam spart, prin care poate să intre cine vrei de la Moscova.”

Vladislav Kulminski (20:47:11): „Domnule Călugăreanu, cunoscând anumite dedesubturi din toate aceste procese, eu doar pot să vă spun că doamna Sandu a reușit să găsească o balanță care a asigurat pacea în Republica Moldova. Nu a fost ușor. Doamna Sandu, domnul Recean, domnul Serebrian, nu a fost deloc ușor. Și faptul că despre asta nu se vorbește, nu înseamnă că nu s-a lucrat în această direcție. Dar chiar a fost o sarcină primordială pentru acest Guvern să păstreze pacea în Republica Moldova. Și o balanță a fost găsită. Eu nu sunt sigur că domnul Stoianoglo va reuși să găsească această balanță. Și vă explic de ce. Uitați-vă că noi o să analizăm foarte atent declarațiile dumnealui, se pare că, totuși, barca se va înclina foarte și foarte tare spre Federația Rusă. Dumnealui a zis: „Că Uniunea Europeană vrea să ne bage într-o groapă de datorii, că Uniunea Europeană colonizează Republica Moldova, că referendumul nu prea este valabil și trebuie să fie anulat, că noi nu putem să facem niciun pas în direcția Uniunii Europene, mai întâi noi trebuie să reglementăm conflictul transnistrean și după asta doar noi putem să ne gândim la integrarea europeană”. După care noi putem să adăugăm aici ceea ce a zis domnul Dodon „Că noi în genere nu avem nevoie de Uniunea Europeană”. Dar domnul Dodon merge pe propaganda de pe timpurile Uniunii Sovietice. Țineți minte că acolo era ideea că Occidentul se prăbușește, în orice caz. Asta se va întâmpla, e inevitabil. Și fix același lucru e promovat de către domnul Dodon, că noi nu avem nevoie de toate astea. Eu mă întreb că trenul de integrare europeană, va pleca din gară. D-voastră, ați auzit că o persoană sus-pusă în cadrul Comisiei Europene a declarat că Republica Moldova și Ucraina vor adera la Uniunea Europeană până în 2029. Deci este o afirmație extrem de importantă pentru Republica Moldova, pentru că noi prima dată avem un an concret, o dată foarte concretă. Eu cred că acest lucru se va întâmpla mai devreme. Mai devreme de 29. Noi avem aici un parcurs foarte și foarte bine definit. Și dacă noi o să începem cu toate aceste povești că Uniunea Europeană nu are nevoie, că asta-i colonizare, că ei încearcă să ne bage în groapă rapid, că noi o să negociem în așa fel ca să ne protejăm industria grea pe care noi nu o avem, că noi o să ne protejăm interesele noastre în așa fel că totul o să protejăm. Asta pur și simplu înseamnă târăgănarea procesului. Asta înseamnă benevol de a accepta starea geopolitică de zona gri, de zona dintre est și vest, care este guvernată conform regulilor setate de către guvernare de aici. Și asta e cea mai proastă poziție geopolitică în care tu poți să te nimerești în condițiile unui război. Pentru că opțiunea pentru Republica Moldova, și eu vreau să repet acest lucru toți cei care au studiat aceste perioade de schimbări majore, cunosc foarte și foarte bine. Noi 30 de ani de zile am zis că noi putem să stăm pe două scaune, putem deci cu unii și cu alții, dar din anul 2022 această opțiune pentru Republica Moldova nu mai există. Alegerea trebuie să fie făcută și există o alegere clară. Sau noi revenim înapoi în sferă de influență a Federației Ruse și eu mă tem ca cam asta este opțiune care este promovată de unul din candidații în cadrul acelei realizări parlamentare. Sau noi mergem înainte spre Uniunea Europeană. Și noi ne urcăm în acest tren care va pleca din gară. El nu ne va aștepta acolo. E foarte simplu”.

Ion Sturza (21:07:18): „Evident că Stoianoglo este atât de depășit de situație. Eu îl cunosc de 25 de ani. Este un exercițiu mult, mult peste capacitățile lui, nu știu, intelectuale, profesionale. El nu a fost pregătit. În ultimii doi ani de zile a tot îmblat prin judecăți și a încercat să-și justifice sau să-și rezolve problemele judiciare. El nu are echipă, el nu are ideologie, el nu are nimic. Este o mascotă.”

- La data de 01.11.2024, la ora 19:40, a fost difuzată emisiunea de informare electorală „План Европа”, prezentată de comentatorul politic Victor Ciobanu. Durata totală a constituit 06 min. 38 sec. Emisiunea a avut genericul „Террористы и заложники”, iar în cadrul acestuia a fost vizat concurentul electoral A. Stoianoglo în următorul context:

Prezentatorul (19:44:20): „Этого хотя бы граждане Молдовы. Уверен, что нет. Но полезные идиомы Кремля, фрики всех мастей и просто тупые заплаченные шоровские шавки всю избирательную кампанию выступали за мир, который, как известно по Орлу, это война. В этой истории главный заложник – это Стояногло. Причём согласился он на эту роль добровольно, согласившись участвовать в выборах от прокремлёвского Додона. Уж на чём его развели – не суть важно. Главное, что он согласился исполнять эту неблагодарную роль в

чужой игре. Ему уже не удастся отмазаться никакими проевропейскими заявлениями, потому что за ним всегда будут маячить Додон, Славик и Шор, а за ними Кремль и русский мир в Молдове, то есть война. Этого хочет Стояногло для будущего Молдовы и его граждан? Думаю, что нет. Просто его никто и спрашивать не будет. Он просто заложник, как и тысячи наших граждан.”

- La data de 01.11.2024, ora 21:00, a fost difuzată emisiunea de informare electorală „Cap la Cap”, la care a fost invitat Cristian Tudor Popescu – scriitor și gazetar din România. Emisiunea este moderată de jurnalistul Alexandru Cozer. Durata totală a constituit 50 min. 01 sec. În cadrul emisiunii s-au abordat subiecte legate de dezbaterile electorale organizate de concurenții electorali Maia Sandu și Alexandr Stoianoglo, precum și aspecte referitoare la turul II de scrutin. Între invitat și moderator au avut loc următoarele discuții, care l-au vizat pe concurentul electoral Alexandr Stoianoglo:

Moderatorul (21:00:52): „Intrăm practic pe ultima sută de metri pentru scrutinul de duminică, 3 noiembrie. Alexandr Stoianoglo și Maia Sandu luptă pentru fotoliul de președinte și vreau să începem prin a comenta ce s-a întâmplat în această ultimă săptămână de campanie. Pentru că am văzut o dezbatere, o așa zisă dezbatere, pentru că din păcate ea a fost foarte departe de standardele unei dezbateri normale de duminică, ulterior, domnul Stoianoglo pur și simplu a intrat în pământ, practic, timp de aproape cinci zile. A fost invitat la nenumărate emisiuni, la alte dezbateri, inclusiv eu l-am invitat, dar și alți colegi. Nu a existat, nu a apărut nicăieri, nu a fost nici măcar la întâlniri cu alegătorii. În general nu a fost la întâlniri cu alegătorii. Aseară abia a intrat într-un live pe mai multe platforme, rețele de socializare, un fel de copie a ieșirilor lui Igor Dodon din perioada în care era președinte și a discutat. El, chipurile, ar fi răspuns acolo la niște întrebări. Cum comentați acest fapt care ne-a mirat și pe noi, deși ne așteptam la multe din partea domnului Stoianoglo și a staff-ului, această dispariție și aceste refuzuri de a participa nu doar la dezbateri, dar chiar la talk-show-uri, unul la unul cu moderatorul, în condițiile în care, repet, i-au fost înaintate astfel de invitații de la cel puțin patru posturi de televiziune?

Cristian Tudor Popescu (21:02:46): „Pe mine nu mă miră deloc, domnule Cozer. Dacă aș fi fost șeful de campanie a lui Stoianoglo, i-aș fi spus lucrul ăsta să nu mai apară pe nicăieri. După prestația pe care a avut-o în emisiunea aceea de duminică cu președinta Maia Sandu. A fost o... practic o auto-descalificare a domnului Stoianoglo, din toate punctele de vedere. Am spus, al limbii române greu de auzit, greu suportabilă pe care o vorbește domnul Stoianoglo. Domnul Stoianoglo vrea să fie președintele Republicii Moldova, în Republica Moldova, limba oficială este limba română. Așa este legea. Faptul că domnul Stoianoglo se simte mult mai bine, în mod evident, se simte acasă în limba rusă, nu este un păcat, nu este o infracțiune, nici vorbă. Poate foarte bine, limba rusă se vorbește, este foarte vorbită în Moldova. Numai că, dacă vrei să devii președintele țării, atunci trebuie să vorbești foarte bine limba oficială a țării respective, ceea ce domnul Stoianoglo este departe de a fi capabil să facă. Apoi, modul în care a răspuns întrebărilor Maiei Sandu a fost de multe ori lamentabil. În mod evident nu are pregătirea necesară pentru funcția aceasta de președinte, dar în urma acestei emisiuni am început să îmi pun întrebări ce pregătire are domnul Stoianoglo în legătură cu meseria lui de bază, adică aceea de procuror.”

Moderator (21:05:03): „Ce v-au trezit aceste întrebări?”

Cristian Tudor Popescu (21:05:05): „Păi dacă a spus domnul Stoianoglo că în mandatul său de procuror general n-a fost arestat nici măcar cercetat penal vreun om de afaceri și n-a fost închisă nici o întreprindere, nici o afacere, nici măcar o zi și a prezentat asta ca pe o realizare a mandatului său. De ce? Spunea el. Care este motivația? Motivația, motivarea este că oamenii au nevoie de locuri de muncă și trebuie să-și hrănească familiile cu banii de la locuri de muncă. Pe ce legătură are asta cu legea pe care trebuie să o aplice în toate situațiile Procuratura Generală? Cum poți să spui că nu închizi o afacere care ar putea să fie frauduloasă pentru că dă locuri de muncă oamenilor. Procuror General, cum poți să spui așa ceva? Asta se spunea în anii 90 în România, când diverși inși devalizau bănci și cu banii respectivi deschideau niște afaceri, mă rog, niște întreprinderi, niște, eu știu, HORECA, restaurante, unul își făcuse un parc de distracții în câmpia română, cu un turn Eiffel în miniatură făcut acolo, cu bani furați din bănci. Și când erau luați, spuneau, și avocații lor, și politicienii care îi sprijineau, da, domnule, dar ăștia dădeau locuri de muncă la oameni. Păi dai locuri de muncă cu bani furați, bani furați tot la oameni. Da? Ori asta a fost argumentația

procurorului Stoianoglo, care m-a pus grav pe gânduri în legătură cu modul în care își face această meserie domnul Stoianoglo. Și să mai vorbim de aceea de președinte al Republicii Moldova. Firește, i-aș fi spus dacă eram șeful lui de campanie, domnule ajunge. Ai fost literalmente călcat în picioare de Maia Sandu în această emisiune, cu siguranță n-ai câștigat niciun punct procentual, ai pierdut poate în urma acestei emisiuni, deci să nu mai apară pe nicăieri. Este cam ce s-a întâmplat cu Donald Trump în Statele Unite, după emisiunea în care la fel a fost surclasat de către Kamala Harris, după aceea n-a mai apărut nicăieri. Cu toate că l-a invitat Kamala Harris în repetate rânduri, s-a și prezentat, l-a un moment dat la o astfel de invitație la o televiziune, unde Trump n-a mai apărut câtuși de puțin. Pentru că știa foarte bine că va fi din nou înfrânt, în confruntare.” **Moderatorul (21:08:29):** „Dar aici mai e un aspect, domnule Popescu. Domnul Stoianoglo a refuzat chiar invitațiile jurnaliștilor la talk-show-uri 1 la 1, în condițiile în care săptămâna trecută el a apărut la o emisiune la un post de televiziune deținut, practic, de un deputat socialist și acolo s-a lansat într-o serie de atacuri, inclusiv la adresa mea. Asta chiar dacă eu l-am invitat de zeci de ori la această emisiune în toată activitatea sa publică și am lansat invitații oficiale, publice și acum. La fel i-a tratat și pe alți colegi de-ai mei din presă. A refuzat cu desăvârșire orice apariție, inclusiv la o emisiune în limba rusă a unui coleg de la un post de televiziune independent.”

Cristian Tudor Popescu (21:09:32): „Da. Asta cred că are altă explicație, pe care o deduc eu din alura domnului Stoianoglo, cum l-am văzut și eu pe ecran în acea emisiune cu Maia Sandu, domnul Stoianoglo nu se simte deloc bine în postura asta de candidat la președinție. Nu pare că a fost dorința lui cea mai arzătoare să fie candidat la președinție. Arată ca un om care mai degrabă a fost împins în această acțiune de către alte persoane, alte grupuri. În mod evident nu are niciun fel de vocație pentru apariții televizate, pentru dezbateri, pentru interviuri cu jurnaliști. Nu se simte bine deloc. Este inefficient să vede clar lucrul ăsta. Nu-i place pur și simplu așa ceva. Nu este lucrul la care el se pricepe. Acum, eu nu știu la ce se pricepe domnul Stoianoglo. Bine, pentru că cu meseria de procuror v-am spus din ce l-am auzit debitând că, după părerea mea, are mari probleme și cu profesionalismul, competența în această meserie, da, să o fi pricepând la ceva, cu siguranță acest lucru îl face să se simtă foarte inconfortabil interacțiunea cu presa. Și de aceea a evitat majoritatea invitațiilor dumneavoastră.”

Moderatorul (21:13:51): „Pe noi nu ne-a mirat atât de mult domnule Popescu pentru că noi am văzut, de la, știu sigur că erau banii în sacoșa lui Plahotniuc pentru Dodon, dar nu am probe, la nu mai contează ce era în sacoșă. De la, Șor este liderul unui grup criminal, declarație care îi aparține chiar lui în Parlamentul Republicii Moldova în 2021, la nu este corect din punct de vedere juridic, să spunem că Șor este criminal sau liderul unui grup criminal, ba mai mult, Șor este un om extraordinar ca om. Mi-a fost vecin 20 de ani de zile. De la „Privet Veaceslav Platon” și așa mai departe, deci nu este ceva nou la domnul Stoianoglo, poate dacă era ceva nou ne-ar fi șocat, dar el cu asta ne-a obișnuit de-a lungul activității sale. Nu vreau să mă mai întorc la perioada în care era deputat, președinte al Comisei Securitate și Apărarea Parlamentului și când din bănci se furau miliarde și tot prin bănci se producea marele „laundromat” rusesc de zeci de miliarde de dolari.”

Cristian Tudor Popescu (21:15:03): „Asta demonstrează că domnul Stoianoglo nici măcar nu este dedicat unei anume cauze. Domnul Stoianoglo joacă după cum îi se cântă la un moment dat și după cum are interesul în momentul respectiv. Faptul că și-a schimbat atitudinea la 180 de grade, după cum spuneți și după cum a putut să constate toată lumea, înseamnă că nu are contur domnul Stoianoglo. Este o plastilină care se poate modela după cum bate vântul, după cum este conjunctura. Și asta și face acum și o face însă destul de prost. Adică nu cred că cei care l-au pus în această postură, cei care s-au bazat pe el, nu cred că sunt foarte mulțumiți, să știți, de prestația lui. Pentru care prestație în mod evident urmează să primească ceva. Pentru că un om care se comportă în felul ăsta, care își îndoiaie atitudinea, își o contorsionează în felul ăsta, după cum îi se comandă în mod evident de la Moscova aici și de la Ilan Șor, omul ăsta o face ca să primească ceva pentru asta, că nu o să o facă degeaba”.

Cristian Tudor Popescu (21:22:14): „Domnul Stoianoglo încearcă să o cotească, să se așeze așa pe două scaune. În sensul că eu sunt cu Uniunea Europeană. Noi trebuie să mergem spre Uniunea Europeană. Ar fi și greu să spun altceva având ambele fiice lucrând în Occident. În același timp însă face și jocul Moscovei. Adică ce-ar vrea el să transmită, vrea să obțină voturi cu ideea următoare.

Domnule, noi nu suntem nici cu unii, nici cu alții. Moldova independentă, Moldova neutră, ea așa va fi prosperă. Nu va fi. Stimați ascultători și urmăritori din Republica Moldova, n-are cum să fie, pentru că în dată ce s-ar instala la Chișinău un guvern pro-rus, în acel moment toate fondurile, toată cooperarea, toate ajutoarele din partea Uniunii Europene încetează.”

Moderatorul (21:36:53): *„Domnule Popescu, vreau să discutăm un pic și despre felul în care s-a poziționat Maia Sandu în această ultimă săptămână. Destul de activă, a fost la postul public de televiziune, acolo unde trebuia să aibă loc o dezbatere cu Stoianoglo, a fost aici în emisiunea mea, a fost și ieri în emisiunea unei colege de la un alt post privat, foarte activă pe rețele de socializare, s-a întâlnit cu foarte multă lume. Am văzut și o emulație extraordinară pe care eu niciodată nu am mai întâlnit-o în Republica Moldova. Oameni de artă, oameni de afaceri, sportivi, oameni de cultură. Aproape toată lumea bună, ca să-i spunem așa, cumva s-a asociat în această campanie cu Maia Sandu, a trecut peste multe limite și a spus, votăm Maia Sandu, în condițiile în care, în mod normal, așa ceva nu prea se întâmplă.”*

- La data de 01.11.2024, la ora 22:21, a fost difuzată emisiunea de informare electorală „Маленькая страна”, prezentată de Dmitrii Gargaliuc. Durata: 16 min. 15 sec. Emisiunea s-a bazat pe prezentarea înregistrărilor agenției jurnalistice „Eureporter”, în care este vizat concurentul electoral Alexandr Stoianoglo, precum și unii membri din echipa electorală a acestuia. În opinia prezentatorului, înregistrările audio ar releva legăturile echipei electorale a lui Stoianoglo cu serviciile secrete ruse, în mod special legăturile deputaților PSRM – Adrian Albu și Bogdan Țirdea – cu Serviciul Federal de Securitate din Federația Rusă (FSB). În acest sens, concurentul Alexandr Stoianoglo a fost vizat indirect în conținutul emisiunii.

În introducere s-au făcut următoarele afirmații:

Prezentatorul (22:22:07): *„В предыдущем выпуске мы рассказывали о том, как подозрительно распределились голоса в пророссийских регионах, что указывает на то, что шоровская сетка частично отдала свои голоса ему. Но прямо сейчас у нас на руках ещё более пуленепробиваемые доказательства связи Стояногло с Кремлём. В распоряжении издания «EU Reporter» оказались аудиозаписи разговоров некоторых небезызвестных вам политиков с менее известными молдавские публики политтехнологами из администрации президента Путина. Это многочасовые записи разговоров депутата от ПСРМ Адриана Албу, который посещал Россию в 20-х числах апреля этого года. Мы проанализировали записи и на 100% уверены в их подлинности, а также в том, что голоса принадлежат именно тем, о ком пойдёт речь.”*

În contextul discuțiilor difuzate dintre Iurii Gudilin (fost agent FSB) și Adrian Albu, prezentatorul face următoarea precizare:

Prezentatorul (22:28:00) *„Слышно, как Албу поддакивает. У депутата нет никаких возражений. И уж тем более, в голову не приходит предложить следующий план. Москва выдает, наконец, Шора, который ограбил нашу страну. Да и дело с концом. Казалось бы, таким должен быть ответ депутата молдавского парламента. Но это у них партийное. Додон за этот год несколько раз был в Москве, давал интервью, общался с самыми высокими чинами. А Шор и ныне там. Сам Стояногло, напомним, заявлял, что Шор является бенефициаром кражи. Но и он не задаётся вопросом: Ребята, Игорь, Богдан, а почему мы не просим его экстрадиции? Как мы можем закрывать глаза на то, что Путин укрывает у себя вора? Это же уголовное преступление. Я вам как бывший генеральный прокурор говорю.”*

În continuare, prezentatorul face următoarele precizări:

Prezentatorul (22:30:54): *„Я обещал рассказать, кто же этот таинственный собеседник Адриана Албу в России. Рассказываю. Юрий Гудилин, гражданин РФ, бывший сотрудник ФСБ России, естественно. Сегодня политтехнолог на службе в администрации президента. Интересно, что сам он родом из Львова. Ну, вот так бывает. В Молдове же гражданин Гудилин обвиняется в шпионаже. В 2020 году перед президентскими выборами он в составе группы из восьми российских политтехнологов посещали Кишинев. В ходе неофициального визита они регулярно приходили в Центральный офис ПСРМ и беспрепятственно в администрацию президента Республики Молдова. За несколько недель с ними успели*

встретиться как минимум семеро депутатов-социалистов. Экс-советник, премьер-министр Иона Кику и мэр Кишинева. Как вы понимаете, ни сам Гудилин, ни остальные семеро не были официально задекларированы избиркомом членами предвыборного штаба Додона. А чтобы вы понимали, насколько близки Албу и Гудилин, называют они друг друга не иначе, как брат или любимый. А Гудилин заказывает Албу авиабилеты на свою личную карту...”

În partea dedicată concluziilor programului, prezentatorul a făcut următoarele afirmații:

Prezentatorul (22:36:12): *„То, что господин бывший прокурор несамостоятельная и беспомощная фигура, это было понятно с самого начала. И ещё очевиднее это стало во время дебатов. То, что Стояногло при этом напрямую ведётся из Москвы, теперь тоже доказанный факт. И если раньше казалось, что Россия действует через две отдельные группы влияния, Шора и Додона, стараясь их не скрецивать, то теперь очевидно, что между группами были просто распределены обязанности. И Шор, и Додон, и вся сетка пропаганды, и подкупленные избиратели. Всё идёт из одного центра. И центр этот находится на Старой площади в городе Москва. Стояногло в московском плане по захвату нашей страны играет сегодня важнейшую роль, хотя, возможно, и сам этого не осознаёт. Ещё кое-что. В прошлом выпуске мы разобрали аномальные результаты в пользу Стояногло в нескольких регионах страны в первом туре и пришли к выводу, что без помощи шоровских наёмников он бы не набрал такое количество голосов. Вдобавок, Ренато Усатый в своём последнем брифинге подтвердил наши догадки, рассказав о звонке из Москвы. По словам Усатого, ему настойчиво предлагали сняться с выборов в пользу Стояногло. Это означает, как справедливо отметила президент на последних дебатах, что если бы не подкуп, то Стояногло бы не было во втором туре.”*

Astfel, în perioada 21.10 – 01.11.2024, „Jurnal TV” a difuzat 14 emisiuni de informare electorală, în cadrul cărora a fost vizat concurentul electoral Alexandr Stoianoglo. În 11 dintre ele, descrise și descifrate mai sus, s-a atestat tendința de asociere a lui Alexandr Stoianoglo cu gruparea criminală condusă de Ilan Șor, cu interesele Federației Ruse în Republica Moldova și cu beneficiile pe care le-ar avea acesta, asociindu-se cu gruparea condusă de Ilan Șor. Moderatorii s-au situat pe aceeași poziție cu invitații, iar prin întrebările acordate și comentariile făcute au amplificat acuzațiile lansate de invitați.

Este de specificat că în emisiunile „Post Scriptum”, „Secretele puterii”, „Cap la Cap” și „Cabinetul din umbră”, prezentatorii au menționat că au lansat invitații de participare la programe către concurentul Alexandr Stoianoglo și reprezentanților partidului care l-au desemnat, însă, aceștia nu au dat curs invitațiilor. Astfel, cei doi concurenți au fost mediatizați dezechilibrat atât ca timp de reflectare (în favoarea netă a lui Alexandr Stoianoglo), cât și sub aspectul contextului, Alexandr Stoianoglo fiind prezentat preponderent în context negativ.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Jurnal TV” a informat consumatorii de servicii media cu privire la alegerile prezidențiale din Republica Moldova prin intermediul programelor de știri și actualități, dezbaterilor electorale, emisiunilor de promovare electorală și emisiunilor de informare electorală.

În cadrul programelor de știri și actualități, „Jurnal TV” a oferit spațiu tuturor concurenților electorali, în cadrul cărora aceștia au avut oportunitatea să-și prezinte platformele și programele electorale. Subiectele cu caracter conflictual difuzate au fost echilibrate. Este de menționat că în ceea ce ține de tematica subiectelor electorale, „Jurnal TV”, a pus accent pe o tematică diversă a subiectelor electorale: informații de la CEC privind tehnica votării, vox-populi din capitală și diferite raioane ale țării, informații privind coruperea alegătorilor etc., ceea ce a permis informarea constantă a consumatorilor de servicii media despre problemele de interes public.

În cadrul emisiunilor de promovare și dezbaterilor electorale, „Jurnal TV” nu a admis derogări de la legislația electorală în vigoare.

În cadrul emisiunilor de informare electorală, difuzate în turul II al alegerilor prezidențiale, „Jurnal TV” a reflectat, în mod prioritar, pe concurentul electoral Alexandr Stoianoglo, în raport cu concurentul electoral Maia Sandu.

De asemenea, este de precizat că furnizorul ÎCS „REFORMA ART” SRL, fondatorul „Jurnal TV”, a notificat CA despre difuzarea emisiunilor de informare electorală care nu sunt prezente în Declarația privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor difuzate în turul II de scrutin.

În contextul celor menționate anterior, sunt relevante prevederile art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, potrivit cărora: *„Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii.”*

„TVC 21”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „TVC 21” a difuzat în programele de știri și actualități, 178 de subiecte cu caracter electoral, în volum total de 46 minute 08 secunde, ceea ce constituie 32,1% din durata totală a buletinelor informative difuzate. În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „TVC 21” a difuzat 111 subiecte (37,9%), volumul alocat subiectelor electorale a constituit 28 minute 39 secunde (62,1%), iar în turul II - 67 de subiecte (37,6%) cărora le-au fost alocate 17 minute 29 secunde (37,9%).

„TVC 21” a difuzat subiecte cu caracter electoral în toate perioadele de control. Numărul de subiecte electorale a înregistrat valori cuprinse între 13 subiecte, în a patra perioadă de control și 50 de subiecte, în prima perioadă.

Durata alocată subiectelor electorale s-a încadrat în intervalul de 2 minute 58 secunde, în a patra perioadă și 14 minute 42 secunde, în prima perioadă.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În perioada de raport, „TVC 21” a reflectat 5 categorii de protagoniști din cele 6. Cele mai multe apariții în subiectele cu caracter electoral le-au revenit concurenților electorali – cu 105 apariții (51%), fiind urmați de actorii politici – cu 48 de apariții (24%). Organele de stat au fost protagoniștii cu 29 de apariții (14%), iar organele electorale au avut 15 apariții (7%) în subiecte. Protagonistii cel mai rar regăsiți în subiectele electorale au fost experții cu 8 apariții (4%).

„TVC 21” nu a reflectat cetățenii de rând în subiectele cu caracter electoral difuzate.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „TVC 21” a reflectat concurenții electorali în toate perioadele de control. Timpul alocat concurenților electorali a fost de 27 minute 50 secunde, ceea ce constituie o pondere de 60% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (46 minute 8 secunde). În turul I, volumul acordat concurenților a fost de 16 minute 6 secunde, iar în turul II – 11 minute 44 secunde.

În turului I al scrutinului prezidențial, „TVC 21” a reflectat concurenții electorali în toate cele patru perioade.

Durata reflectării concurenților electorali a variat între 28 de secunde, în perioada a șasea și 7 minute 54 secunde, în prima perioadă.

În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „TVC 21” a mediatizat toți cei 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. Durata totală de reflectare a concurenților electorali în cele patru perioade de

control a constituit 16 minute 26 secunde, ceea ce constituie o pondere de 56% din durata subiectelor difuzate în turul I (28 minute 39 secunde).

Timpul de reflectare a concurenților electorali s-a situat între 19 secunde (I. Chicu) și 3 minute 51 secunde (M. Sandu).

Cele mai multe apariții în subiectele electorale le-a înregistrat M. Sandu – 17 apariții, iar I. Chicu a avut 2 apariții.

„TVC 21” a reflectat ambii concurenți electorali în perioadele a cincea și a șasea. Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 11 minute 44 secunde, ceea ce constituie o pondere de 67% din durata subiectelor cu caracter electoral difuzate în turul II (17 minute 29 secunde). În perioada a cincea, SMA a alocat 7 minute 04 secunde concurenților electorali, iar în perioada a șasea s-a înregistrat o tendință de scădere a volumului de timp alocat concurenților electorali, acesta fiind de 4 minute 40 secunde.

În turul II de scrutin, M. Sandu a fost protagonistă în 22 de subiecte cu caracter electoral, iar volumul de timp alocat a fost de 6 minute 12 secunde (53,6%).

A. Stoianoglo a fost protagonist în 13 subiecte cu caracter electoral, cu o durată de reflectare de 5 minute 22 secunde (46,6%).

4. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de raport „TVC 21” a difuzat în total 13 subiecte conflictuale. În prima, a doua și a cincea perioadă de control, „TVC 21” a prezentat în total 6 subiecte conflictuale dezechilibrat, fără a asigura poziția părților vizate în subiecte (în turul I – 2 subiecte și turul II – 1 subiect). Dezechilibrul se referă la lipsa poziției părților vizate în subiectele cu caracter conflictual.

Subiectele dezechilibrate:

- 23 septembrie, ora 19:59:07 – conținutul subiectului: „Vlad Filat: „Maia Sandu și guvernarea se află într-o lume paralelă și nu cunosc adevăratele probleme ale societății”.

- 24 septembrie, ora 19:59:32 – conținutul subiectului: „Vlad Filat: Odată cu sosirea PAS la conducere pluralismul politic din Republica Moldova sistematic se risipește. Regretăm că formațiunile politice nu au învățat lecția de la PLDM, care a fost exclus din cursa electorală. Astăzi scenariul se repetă, iar victima acestei practici este Igor Munteanu, președintele CUB, fost aliat al Maiei Sandu” (în reluare la data de 25.09.2025, ora 19:59). Subiectul nu este echilibrat cu prezentarea punctelor de vedere ale părților acuzate, PAS și/sau Maia Sandu. Mai mult, excluderea sau refuzul de a înregistra un concurent electoral ține de competența autorității responsabile, Comisia Electorală Centrală, care a emis și o decizie pe acest caz, explicând motivele care au stat la baza neadmiterii concurentului în cursa electorală, și anume, neîntreținerea condițiilor din art. 67 alin. (5) din Codul Electoral. Serviciul media audiovizual a omis aceste precizări, neasigurând publicului imparțialitate, echilibru și posibilitatea formării liberei opinii, lăsând să se înțeleagă că de înregistrarea lui I. Munteanu în cursa electorală se face vinovat partidul PAS și Maia Sandu.

- 24 septembrie, ora 19:59:19 - SMA a prezentat știrea: „CEC a refuzat să-l înregistreze pe Igor Munteanu în cursa electorală pentru funcția de președinte al Republicii Moldova”, în cadrul căreia nu au fost prezentate detalii sau motivele care au determinat autoritatea să ia această decizie.

- 27 septembrie, ora 19:54:44 – conținutul subiectului: „Renato Usatii a atacat în judecată refuzul Companiei „Teleradio Moldova” de a-i difuza spotul electoral”. Nu a fost menționat motivul care a stat la baza deciziei Companiei „Teleradio Moldova”, chiar dacă aceasta a fost prezentat publicului.

- 02 octombrie, ora 19:59:59 – conținutul subiectului: „Andrei Năstase: Procuratura este controlată de actuala guvernare, iar corupția este la cel mai înalt nivel”.

- 23 octombrie ora 19:58:42 – conținutul subiectului: „Vasile Tarlev, solicită demisia CEC și numărarea repetată a buletinelor de vot pentru funcția de președinte al Republicii Moldova. În opinia sa, alegerile au fost complicate și nu au fost desfășurate în mod liber și democratic”. Subiectul nu este echilibrat cu prezentarea punctului de vedere al Comisiei Electorale Centrale.

În cele șase subiecte, de rând cu lipsa poziției părților vizate, este atestată și lipsa dovezii că „TVC 21” ar fi încercat să obțină toate opiniile necesare și că nu i-ar fi reușit până la momentul difuzării subiectelor electorale conflictuale.

5. Asigurarea echilibrului de gen

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 120 de cazuri (64,9%) protagoniști au fost bărbați și în 65 de cazuri (36,1%) – femei.

6. Relevanța temelor abordate

Subiectele difuzate de „TVC 21” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. Accesibilitate

„TVC 21” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titlurilor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

8. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de referință, „TVC 21” a admis anumite devieri de la normele legale.

- În prima perioadă de control „TVC 21” a difuzat 3 subiecte care nu au fost incluse în rubrica „Electorală 2024” (20.09.2024, ora 19:58:00 – „În Republica Moldova a început campania electorală”; 21.09.2024 ora 19:57:43 – „Janis Mazeiks: „Indiferent de rezultatele alegerilor la referendum, relațiile dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană nu se vor schimba”; 24.09.2024 ora 19:57:32 – „CEC a încheiat procedura de înregistrare a concurenților electorali. La 24 septembrie au fost înregistrați ultimii concurenți electorali”).

- În procesul de control, în prima perioadă s-a atestat că principalul program de știri difuzat de serviciul media audiovizual „TVC 21”, luni-duminică, este la ora 19:55, în limba rusă. Însă, în cadrul programului indicat în declarație, de la ora 19:30, în reluare la 21:30, în limba română, sunt prezentate mai puține informații actualizate, majoritatea fiind în reluare, zile în șir.

- În a doua perioadă „TVC 21” a difuzat un subiect cu conținut electoral, care nu a fost inclus în rubrica „Electorală 2024” (03.10.2024 (ora 19:58:43) – conținutul subiectului: „Veronica Drăgălin, șefa Procuraturii Anticorupție: „Oamenii care iau bani pentru voturi riscă amenzi și confiscări”). Pentru încălcarea dată, „TVC 21” a fost sancționat cu amendă în mărime de 5000 de lei prin Decizia nr. 251 din 11.10.2024.

- Totodată, în a doua perioadă, „TVC 21” a difuzat principalul program de știri și actualități „News Digest” la ora 19:55. Potrivit Declarației de reflectare a alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 20 octombrie 2024, „TVC 21” a indicat următoarele ore de difuzare a programelor de știri: 8:30, 19:30 și 21:30, în cadrul acestora urmând să fie incluse subiectele cu caracter electoral.

- În a treia perioadă de control, SMA a difuzat principalul program de știri și actualități „News Digest”, la ora 19:55. La data de 15 octombrie 2024, FSM a solicitat modificarea Declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor pentru SMA „TVC 21”, modificând ora de difuzare pentru 19:50. Modificările au fost aprobate de CA în aceeași zi.

- În perioada a patra de control, la data de 18.10.2024 (ora 19:52:47) „TVC 21” a difuzat un subiect cu conținut electoral înafara rubricii „Electorală 2024”: „Mark Rutte (secretarul general al NATO), a declarat că NATO oferă ajutor Republicii Moldova, în confruntarea implicării hibride a Federației Ruse în ajunul alegerilor”.

Totodată, a fost atestată încălcarea principiilor echității, echilibrului și imparțialității, prevăzute la art. 89 alin. (2) Cod electoral.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „TVC 21” a difuzat 13 emisiuni de promovare electorală, dintre care 10 emisiuni au vizat alegerile prezidențiale.

Rezultate atestă că emisiunile de promovare electorală nu au fost divizate în mod separat pentru prezidențiale și pentru referendum, pentru a oferi publicului ținută posibilitatea să distingă cu ușurință cărui tip de scrutin acestea sunt dedicate.

Emisiunile de promovare electorală au fost încadrate în rubrica: „*Emisiune de promovare electorală*”.

III. Dezbateri electorale

„TVC 21” și-a asumat organizarea dezbaterilor electorale pentru Alegerile Prezidențiale. În perioada de control, „TVC 21” a difuzat 3 dezbateri electorale care au vizat alegerile prezidențiale.

„TVC 21” a invitat toți (11) concurenții electorali la funcția de președinte al Republicii Moldova să participe la dezbaterile electorale, însă 5 dintre candidați au declinat participarea din varii motive, fiind vorba de R. Usatîi, M. Sandu, V. Furtună, V. Tarlev și O. Țicu.

S-a remarcat faptul că dezbaterile electorale difuzate de „TVC 21” au fost organizate în platoul de filmări a programului de informare electorală „Кандидат”, iar afișul expus pe perete cu titlul programului ar putea genera confuzii în rândul telespectatorilor.

La data de 27.10.2024, „TVC 21” a difuzat dezbaterile electorale dintre A. Stoianoglo și M. Sandu, dezbateri care a fost organizată de către concurenții electorali.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada 21.10-01.11, în cadrul orelor de maximă audiență de seară (17:00 - 24:00), „TVC21” a difuzat 6 emisiuni de informare electorală (una – în reluare), cu o durată totală de 10 ore.

• **Emisiunea „Important”, din 22 octombrie, ora 20:00.** Programul este moderat de jurnalistul Marcel Darie. Durata programului a constituit 01 oră 15 min. 05 sec. Invitatul a fost S. Mocanu, președintele partidului Mișcarea Populară „Antimafie” (de menționat că moderatorul nu a precizat calitatea invitatului). În cadrul programului dintre moderator și invitat au avut loc următoarele discuții:

Sergiu Mocanu: „...*Tot ce vorbesc eu este în legătură cum lumea a fost răstăcită de către liotă de nemernicit, iertați-mă de expresie, care au jucat tananica toți anii ăștia pe sărăcia acestor oameni, naivitatea lor, pe dorința lor de a se integra în UE, și uitați-vă chiar și acum ce se întâmplă după rezultatul acesta lamentabil pentru ei. Ei n-au înțeles ce s-a întâmplat...*”

Moderator: „*Dvs. ați făcut un flashmob în susținerea M. Sandu...*”

Sergiu Mocanu: „*Oamenii au votat împotriva lor... oamenii aceștia s-au comportat așa: „Europa noi am adus-o, Europa e a noastră”*”

Moderator: „*Europa suntem noi...*”

Sergiu Mocanu: „...*și noi vă dăm cât vrem noi din Europa asta... și credite și granturi, vă dăm în funcție de cât de cuminte o să fiți voi... Cred că cel puțin partenerii noștri europeni acum vor vedea chestia asta și vor spune: voi ce-ați făcut toți anii aceștia? Vreau să-i întreb acum unde-i Nata Albu cu „tuzicul” ei? Unde sunt toți trepădușii aceștia a lui Nicu Popescu care au alergat pe bani foarte grei...*”

Moderator: „...*Erau în direct duminică și aveau fețe foarte înăcrite...*”

Sergiu Mocanu: „*Europenii nu procedează așa... eu nu știu ce o să facă ei cu rezultatul acesta... juridic el a trecut, dar politic – NU. Oamenii plecați sunt în alt regim, ei plătesc impozite acolo, banii care vin din UE vin pentru moldovenii care își iau soarta în mâini acasă.*”

Moderator: „*Am auzit într-un live de-al dvs.: cei care au salvat referendumul trăiesc într-o altă comunitate, în Europa, ei beneficiază deja de Europa, de drumuri, de infrastructură, salarii... cei care au votat împotriva, aproape 10% - trăiesc acasă, și pentru ei guvernarea respectivă, 4 ani a adus Europa acasă.*”

Sergiu Mocanu: „*Maia Sandu este președinta moldovenilor, or de acasă, cei care au plecat nu mai sunt cetățenii a cărei președintă este ea... convențional, ea este președinta celor de acasă... Eu cred că cei de peste hotare au dreptul la vot, așa cum eu votez ca cetățean român, dar eu merg la vot*”

atunci când consider de cuviință, dar fără să-i sfidez pe oamenii care real trăiesc acolo și care plătesc impozite acolo.”

Moderator: *„Ați vorbit despre sistemul care demult nu a avut așa conducători...eu am auzit că adjunctii dnei Dragalin încep dimineața cu mare plăcere să-i facă cafea, ceai și să-i spună bună dimineața, cât de bine arată doamna, să-i ureze o zi bună și cât mai repede să plece pentru că ea are treburi prin oraș pe la diferite evenimente, iar seara numaidecât la restaurant...În celelalte raporturi dintre justiție și guvernare este fix așa...”*

Sergiu Mocanu: *„Am auzit și eu asta nu dvs. o spuneți primul...”*

Sergiu Mocanu: *„Eu știu că dacă referendumul nu trecea, Maia Sandu trebuia să plece în noaptea ceea...Eu zic că avem 2 politicieni cu același portret, ceea ce-i deosebește, Stoianoglo, cel puțin de la distanță – eu văd un om empatic, cumsecade, în comparație cu Maia Sandu, care nu este nici empatică și groaznic ce urăște oamenii aceștia dintr-o problemă a ei... Îi deosebește că Stoianoglo a suferit din cauza justiției Maiei Sandu...”*

Moderator: *„Dar psihologic din câte se vede, Stoianoglo nu are probleme nici din copilărie e stabil 100%...”*

Sergiu Mocanu: *„Da, e om cumsecade, stabil psihic, are empatie pentru oameni... Elena Ceaușescu arăta mai bine înaintea execuției decât M. Sandu care e ieșit în noaptea de după alegeri.”*

Această retorică persistă pe întreg parcursul discuției. Moderatorul se dă cu părerea, face afirmații, vorbește mai curând ca un invitat și nu ca moderator.

• **Emisiunea „Главное” din 29 octombrie, ora 20:00.** Emisiunea a fost moderată de jurnalistul Artur Efremov. Durata emisiunii a constituit 01 oră 29 min. 04 sec. A participat St. Pavlovski, avocat, ex-judecător RM la CEDO. În cadrul emisiunii, dintre moderator și invitat au avut loc următoarele discuții:

Moderator: *„Noi acum, în octombrie 2024 trăim în democrație, regim totalitar sau dictatura M. Sandu și PAS?”*

Stanislav Pavlovski: *„Nu cred că am ajuns la dictatură totală, dar suntem pe drumul instaurării puterii personale a dnei Sandu... nu cred că Europa a mai cunoscut un astfel de regim...”*

Moderator: *Nu vă temeți să spuneți asta în voce?”*

Stanislav Pavlovski: *„Nu, pentru că asta așa și este.... le-a rămas un pic pentru instaurarea controlului total.”*

Moderator: *„Am așa o impresie, nu dea Domnul, ceea ce se petrece acum, către Stoianoglo arată cu degetul că el este găgăuz și nu are dreptul să fie președintele RM, primesc multe mesaje din anturajul susținătorilor dnei Sandu, că doar un moldovean trebuie să fie președintele RM. Nu vă sperie că mai avem câteva zile până la alegeri, iar un idiot poate arunca vreo lozincă „Bate găgăuzul, salvează Moldova...”*

Într-un episod invitatul vorbește despre falsificări la secțiile de vot peste hotare, iar moderatorul spune cum cineva de la o secție de vot din SUA a auzit cum se vorbea despre faptul că buletinele de vot împotriva integrării europene au fost date la o parte... (min. 21.04). Atestăm și în acest caz trimiteri la surse neidentificabile și mesaje pe măsură să alimenteze anumite frici.

• **Emisiunea „Истина” din 30 octombrie, ora 20:00.** Emisiunea a fost moderată de jurnaliștii Dmitrii și Andrei Negruța. Durata programului a constituit 02 ore 06 min. 41 sec. Au participat Vladimir Filat, ex-premier și Anatolie Dirun, consultant politic. În debutul emisiunii este difuzat un reportaj despre campania electorală din turul II, imagini cu cei 2 concurenți electorali în cadrul dezbaterilor etc., în care se specifică: *„Este clar pentru toți că A. Stoianoglo a devenit pe drept candidatul poporului, al majorității.”*

Moderatorii s-au referit și la votul cetățenilor de peste hotare. A. Neguță vorbește critic afirmând, că cei din afara țării pot vota mai ușor și cu acte expirate, decât cei din țară. Iar celălalt moderator, D. Neguță consideră necesar să facă un îndemn pentru cei care nu vor ca soarta lor să fie decisă de cei care nu trăiesc în țară să iasă la vot (amintește de diferența celor 10 mii de voturi la referendum). Unul dintre invitați, V. Filat, a amintit în context că cei din diasporă au aceleași drepturi ca și cei din țară.

În fapt, moderatorii ar trebui să vegheze corectitudinea discuției și să curme orice încercare de a diviza/discrimina oamenii pe orice criteriu.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, serviciul media „TVC21” a informat consumatorii de programe cu privire la alegerile prezidențiale din Republica Moldova prin intermediul programelor de știri și actualități, dezbaterilor electorale, emisiunilor de promovare electorală și al emisiunilor de informare electorală.

În cadrul programelor de știri și actualități, „TVC21” a oferit spațiu tuturor concurenții electorali, în cadrul cărora aceștia au avut oportunitatea să-și prezinte programele electorale. Excepție a făcut candidatul Alexandr Stoianoglo, care în primul tur de scrutin a fost menționat în 2 subiecte, dintre care unul cu caracter ne-electoral. Astfel, aspectele legate de platforma sa electorală nu au fost abordate în cadrul programelor de știri și actualități. Acesta a fost dezavantajat și prin alocarea unui timp de difuzare mai scurt față de ceilalți candidați.

De asemenea, s-a remarcat și faptul că deși concurența electorală Maia Sandu a beneficiat de un timp de reflectare semnificativ mai mare decât contracandidații săi, ea a fost singura reflectată și într-un context negativ atât prin pozele afișate pe ecran cât și prin conținutul subiectelor în care a fost vizată.

În ceea ce privește rezultatele celui de-al doilea tur de scrutin, s-a constatat că serviciul media „TVC 21” a reflectat ambii candidați în mod imparțial în ceea ce privește contextul subiectelor abordate. Totuși, ca durată de timp și frecvență a aparițiilor, Maia Sandu a beneficiat de o expunere mai mare. Astfel, în perioada de referință, „TVC 21” a difuzat unele subiecte de știri neechilibrate, iar în emisiunile de informare electorală a admis devieri de la principiul imparțialității.

Prin urmare, sunt relevante prevederile art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, potrivit cărora: *„Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii.”*

„TV8”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „TV8” a difuzat în programele de știri și actualități, 155 de subiecte cu caracter electoral, în volum total de 6 ore 57 minute 33 secunde, ceea ce constituie 32,9% din durată totală a buletinelor informative difuzate. În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „TV8” a difuzat 89 de subiecte (57,4%), volumul alocat subiectelor electorale a constituit 3 ore 59 minute 13 secunde (57,3%), iar în turul II - 66 de subiecte (42,6%), cu o durată de 2 ore 58 minute 20 secunde (42,7%).

„TV8” a difuzat subiecte cu caracter electoral în toate perioadele de control. Numărul de subiecte electorale a înregistrat valori fluctuante, cuprinse între 16 subiecte difuzate în perioada a doua și 42 de subiecte difuzate în perioada a cincea.

Durata alocată subiectelor electorale a variat între 44 minute 46 secunde, în prima perioadă și 1 oră 44 minute 44 secunde, în perioada a cincea.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În perioada de raport, „TV8” a reflectat 6 categorii de protagoniști. Cele mai multe apariții în subiectele cu caracter electoral le-au revenit actorilor politici – cu 197 de apariții (28%), fiind urmați

de concurenții electorali – cu 185 de apariții (26%). Pe poziția a treia s-au clasat organele de stat cu 148 de apariții (21%), iar cetățenii de rând s-au clasat pe a patra poziție, cu 89 de apariții (112%). Protagonistii cel mai rar regăsiți în subiectele electorale au fost experții cu 51 de apariții (7%) și organele electorale cu 44 de apariții (6%).

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „TV8” a reflectat concurenții electorali în toate cele șase perioade de control. Timpul total alocat concurenților electorali a fost de 1 oră 25 minute 37 secunde, ceea ce constituie o pondere de 21% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (6 ore 57 minute 33 secunde). În turul I, volumul acordat concurenților a fost de 51 minute 56 secunde, iar în turul II – 33 minute 41 secunde.

În turul I de scrutin, „TV8” a reflectat concurenții electorali în toate cele 4 perioade. Durata de reflectare a concurenților electorali s-a încadrat în intervalul de 6 minute 23 secunde, în a treia perioadă și 16 minute 47 secunde, în a patra perioadă.

În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „TV8” a mediatizat toți cei 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. Durata totală de reflectare a concurenților electorali în turul I a constituit 51 minute 56 secunde, ceea ce constituie o pondere de 22% din durata subiectelor electorale difuzate în turul I (3 ore 59 minute 13 secunde).

Durata alocată concurenților electorali a variat între 2 minute 31 secunde (I. Chicu, O. Țicu) și 9 minute 04 secunde (V. Furtună).

În subiectele electorale, cel mai des a apărut concurentul A. Stoianoglo – de 16 ori, iar 9 apariții a avut O. Țicu.

În turul II de scrutin, „TV8” a reflectat ambii concurenți electorali în perioadele a cincea și a șasea. Durata totală de reflectare a concurenților electorali a constituit 33 minute 41 secunde, ceea ce reprezintă o pondere de 19% din durata subiectelor electorale difuzate (2 ore 58 minute 20 secunde).

În turul II de scrutin, M. Sandu a fost protagonistă în 25 de subiecte cu caracter electoral, iar volumul de timp alocat concurenței electorale a fost de 16 minute 51 secunde (50,5%).

A. Stoianoglo a fost protagonist în 26 de subiecte cu caracter electoral, cu o durată de reflectare de 16 minute 30 secunde (49,5%).

Analiza comparativă a duratei și frecvenței de reflectare a concurenților electorali M. Sandu și A. Stoianoglo arată o expunere similară, atât din punct de vedere al timpului total alocat, cât și al numărului de subiecte în care au fost mediatizați.

4. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „TV8” a difuzat 72 de subiecte cu caracter conflictual, 70 dintre ele fiind prezentate echilibrat. Totodată, s-a atestat difuzarea a două subiecte dezechilibrat, în turul I – 1 subiect și în turul II – 1 subiect.

Dezechilibrul se referă la lipsa poziției părților vizate în subiectele cu caracter conflictual. Subiectele dezechilibrate:

1) În data de 18.10.2024, în cadrul programului de știri și actualități de la ora 19:00, a fost difuzat subiectul „*Sancțiuni din partea CEC*”. CEC a împărțit sancțiuni unor candidați la prezidențiale. Totodată, Promo-Lex a susținut că au fost atestate cel puțin 114 cazuri de utilizare abuzivă a resurselor administrative. „În 105 cazuri a fost vizat PAS și M. Sandu, 3 cazuri Bl. „Victorie”, câte 2 cazuri A. Stoianoglo și I. Chicu, câte un caz O. Țicu și I. Vlah”, a declarat Mariana Focșa, analist electoral Promo-Lex. Poziția celor vizați a fost prezentată, cu excepția poziției lui A. Stoianoglo.

2) În data de 22.10.2024, în cadrul programului de știri și actualități, ora 19:11:11, serviciul media audiovizual a difuzat subiectul cu titlul „*Dezbaterile din jurul dezbaterilor*”. Subiectul s-a referit la

organizarea dezbaterilor dintre candidații M. Sandu și A. Stoianoglo. După declarațiile Maiei Sandu că acceptă ca dezbaterile să fie moderate de jurnalistul Gheorghe Gonța, propus de A. Stoianoglo, organizațiile de media, inclusiv „TV8”, au semnat o declarație comună, în care condamnă desemnarea lui Gheorghe Gonța, drept moderator al acestei dezbateri, acuzându-l pe acesta de lipsă de integritate. La acuzațiile aduse în adresa jurnalistului Gheorghe Gonța, era necesară prezentarea punctului de vedere al acestuia.

În cele două subiecte, de rând cu lipsa poziției părților vizate, este atestată și lipsa dovezii că „TV8” ar fi încercat să obțină toate opiniile necesare și că nu i-ar fi reușit până la momentul difuzării subiectelor electorale conflictuale.

5. Asigurarea echilibrului de gen

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 399 de cazuri (63,6%) protagoniști au fost bărbați și în 228 de cazuri (36,4%) – femei.

6. Relevanța temelor abordate

Subiectele difuzate de „TV8” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. Accesibilitate

„TV8” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

8. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de referință, „TV8” a admis anumite devieri de la normele legale.

- În a doua perioadă de control, la 04 octombrie 2024, în cadrul programului de știri și actualități de la ora 19:00, a fost difuzat un subiect cu titlul „*Combat mituri și falsuri*” care nu a fost încadrat în rubrica „Electorala 2024”. Din spusele prezentatoarei, „falsurile legate de LGBT sunt utilizate intenționat de politicienii și activiștii pro ruși pentru a discredita aderarea RM la UE și referendumul constituțional din 20 octombrie, este opinia experților reuniți în cadrul inițiativei civice „Cetățeni pentru Europa”, care și-au propus să demonteze miturile și să informeze corect cetățenii”. „Vor să folosească valorile oamenilor și fricile lor ca să-i manipuleze din punct de vedere electoral”, a declarat membrul echipei „Cetățeni pentru Europa”, Eugen Muravschi. La finalul subiectului, reporterul susține că inițiativa are misiunea de a combate dezinformarea și manipulările care circulă în spațiul public cu privire la referendumul din 20 octombrie și aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

- În perioada a treia de control, SMA a difuzat 3 subiecte cu caracter electoral în cadrul programelor de știri și actualități de la ora 19:00, care nu au fost încadrate în rubrica „Electorala 2024”. În data de 08.10.2024, subiectul cu titlul „*Rezoluție în susținerea Moldovei*”, în data de 09.10.2024, subiectele „*Rezoluție UE în sprijinul Moldovei*” și „*Ajutor unic înainte de alegeri*”. Pentru această încălcare, prin Decizia nr. 259 din 18.10.2024, CA a sancționat SMA cu amendă în mărime de 5 000 de lei.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „TV8” a difuzat 7 emisiuni de promovare electorală, dintre care 6 emisiuni au vizat alegerile prezidențiale.

În cadrul emisiunilor, au fost reflectați 6 concurenți electorali.

SMA a difuzat emisiunea de promovare electorală în prime-time-ul de dimineață (ora 6.00.) și a fost încadrată la rubrica „Emisiune de promovare electorală”. Este de menționat faptul că „TV8” a utilizat rubrica „*Emisiune de promovare electorală*”.

III. Dezbateri electorale

„TV8” și-a asumat organizarea dezbaterilor electorale pentru Alegerile Prezidențiale.

În perioada de control, „TV8” a difuzat 3 dezbateri electorale care au vizat alegerile prezidențiale.

„TV8” a organizat 3 dezbateri dedicate alegerilor prezidențiale. Pe data de 14.10.2024 au fost invitați 3 concurenți electorali, dintre care I. Vlah nu s-a prezentat. Pe data de 15.10.2024 au fost invitați 4 concurenți, și doar N. Morari s-a prezentat, și pe data de 16.10.2024, din 5 concurenți electorali s-au prezentat doi.

O ediție a dezbaterilor de la „TV8” din ziua de 15 octombrie a fost reprogramată pentru a doua zi din cauza unei defecțiuni tehnice – până de curent.

Dezbaterile electorale au fost organizate în corespundere cu rigorile legale.

La data de 27.10.2024, „TV8” a difuzat dezbaterile electorale dintre A. Stoianoglo și M. Sandu, dezbateri care au fost organizate de către concurenții electorali.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada 21.10-01.11.2024, în cadrul orelor de maximă audiență de seară (17:00 - 24:00), „TV8” a difuzat 46 de programe de informare electorală, cu o durată totală de 18 ore 57 min. Rezultatele controlului sunt prezentate în tabelul de mai jos, după cum urmează:

Emisiunile de informare electorală difuzate de SMA au fost realizate în conformitate cu prevederile legale electorale.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, SMA a reflectat alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova în cadrul programelor de știri și actualități, emisiunilor de promovare electorală, dezbaterilor electorale și în cadrul emisiunilor de informare. În cadrul programelor de știri și actualități, SMA a reflectat toți concurenții electorali înregistrați de CEC, fiind prezentați în subiecte relevante ce țin de procesul electoral.

Emisiunile de promovare electorală, dezbaterile electorale și emisiunile de informare au fost prezentate în conformitate cu prevederile legale electorale.

Devierile ateste în cadrul programelor de știri și actualități țin de lipsa prezentării părților vizate în cadrul a două subiecte electorale difuzate în data de 18.10.2024 și 22.10.2024.

De asemenea, prin Decizia nr. 259 din 18.10.2024, CA a sancționat SMA cu amendă în mărime de 5 000 de lei pentru faptul că 3 subiecte electorale nu au fost încadrate în rubrica „Electorală 2024”.

„TVR Moldova”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „TVR Moldova” a difuzat în programele de știri și actualități, 146 de subiecte cu caracter electoral, în volum total de 5 ore 38 minute 9 secunde, ceea ce constituie 22,2% din durată totală a buletinelor informative difuzate. În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „TVR Moldova” a difuzat 95 de subiecte (65,1%), cu o durată de 3 ore 27 minute 41 secunde (61,4%), iar în turul II - 51 de subiecte (34,9%), cu o durată de 2 ore 10 minute 28 secunde (38,6%).

„TVR Moldova” a difuzat subiecte cu caracter electoral în toate perioadele de control. Numărul de subiecte electorale a variat între 18 subiecte în perioada a doua și 30 de subiecte în prima perioadă. Durata alocată subiectelor electorale a înregistrat valori cuprinse între 42 de minute 32 secunde în prima perioadă și 1 oră 13 minute 45 secunde în perioada a cincea.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În perioada de raport, „TVR Moldova” a reflectat 6 categorii de protagoniști. Protagonistii cu cea mai mare vizibilitate în subiectele electorale au fost concurenții electorali – cu 197 de apariții (51%), fiind urmați de actorii politici – cu 52 de apariții (13%). Cetățenii de rând au fost protagoniștii cu 50 de apariții (13%), iar organele de stat au avut 41 de apariții (11%) în subiecte. Protagonistii cel mai rar regăsiți în subiectele electorale au fost organele electorale cu 32 de apariții (8%) și experții cu 17 apariții (4%).

3. *Reflectarea concurenților electorali*

În perioada de raport, „TVR Moldova” a reflectat concurenții electorali în toate cele șase perioade de control. Timpul alocat concurenților electorali a fost de 1 oră 34 minute 38 secunde, ceea ce constituie o pondere de 28% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate.

În turul I, volumul de timp acordat concurenților a fost de 1 oră 02 minute 29 secunde, iar în turul II – 32 minute 09 secunde, sau de aproximativ de 2 ori mai puțin decât în turul I.

„TVR Moldova” a reflectat cei 11 concurenți electorali în toate perioadele turului I de scrutin. Durata totală de reflectare a concurenților electorali a înregistrat valori cuprinse între 10 minute, în a treia perioadă și 25 de minute 38 secunde, în prima perioadă.

În turul I, timpul total acordat concurenților electorali a fost de 1 oră 02 minute 29 secunde, ceea ce constituie o pondere de 30% din durata subiectelor difuzate (3 ore 27 minute 41 secunde). Timpul de reflectare a concurenților electorali a variat între 2 minute 42 secunde (N. Morari) și 9 minute 18 secunde (M. Sandu). În subiectele electorale, cel mai des a apărut concurenta electorală M. Sandu cu 21 de apariții, iar cel mai rar, s-a regăsit N. Morari cu 7 apariții.

„TVR Moldova” a reflectat ambii concurenți electorali în perioadele a cincea și a șasea. Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 32 minute 09 secunde, ceea ce constituie o pondere de 25% din durata subiectelor electorale difuzate în turul II (2 ore 10 minute 28 secunde).

În turul II de scrutin, M. Sandu a fost protagonistă în 26 de subiecte cu caracter electoral, cu o durată cumulată de 17 minute 24 secunde (56,3%).

A. Stoianoglo a fost protagonist în 24 de subiecte cu caracter electoral, cu o durată de 13 minute 30 secunde (43,7%).

4. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „TVR Moldova” a difuzat 30 de subiecte cu caracter conflictual, toate fiind prezentate echilibrat.

5. *Asigurarea echilibrului de gen*

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 188 de cazuri (56,6%) protagoniști au fost bărbați și în 144 de cazuri (43,6%) – femei.

6. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele difuzate de „TVR Moldova” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. *Accesibilitate*

„TVR Moldova” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin limbaj mimico-gestual.

8. *Conformitatea cerințelor legale. Generic*

În perioada de raport, „TVR Moldova” a admis anumite devieri de la normele legale.

- În prima perioadă de control, pe 26 septembrie 2024, ora 18:00:34, a fost difuzat subiectul „A început tipărirea buletinelor de vot”, în cadrul programului de știri și actualități „Telejurnal”, care nu a fost inclus rubrica specială „Electorală 2024”.

- În perioada a doua de control, subiectele din 02 octombrie 2024 cu titlul „*CEC vor deschide cinci secții de votare în Rusia*”, din 03 octombrie 2024 cu titlul „*Noi scheme de corupție puse la cale de gruparea Șor*” și din 05 octombrie 2024 cu titlul „*Popescu: Acum se va decide soarta Republicii Moldova*”, difuzate de „TVR Moldova”, nu au fost incluse în rubrica „Electorala-2024”. Pentru această încălcare, SMA a fost sancționat cu 5000 de lei prin Decizia nr. 251 din 11.10.2024.
- În perioada a treia de control, subiectele cu caracter electoral din 07.10.24 ora 18:01:20, cu titlul „*Percheziții la Orhei. CNA a ridicat un milion de lei*”, din 08.10.24 ora 18:01:33 „*Sprijin din Parlamentul european pentru R. Moldova.*”, din 09.10.24 ora 18:01:24 „*Eurodeputații condamnă interferență Rusiei în alegeri*” și „*Cadouri electorale cu produse expirate*” ora 18:06:39 și din 10.10.24 ora 18:09:29 „*Apropiați ai fugarului Șor, reținuți pentru corupere electorală*” nu au fost incluse în rubrica „Electorala-2024”. Pentru această încălcare, SMA a fost sancționat cu amendă în mărime de 5000 de lei prin Decizia nr. 259 din 18.10.2024.
- În perioada a cincea de raport, la data de 21.10.2024 și 22.10.24, în programul de știri și actualități „Telejurnal”, „TVR Moldova” a difuzat 10 subiecte electorale care nu au fost incluse în rubrica specială „Electorala 2024”.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „TVR Moldova” a difuzat 4 emisiuni de promovare electorală care au vizat alegerile prezidențiale.

În cadrul emisiunilor, au fost reflectați 4 concurenți electorali.

Este de menționat faptul că „TVR Moldova” nu a utilizat rubrica destinată promovării electorale pentru difuzarea emisiunilor respective, dar a folosit rubrica „*Electorala 2024*”.

III. Dezbateri electorale

„TVR Moldova” și-a asumat organizarea dezbaterilor electorale pentru Alegerile Prezidențiale.

În perioada de control, „TVR Moldova” a difuzat 5 dezbateri electorale care au vizat alegerile prezidențiale.

Prin Declarație, serviciul media audiovizual „TVR Moldova” s-a angajat să organizeze doar dezbateri dedicate alegerilor prezidențiale. Este de menționat faptul că în cadrul programului „Dezbateri Electorale Prezidențiale” din 14.10.2024. Moderatorul menționează: „*Despre referendumul constituțional din 20 octombrie, pentru că acest timp nu este cronometrat, prin urmare vom avea o discuție liberă de câteva minute. Vă rog urmează minutul de final.*”(19:25:52). După minutul de final, reprezentantul concurentului electoral O. Țicu a fost întrebat despre poziția blocului și a sa cu privire la referendum, acesta și-a expus părerea privind referendumul timp de **(02min. 01 sec.)** Timpul nu a fost cronometrat și nici nu a fost anunțată vreo limită de timp.

În dezbaterile din 15 și 16 octombrie, concurenții electorali sunt întrebați înainte de minutul de final despre poziția lor vizând referendumul.

În cadrul programului „Dezbateri Electorale Prezidențiale” din 15.10.2024 moderatorul adresează o întrebare reprezentantului concurentului electoral Andrei Năstase, care mai avea 16 sec. de expunere înainte de minutul de final: „*Am o întrebare pentru d-voastră despre referendum, care nu se va cronometra, deci mai aveți încă 16 sec. pe care le puteți folosi la final, în mod liber la minutul de final.*” (19:28:32) Delegatul a vorbit despre referendum **(01 min. 18 sec.)**.

Aceeași abordare este și în programul din 16.10.24 unde delegatul concurentului electoral R. Usatîi se expune timp de **(02 min.12 sec.)** pe marginea opțiunii la Referendum după care moderatorul menționează: „*Acest răspuns nu a fost cronometrat, v-au mai rămas 17 sec. plus minutul de final prin urmare le puteți utiliza pentru a vă adresa alegătorilor cu mesajul de final*”(19:32:35)

În ultima dezbatere, din 18 octombrie, concurenților T. Ulianovschi și reprezentantei I. Vlah nu li s-a adresat întrebarea despre referendum. Este adevărat, că în runda de întrebări și răspunsuri între concurenți, reprezentanta I. Vlah a fost întrebată de T. Ulianovschi despre poziția la referendum, T.

Ulianovschi, însă, așa și nu a avut ocazia să se pronunțe la acest subiect și, deci, nu a fost tratat cu respectarea principiului echității.

În acest context s-au constatat devieri de la art.89 alin. (2) din Codul electoral care prevede: „*Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii.*”

La data de 27.10.2024, „TVR Moldova” a difuzat dezbaterile electorale dintre A. Stoianoglo și M. Sandu, dezbateri care au fost organizate de către concurenții electorali.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada 21.10-01.11, în cadrul orelor de maximă audiență de seară (17:00 - 24:00), „TVR Moldova” a difuzat 11 emisiuni de informare electorală cu o durată totală de 09 ore 40 min. și 58 sec. În unele emisiuni moderatorii au deviat de la principiul imparțialității.

Exemple: **În emisiunea „Punctul pe azi” din 21 octombrie**, de la ora 19:00 în care s-au discutat rezultatele alegerilor împreună cu experții Iulian Groza și Valentin Naumescu, moderatorul, în intro, zice: „M. Sandu se va confrunta cu A. Stoianoglo în cel de-al doilea tur de scrutin. Cetățenii RM vor avea de ales între un președinte care a pus RM pe harta Europei și vrea să o ducă în sânul marii familii europene și un personaj trimis în judecată pentru corupție și abuz în serviciu legat ombilical de oligarhi fugari și principalul partid pro-Kremlin din Republica Moldova”. Una dintre întrebări: „Ce a funcționat și ce nu a funcționat pentru partida pro-europeană?”, fără să solicite și opinia despre cealaltă opțiune politică a alegătorilor. Din comentariul moderatorului: „Știm că patriarhia rusă este un braț al Kremlinului”.

În emisiunea „Prim plan” din 21 octombrie, de la ora 21.00, moderatorul discută despre rezultatele alegerilor cu experții Armand Goșu, Mihai Isac și Vladislav Kulminski. Între altele, moderatorul remarcă și următoarele: „Poate nu am reușit să-i explicăm lui tanti Natașa de lângă Chișinău de ce e mai bine în Europa...”; „Alexandr Stoianoglo, candidatul pro-rus”; „Vă spun eu ce făcea Moscova dacă erau cu 2 voturi mai mult împotriva referendumului - absolut jubila!”.

În emisiunea „Punctul pe Azi” din 22 octombrie, de la ora 19.00. sunt discutate rezultatele alegerilor și dezbaterile electorale dintre cei doi candidați din turul al doilea de scrutin, împreună cu invitații în studio Anatol Șalaru, Tatiana Cojocari și Alexandru Tănase. Moderatorul, referindu-se la A.Stoianoglo: „Când îți alegi un jurnalist de casă ca să te simți bine, asta denotă și o slăbiciune din partea dlui Stoianoglo și o greșală tactică; ... Dl Stoianoglo are vicii destul de mari în a vorbi cursiv și fluent în limba de stat a RM”; „Atârnă ca o tinichea grea faptul că Dl Stoianoglo are câteva capete de acuzare pentru corupție și abuz în serviciu și a avut afaceri cu Platon la un moment dat?” (afacerile cu Platon nu sunt dovedite – n.n.).

În emisiunea „Punctul pe Azi” din 23 octombrie, de la ora 19.00., cu participarea lui Anatol Țăranu, Victor Juc și Dan Barna (europarlamentar), moderatorul zice: „Moldova are de făcut din nou o alegere geopolitică între un candidat care vede viitorul RM în UE sau un candidat care merge pe aceeași marotă a vițelului blând cu două mame care pendulează oportunistic între est și vest”; „Haideți să facem o analiză pe mai multe scenarii - să ne închipuim că pe 4 noiembrie avem o nouă realitate – A. Stoianoglo este președinte, iar UE deja se gândește să ia anumite măsuri care nu vor fi deloc pe placul cetățenilor - nu vom mai primi fonduri europene, sunt ridicate vizele pentru cetățeni moldoveni, România se gândește foarte bine să revoce o bună parte din cetățeniile acordate...”; „Cum îl vedeți pe acest personaj A. Stoianoglo - va fi un lider autentic sau doar o marionetă și un paravan pentru Igor Dodon și oligarhii fugari care stau ca niște păpușari pitiți în spatele acestui personaj și trag sforile, ca atare. Este important pentru votanți să vadă acest aspect al comanditarilor reali, din spatele acestui personaj, care aș putea spune, nu are nicio carismă deosebită.”

În emisiunea „Punctul pe Azi” din 29 octombrie, de la ora 19.00., cu participarea lui Ion Hadârcă, Nicolae Negru și Angela Grămadă, moderatorul adresează și întrebarea: „Dl Stoianoglo a încercat să

evite întrebările grele despre kuliok și relațiile cu Platon. Are dânsul stofă de viitor președinte al RM?”.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, SMA, „TVR Moldova” a reflectat campania electorală pentru funcția de președinte al Republicii Moldova în programele de știri și actualități, emisiuni de promovare electorală și dezbateri electorale, după cum s-a angajat prin Declarația privind politica editorială, aprobată de CA. În programele de știri și actualități, toți concurenții electorali înscriși în cursă au beneficiat de un echilibru atât ca durată cât și ca mod de reflectare, aceștia au avut oportunitatea să-și prezinte platformele și programele electorale. Subiectele cu caracter conflictual difuzate au fost echilibrate. Este de menționat că în ceea ce ține de tematica subiectelor electorale, „TVR Moldova” a abordat o tematică diversă precum: informații de la CEC privind tehnica votării, sondaje de opinie, informații privind coruperea alegătorilor etc., ceea ce a permis informarea constantă a consumatorilor de servicii media despre problemele de interes public.

De asemenea SMA a notificat CA despre difuzarea emisiunilor de informare electorală care nu au fost incluse în Declarația privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor difuzate în ambele scrutine. În cadrul acestor emisiuni, difuzate în turul II al alegerilor prezidențiale, atenția SMA s-a concentrat, în mod prioritar, pe concurentul electoral Alexandr Stoianoglo și asocierea acestuia cu unele grupări politice controversate.

Referitor la emisiunile de informare electorală și dezbateri electorale SMA a comis devieri de la legislația electorală, astfel sunt relevante prevederile art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, potrivit căroră: *„Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii.”*

„Cinema 1”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Cinema 1” a difuzat în programele de știri și actualități, 192 de subiecte cu caracter electoral, în volum total de 7 ore 27 minute 50 secunde, ceea ce constituie 29,7% din durata totală a buletinelor informative difuzate. În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „Cinema 1” a difuzat 133 de subiecte (69,3%), cu o durată de 4 ore 35 minute 16 secunde (61,5%), iar în turul II de scrutin - 59 de subiecte (30,7%), cu o durată de 2 ore 52 minute 34 secunde (38,5%).

„Cinema 1” a difuzat subiecte cu caracter electoral în toate perioadele de control. Numărul de subiecte electorale a variat între 27 de subiecte - în a șasea perioadă de control și 39 de subiecte - în a patra perioadă.

Durată alocată subiectelor electorale a înregistrat valori cuprinse în intervalul de 1 oră 02 minute 49 secunde – în doua perioadă și 1 oră 45 minute 28 secunde - în a cincea perioadă.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În perioada de raport, „Cinema 1” a reflectat toate cele 6 categorii de protagoniști. Protagonii cu cea mai mare vizibilitate au fost concurenții electorali – 196 de apariții (44%), fiind urmați de actorii politici cu 92 de apariții (20%), organele de stat – cu 67 de apariții (15%), organele electorale - cu 43 de apariții (10%), experții - cu 41 de apariții (9%). Cele mai puține apariții le-au înregistrat cetățenii de rând cu 9 apariții (2%).

3. Reflectarea concurenților electorali

„Cinema 1” a reflectat concurenții electorali în toate cele șase perioade de control. Timpul total alocat concurenților electorali a fost de 3 ore 2 minute 55 secunde, ceea ce constituie o pondere de 41% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate. În turul I de scrutin, volumul acordat concurenților a fost de 2 ore 24 minute 15 secunde, iar în turul II – 38 minute și 40 secunde, de aproximativ de patru ori mai puțin comparativ cu turul I.

În perioada turului I, „Cinema 1” a reflectat toți cei 11 concurenți electorali. Durata alocată concurenților electorali a înregistrat o tendință de creștere de la 32 de minute 32 secunde în prima perioadă, la 39 de minute 51 secunde, în a patra perioadă.

În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „Cinema 1” a mediatizat toți cei 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. Durata totală de reflectare a concurenților electorali în cele 4 perioade de control a constituit 2 ore 24 minute 15 secunde, ceea ce constituie o pondere de 52% din durata subiectelor electorale difuzate în turul I (4 ore 35 minute 16 secunde).

Durata reflectării concurenților electorali a variat între 8 minute 54 secunde (I. Chicu) și 27 minute 20 secunde (M. Sandu).

În subiectele electorale, frecvența aparițiilor concurenților electorali a variat între 10 apariții (I. Chicu, O. Țicu) și 19 apariții (M. Sandu).

În turul II de scrutin, „Cinema 1” a reflectat ambii concurenți electorali în perioadele a cincea și a șasea. Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 38 minute 40 secunde, ceea ce constituie o pondere de 22% din durata subiectelor electorale difuzate în turul II (2 ore 52 minute 34 secunde).

În turul II de scrutin, M. Sandu a fost protagonistă în 31 de subiecte cu caracter electoral, cu o durată de reflectare de 19 minute 39 secunde (50,8%).

A. Stoianoglo a fost protagonist în 27 de subiecte cu caracter electoral, cu o durată de 19 minute 01 secundă (49,2%).

4. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Cinema 1” a difuzat 43 de subiecte cu caracter conflictual, dintre care 41 de subiecte electorale au fost echilibrate, iar alte 2 subiecte au fost prezentate dezechilibrate.

Ambele subiecte care nu au prezentat poziția părților vizate în știri au fost difuzate în turul II de scrutin.

Dezechilibrul se referă la lipsa poziției părților vizate în subiectele cu caracter conflictual. Subiectele dezechilibrate:

1) În data de 24.10.2024, la ora 18:03:14, a fost difuzat un subiect în care prezentatoarea a invocat următoarele: *„Conducerea PAS este de părere că A. Stoianoglo a fost susținut la alegerile prezidențiale de Ilan Șor și de partidele afiliate acestuia. Astfel, explică liderul PAS, Igor Grosu trecerea candidatului PSRM în turul II.”* În continuarea voce-over a relatat: *„Potrivit lui Igor Grosu, Alexandr Stoianoglo avea o prezență minimă în mass-media, iar majoritatea sondajelor au aratat că fostul procuror-general avea șanse minime să ajungă în turul II al alegerilor prezidențiale.”*

Au urmat afirmațiile făcute de Igor Grosu: *„Este un inindice că, inclusiv acest candidat a beneficiat de suportul acestei grupări criminale. Doi, faptul că el nicicum nu se poziționează, nu condamnă, nu spune: „Domnule, că este un fenomen fără precedent ca angajare de cumpărare.” Nu avea cum de la 12-15% să facă o asemenea.”* Poziția lui A. Stoianoglo vizavi de afirmațiile făcute de I. Grosu nu a fost prezentată.

2) În data de 29.10.2024, la ora 18:02:55, a fost difuzat un subiect în care s-a relatat despre un briefing de presă în cadrul căruia reprezentanții PSRM, formațiune care îl susține pe Alexandr Stoianoglo la alegerile prezidențiale au vorbit despre concluziile raportului prealabil al OSCE, în care se

menționează despre mai multe încălcări admise în cadrul scrutinului. În subiect au fost prezentate următoarele declarații făcute de Vlad Bătrîncea, secretar executiv al PSRM: „*Experții a Consiliului Europei dau o apreciere că modificarea cadrului legal, regulilor electorale în preajma scrutinului electoral, în afara faptului că a creat confuzii, aceste ultimele modificări nu au fost consultate și nu sunt în conformitate cu practicele internaționale. Dumnealor au constatat condiții inegale între candidatul din partea puterii și candidații din partea opoziției. Constatăm că nici experții din cadrul comunității europene, nici organisme cu autoritate cum este APCE, OSCE, Convenția de la Veneția nu mai doresc să închidă ochii la derapajele antidemocratice care sunt în Republica Moldova, se desociază de la aceste practici.*” Poziția M. Sandu vizavi de afirmațiile făcute de V. Bătrîncea nu a fost prezentată.

În cele două subiecte, de rând cu lipsa poziției părților vizate, este atestată și lipsa dovezii că „Cinema 1” ar fi încercat să obțină toate opiniile necesare și că nu i-ar fi reușit până la momentul difuzării subiectelor electorale conflictuale.

5. Asigurarea echilibrului de gen

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 229 de cazuri (62,2%) protagoniști au fost bărbați și în 139 de cazuri (37,8 %) – femei.

6. Relevanța temelor abordate

Subiectele difuzate de „Cinema 1” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. Accesibilitate

„Cinema 1” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

8. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de control, „Cinema 1”, a admis anumite devieri de la normele legale.

- În prima perioadă de control s-a atestat că „Cinema 1” a difuzat buletinul informativ la ora 18:00. Potrivit Declarației privind reflectarea alegerilor prezidențiale și a referendumului republican constituțional, depusă de furnizorul de servicii media și aprobată de CA, acesta s-a angajat să difuzeze buletinul informativ la ora 17:00.

- În a doua perioadă de raport, „Cinema 1” a difuzat în data de 30.09.2024 un subiect de știri, intitulat „*Maia Sandu despre vânzarea pământurilor în caz de integrare UE*”, care nu a fost inclus în rubrica specială „Electorală 2024”.

- În a patra perioadă, la data de 17 octombrie 2024, ora 17:09:39 și 17:12:10, „Cinema 1”, a difuzat două sondaje de opinii privind preferințele politice ale alegătorilor pentru funcția de președinte al Republicii Moldova, sondajele fiind prezentate incorect, dat fiind faptul că în știre a lipsit informația cu privire la metodologia utilizată și geografia sondajului. Pentru această încălcare, „Cinema 1” a fost sancționat cu 5000 de lei prin Decizia nr. 267 din 25.10.2024.

- În perioada a cincea, „Cinema 1” a difuzat buletinul informativ în intervalul orar 17:53-17:56, ceea ce contravine obligațiilor asumate în declarația privind reflectarea campaniei electorale, în care s-a angajat să difuzeze buletinele informative la ora 17:00. Pentru această încălcare, „Cinema 1” a fost sancționat cu 5000 de lei prin Decizia nr. 274 din 01.11.2024.

- În perioada a șasea, „Cinema 1” a difuzat buletinul informativ în intervalul orar 17:53-18:00, ceea ce contravine obligațiilor asumate în declarația privind reflectarea campaniei electorale, în care s-a angajat să difuzeze buletinele informative la ora 17:00. La data de 31.10.2024, CA a recepționat scrisoarea nr. 23/2024 din 31.10.2024, prin care serviciul media audiovizual „Cinema 1”, a informat Consiliul referitor la modificarea timpului de difuzare a buletinului de știri de la ora 17:00 la ora 18:00 (începând cu data de 21.10.2024) și a prezentat Declarația modificată privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor.

Totodată, a fost atestată încălcarea principiilor echității, echilibrului și imparțialității, prevăzute la art. 89 alin. (2) Cod electoral.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „Cinema 1” a difuzat 6 emisiuni de promovare electorală, dintre care 4 emisiuni au vizat alegerile prezidențiale.

Serviciul media audiovizual „Cinema 1” a difuzat emisiunile de promovare electorală în conformitate cu prevederile legale.

Emisiunile de promovare electorală au fost difuzate în cadrul rubricii „*Emisiune de promovare electorală*”.

III. Dezbateri electorale

„Cinema 1” nu și-a asumat organizarea dezbaterilor electorale.

Totodată, la data de 27.10.2024, „Cinema 1” a difuzat dezbaterile electorale dintre A. Stoianoglo și M. Sandu, dezbateri care au fost organizate de către concurenții electorali.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada 21.10-01.11, în cadrul orelor de maximă audiență de seară (17:00 - 24:00), „Cinema 1” a difuzat 10 programe de informare electorală, cu o durată totală de 03 ore 37 min. 54 sec.

La data de 01.11.2024, la ora 19:00, a fost difuzată emisiunea de informare electorală „7 zile”, la care a participat concurentul electoral Alexandr Stoianoglo. Emisiunea a fost moderată de jurnalista Rodica Cravcenco. Durata totală a emisiunii a constituit 50 min. Discuțiile din cadrul emisiunii s-au axat pe subiecte cu caracter electoral. Moderatoarea a adresat concurentului electoral întrebări despre problemele depopulării; dacă trebuie majorate taxele pentru produsele de import; cum va îmbunătăți climatul investițional etc. Întrebările nu se referă la prerogativele președintelui, invitatul face promisiuni, unele – populiste, iar moderatoarea nu insistă pe modul concret de realizare a promisiunilor. Moderatoarea a întrebat invitatul, dacă acesta este gata să discute cu președintele Federației Ruse, V. Putin ca să avem resurse energetice mai ieftine, iar într-un moment a afirmat, că „în ultimul timp militarii noștri participă la exerciții militare comune cu NATO...”, ceea ce reprezintă o informație falsă, reieșind din faptul că, exercițiile militare comune cu NATO au loc de cel puțin două decenii în cadrul Parteneriatului pentru Pace la care țara noastră este parte.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Cinema 1” a informat consumatorii de servicii media cu privire la alegerile prezidențiale din Republica Moldova prin intermediul programelor de știri și actualități, emisiunilor de promovare electorală și emisiunilor de informare electorală.

În cadrul programelor de știri și actualități, „Cinema 1” a oferit spațiu de emisie tuturor concurenților electorali, în cadrul cărora aceștia au avut oportunitatea să-și prezinte platformele și programele electorale. În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Cinema 1” a difuzat 43 de subiecte cu caracter conflictual, dintre care 41 subiecte electorale au fost echilibrate, iar alte 2 subiecte au fost prezentate dezechilibrate.

Ambele subiecte care nu au prezentat poziția părților vizate în știri au fost difuzate în turul II de scrutin.

În cadrul emisiunii de informare electorală „7 zile” cu Rodica Cravcenco, difuzată la data de 01.11.2024, la ora 19:00, la care a participat concurentul electoral Alexandr Stoianoglo au fost constatate devieri de la prevederile legislației electorale.

În contextul celor menționate anterior, sunt relevante prevederile art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, potrivit căroră: „*Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de*

echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii.”

„N4”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „N4” a difuzat în programele de știri și actualități, 79 de subiecte cu caracter electoral, în volum total de 3 ore 02 minute 05 secunde, ceea ce constituie 23,6% din durata totală a buletinelor informative difuzate. În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „N4” a difuzat 44 de subiecte (55,7%) cu o durată de 1 oră 48 minute 19 secunde (59,5%), iar în turul II - 35 de subiecte (44,3%) cu o durată de 1 oră 13 minute 46 secunde (40,5%).

„N4” a difuzat subiecte cu caracter electoral în toate perioadele de control. Numărul de subiecte electorale a variat între 7 subiecte, în a doua perioadă de control și 19 subiecte, în a cincea perioadă. Durata alocată subiectelor cu caracter electoral a înregistrat valori cuprinse între 19 minute 44 secunde, în a doua perioadă și 39 minute 46 secunde, în a cincea perioadă.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În perioada de raport, „N4” a reflectat 6 categorii de protagoniști. Protagonistii cu cea mai mare vizibilitate au fost concurenții electorali – cu 153 de apariții (47%), fiind urmați de actorii politici – cu 66 de apariții (20%). Pe poziția a treia s-au clasat organele de stat cu 38 apariții (12%), iar cetățenii de rând au înregistrat 33 de apariții (10%). Cele mai puține apariții le-au revenit organelor electorale cu 28 de apariții (9%) și experților cu 7 apariții (2%).

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „N4” a reflectat concurenții electorali în toate cele șase perioade de control. Timpul total alocat concurenților electorali a fost de 55 minute 28 secunde, ceea ce constituie o pondere de 23,6 % din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (3 ore 02 minute 05 secunde). În turul I, volumul acordat concurenților a fost de 33 minute 43 secunde, iar în turul II – 21 minute 45 secunde.

În turul I de scrutin, „N4” a reflectat concurenții electorali în toate cele 4 perioade ale turului I de scrutin.

Durata reflectării concurenților electorali a variat între 3 minute 53 secunde, în a patra perioadă și 12 minute 13 secunde, în prima perioadă.

În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „N4” a mediatizat toți cei 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 33 minute 43 secunde, ceea ce constituie o pondere de 31% din durata subiectelor electorale difuzate.

Durata reflectării concurenților electorali a variat între 52 secunde (V. Tarlev) și 7 minute 25 secunde (M. Sandu).

Frecvența aparițiilor a înregistrat valori cuprinse între 7 apariții (V. Tarlev) și 16 apariții (A. Stoianoglo și M. Sandu).

„N4” a reflectat ambii concurenți electorali în perioadele a cincea și a șasea. La capitolul reflectării concurenților electorali din turul II al scrutinului prezidențial, se atestă că pentru ambele perioade durata de reflectare totală a constituit 21 minute 45 secunde, ceea ce constituie o pondere de 29% din durata subiectelor electorale difuzate. În a șasea perioadă se constată o tendință de creștere a duratei

de reflectare, de la 9 minute 13 secunde alocate concurenților în perioada a cincea la 12 minute 32 secunde.

În turul II, M. Sandu a fost protagonistă în 18 subiecte cu caracter electoral, iar volumul de timp alocat concurenței electorale a fost de 10 minute 59 secunde (50,5%).

A.Stoianoglo a fost protagonist în 22 de subiecte cu caracter electoral, cu o durată de reflectare de 10 minute 46 secunde (49,5%).

4. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „N4” a difuzat 10 subiecte cu caracter conflictual, 8 dintre ele fiind prezentate echilibrat. Totodată, s-a atestat difuzarea a două subiecte dezechilibrat, în turul II. Dezechilibrul se referă la lipsa poziției părților vizate în subiectele cu caracter conflictual. Subiectele dezechilibrate:

1) La 23.10.2024, cu începere de la 21:13:04, serviciul media audiovizual a difuzat un subiect în care V. Tarlev a acuzat CEC-ul că a fraudat alegerile și a încercat să-l saboteze în campania electorală. El a cerut demisia componentei integrale a CEC și renumărarea voturilor. Totodată, a acuzat guvernarea că ar fi utilizat resurse administrative pentru a falsifica voturile, iar CEC-ul pentru că nu a creat condiții egale pentru toți candidații și pentru că ar fi participat la fraudarea alegerilor. Tarlev: *„Avem sute de dovezi acum, după primul tur al scrutinului, că alegerile au fost fraudate și procesul electoral a fost falsificat, în special de structurile CEC-ului, de unele ministere, sau unele structuri ale MAI, MAE, M Sănătății și protecției sociale și, în special Ministerul Educației”* În cardul știrii și în zilele următoare „N4” nu a prezentat poziția celor vizați.

2) La 25.10.2024, la 21:10:52, „N4” a difuzat o știre cu titlul *„PDCM solicită anularea rezultatelor alegerilor”* în cadrul căreia se spune că, liderul PDCM și fost candidat la alegerile prezidențiale cere anularea primului tur de scrutin. Motivul ar fi fraudarea alegerilor și încălcarea drepturilor mai multor candidați. Chicu: *„CEC nu a asigurat desfășurarea alegerilor libere și democratice în Republica Moldova, iar rezultatul lor este unul viciat și fraudat. Respectiv consider că drepturile mele de candidat și ale cetățenilor care m-au susținut, precum și pe alți candidați, au fost încălcate flagrant de către CEC și alte organe electorale inferioare.”* Totodată, în știre este menționat că *„PDCM a depus o cerere la Curtea de Apel Chișinău, solicitând anularea deciziei CEC privind centralizarea rezultatelor votării și organizarea celui de-al doilea tur de scrutin.”* Și în acest caz lipsește poziția celor vizați atât în subiect, cât și în materialele difuzate în zilele următoare.

În cele două subiecte, de rând cu lipsa poziției părților vizate, este atestată și lipsa dovezii că „N4” ar fi încercat să obțină toate opiniile necesare și că nu i-ar fi reușit până la momentul difuzării subiectelor electorale conflictuale.

5. Asigurarea echilibrului de gen

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 166 de cazuri (60,8%) protagoniști au fost bărbați și în 107 de cazuri (39,2%) – femei.

6. Relevanța temelor abordate

Subiectele difuzate de „N4” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. Accesibilitate

„N4” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

8. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de referință, „N4” a admis anumite devieri de la normele legale.

- În prima perioadă de control, „N4” a difuzat edițiile programului de știri și actualități „Obiectiv” de luni până vineri, cu începere de la ora 21:00, deși în Declarația privind reflectarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024 este indicată ora de început 20:30.

- De asemenea, în prima perioadă de control, rubrica „Electorală 2024” din edițiile programului de știri și actualități „Obiectiv”, din data de 20 și 23 septembrie, a fost evidențiată prin semnale acustice și vizuale doar la început, nu și la final.
- În perioada a doua, la data de 03 octombrie 2024, „N4” nu a inclus un subiect în rubrica „Electorală-2024”. În cadrul subiectului cu titlul „*Peste 15 mii de dolari pentru coruperea alegătorilor*”, au fost prezentate declarațiile șefului Inspectoratului General al Poliției, Viorel Cernăuțeanu, și ale șefei Procuraturii Anticorupție, Veronica Drăgălin, referitoare la finanțarea ilegală a partidelor politice și la coruperea masivă a alegătorilor, în contextul scrutinelor electorale. Totodată, a fost atestată încălcarea principiilor echității, echilibrului și imparțialității, prevăzute la art. 89 alin. (2) Cod electoral.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „N4” a difuzat 3 emisiuni de promovare electorală, dintre care 2 emisiuni au vizat alegerile prezidențiale.

„N4” a plasat emisiunile de promovare electorală însoțite de rubrici care să indice clar cărui tip de scrutin sunt dedicate respectivele emisiuni.

Totodată, s-a atestat că pe data de 5 octombrie, după expirarea perioadei de 15 zile stabilite de art. 90 alin. (7) al Codului electoral, începând cu ora 19.00, „N4” a difuzat 8 emisiuni de promovare electorală, după cum urmează:

Rubrica: „Promovare electorală. Alegeri pentru funcția de președinte al Republicii Moldova”:

1. Natalia Morari (la final de emisiune apare nota: „Achitat din fondul electoral”)
2. Tudor Ulianoschi
3. Vasile Tarlev
4. Octavian Țicu
5. Irina Vlah

Este de menționat că prin Decizia nr. 251 din 11 octombrie 2024, Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova a sancționat cu amendă în mărime de 10 000 de lei, furnizorul de servicii media „SELECTCANAL-TV” SRL, fondator al serviciului media audiovizual de televiziune „N4”, pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (7) din Codul electoral nr. 325/2022, potrivit cărora în campania electorală furnizorii naționali de servicii media TV, care reflectă campania electorală, acordă partidelor politice, blocurilor electorale și candidaților independenți înregistrați în calitate de concurenți electorali sau participanți la referendum timp de antenă gratuit, câte 5 minute. Acești timp de antenă se acordă în mod integral în primele 15 zile de la începerea campaniei electorale.

III. Dezbateri electorale

„N4” și-a asumat organizarea dezbaterilor electorale atât pentru Alegerile Prezidențiale, cât și pentru referendumul constituțional republican.

În perioada de control, „N4” a difuzat 8 dezbateri electorale, dintre care 4 au vizat alegerile prezidențiale.

În cadrul dezbaterii din 03 octombrie moderatorul a manifestat o atitudine părtinitoare, formulând următoarele întrebări: „*Nouă ni se spune pe la tv, doamna Maia Sandu ne zice și domnul Andrei Spânu ne spune, că în ultimii 4 ani s-au construit 700 km de drum nou, dvs domnule Ion Chicu ați spus că e destul de ciudat ce ne arată sus, pe de altă parte ni se spune că în următorii 4 ani în Moldova vor fi construiți încă 3.000 de km de drum, dacă să împărțim 3.000 la 4 ani asta ar fi 750 pe an. De aici apare întrebarea, dacă în primii 4 ani doar 700, cum ar fi posibil în următorii 4 ani câte 750 pe an ca să ajungem la 3.000. Totuși, câți km de drum au fost construiți în Moldova în ultimii ani?*”; „*Anumiți activiști de partid ai formațiunii de guvernământ, accentuez, foarte aproape de partid, care au acces la evenimentele cu participarea Maiei Sandu la vila de la Condița, în cadrul*

Președinției, în ultima vreme vorbesc despre un fenomen foarte periculos care ar putea să se întâmple în țară, dacă nu învinge Maia Sandu și dacă referendumul pică. Citez: „Șor și alți candidați pro-ruși au negociat deja să aducă în Moldova 15 mii de ceceni care să atace Ucraina, dacă pierde Maia Sandu și dacă eșuează referendumul”. Eu precizez, asta nu scriu trolii falși, asta o spun cu imagini video oameni, activiști ai formațiunii, nu-s membri de partid, probabil sunt, nu mai știu, da cifra asta de 15.000 de ceceni, care ar urma să vină imediat după alegeri dacă pierde Maia Sandu, să atace Ucraina îngrijorează multă lume. Ați auzit ceva despre așa ceva?”

La dezbaterile electorale din 8 octombrie au fost invitați concurenții electorali O. Țicu, I. Vlah și V. Tarlev. Moderatorul a făcut precizarea că I. Vlah anume în această zi nu poate participa la dezbateri, dar va fi invitată în altă zi, iar V. Tarlev, cu o oră până la începutul emisiunii, a anunțat că nu va veni. I. Vlah a fost prezentă la dezbaterile din 10 octombrie, la care au mai fost invitați R. Usatii, A. Stoianoglo și M. Sandu.

În cadrul dezbaterii pentru funcția de Președinte din data de 10 octombrie, moderatorul, referindu-se la o știre din România care, la rândul ei, făcea trimitere la presa britanică, a întrebat: „...știrea asta care a venit de la Londra, v-a pus pe gânduri?, că tabere pentru migranți care nu sunt acceptați în țările membre ale UE să fie deschise prin Albania, la noi și în Serbia...”. De remarcat că, de fapt, un jurnalist trebuie să verifice veridicitatea informațiilor, de oriunde ar veni. Acest lucru este necesar pentru a evita răspândirea vreunui eventual fals. Trimiterea la o știre din România, preluată din Marea Britanie, s-ar părea că adaugă credibilitate acesteia, dar ar putea fi și o tehnică de manipulare. Știrea neverificată s-ar putea dovedi să fie un zvon, la o temă sensibilă pentru publicul din Republica Moldova. Și, dacă este „aruncată” politicianilor ca aceștia s-o comenteze, în plină campanie electorală, acțiunea poate fi considerată drept un act de rea credință.

La dezbaterile pentru funcția de președinte al R. Moldova, organizate de „N4”, nu s-au prezentat: N. Morari, V. Furtună și V. Tarlev; M. Sandu n-a răspuns invitației, iar A. Stoianoglo a fost reprezentat de G. Novac.

De menționat, că moderatorul dezbaterilor electorale de la „N4”, a fost și moderatorul emisiunii de campanie a lui R. Usatii „Puterea e în Adevăr”, emisiune online. Legislația electorală face anumite referințe în cazul, în care un moderator ar modera dezbateri la mai multe servicii media audiovizuale și nu vizează dezbaterile pe YouTube, de exemplu.

În perioada a treia de control s-a constatat că SMA a difuzat dezbateri pentru concurenții electorali marți, 01 octombrie, și joi, 03 octombrie, iar dezbaterile pentru participanții la referendum – miercuri, 02 octombrie, și vineri, 04 octombrie, deși, conform Declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor prezidențiale și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie, dezbaterile pentru prezidențiale urmau să fie difuzate în zilele de luni și miercuri, iar pentru referendum – în zilele de marți și joi.

Este de menționat că prin Decizia nr. 259 din 18 octombrie 2024, Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova a sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei, furnizorul de servicii media „SELECTCANAL-TV” SRL, fondator al serviciului media audiovizual de televiziune „N 4” pentru încălcarea prevederilor pct. 28 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137/2023, potrivit cărora furnizorii reflectă alegerile în conformitate cu declarația privind politica editorială aprobată de către CA.

IV. Emisiuni de informare electorală

La emisiunea „Без галстыков” din 25 octombrie, de la ora 19.00, au fost invitați politologul Ian Lisnevschi și expertul Watchdog Al. Bot. Tema ediției a fost „Ruleta moldovenească: alegerile prezidențiale și referendumul”. Moderatorul Al. Stahurschii a pus în discuție aspecte importante precum: discrepanța dintre 138 de mii de voturi viciate, număr despre care a anunțat public șeful Inspectoratului General al Poliției, și 300 de mii de voturi despre care a vorbit M. Sandu; numărul insuficient de secții de votare deschise în Rusia; declarațiile xenofobe ale unor bloggeri;

raționamentul referendumului constituțional etc. Felul în care moderatorul a formulat întrebările la aceste subiecte creează impresia că dorește să audă de la invitați confirmarea propriei poziții și nu elucidarea temei. De exemplu, când unul dintre invitați consideră că declarațiile xenofobe nu trebuie privite ca un fenomen, moderatorul insistă că au avut loc și alte cazuri, ceea ce e adevărat, dar invocă următoarele: (20.19:40) „...когда коммунисты в 2009-м потеряли власть, у меня одна знакомая, у нее был визит к стоматологу, и стоматолог, возбужденная проигрышем коммунистической партии, она спросила: а вы голосовали за коммунистов? Она говорит: нет - тогда вам скидка 15 %... Потом она сделала ремарку, меня в этот день не было в Молдове и вообще не голосовала, но это поразительно... тогда вам скидка 15 %... говорит врач... почему так происходит? ... Все удивляются что происходит в Украине, но там тоже много процессов которые тоже, раздирая общество, начинались с мелочей...”. În acest context este de remarcat că a fost folosit un procedeu pe care un jurnalist/moderator nu ar trebui să-l invoce, pentru că ar putea fi un fals luat drept adevăr. Or, jurnalistul trebuie să verifice dacă asemenea caz a avut loc în realitate. Atât timp cât nu se cunoaște exact, invocarea unor atare cazuri echivalează cu răspândirea zvonurilor. În context, de regulă, cei care răspândesc falsuri fac trimitere la o întâmplare, martor al căreia a fost altcineva.

Într-un alt caz moderatorul a afirmat: (20:40:08) „Буквально несколько слов о референдуме, если я не ошибаюсь даже представители ЕС, некоторые эксперты говорили до выборов, что на интеграцию страны данный плебисцит не влияет никаким образом...”. Este de remarcat că, și de această dată, moderatorul sugerează ce dorește să audă de la invitați despre referendum.

În cadrul emisiunii de informare electorală „Без галстуків” din data de 01 noiembrie, moderatorul a continuat tactica de intervievare cu sugerarea răspunsului, luând aceeași poziție cu invitații D. Calac și A. Grosu (20:04:20) „Moderator: „Президент Республики Молдова, в рамках пресс-конференции, заявила следующее, цитата дословно: мы повысили пенсии намного больше, чем инфляция ”

D. Calac Я только что ответил, что этого не может быть.

Moderator: Подожди, либо госпожа Президент ошибается, либо она ... обманывает?

A.Grosu: Манипулирует, скорее всего.

Moderator: Да? Александр, вы как?

A.Grosu: Наверное, здесь больше подходит фраза „манипулирует”.

Moderator: Да вы что? Такое может быть разве?

Totodată, rezultatele controlului au atestat că și în această ediție moderatorul a adus în discuție declarațiile xenofobe din cadrul campaniei electorale, menționând că acestea au fost susținute inclusiv de unii membri PAS.

În cadrul programului (20:36:00) moderatorul a vorbit despre o sursă anonimă a sa, în care are încredere și care spune că după primul tur partidul de guvernământ era în șoc după vederea rezultatelor, apoi a venit un „*om specific și experimentat*” de la Washington și a spus că el „*va rezolva*” totul, iar după asta a fost lansată „*retorica despre salvare*”.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „N4” a informat consumatorii de servicii media cu privire la alegerile prezidențiale din Republica Moldova prin intermediul programelor de știri și actualități, dezbaterilor electorale, emisiunilor de promovare electorală și emisiunilor de informare electorală.

În cadrul programelor de știri și actualități, „N4” a oferit spațiu tuturor concurenților electorali, în cadrul cărora aceștia au avut oportunitatea să-și prezinte platformele și programele electorale. În cadrul primului tur toate subiectele au fost prezentate echilibrat, iar în cadrul celui de-al doilea tur, SMA a difuzat două subiectele cu caracter conflictual care nu au fost echilibrate. Este de menționat că în ceea ce ține de tematica subiectelor electorale, „N4” a pus accent pe o diversitate a subiectelor electorale, ceea ce a permis informarea constantă a consumatorilor de servicii media despre problemele de interes public.

Totodată, este de menționat că, pe data de 5 octombrie, după expirarea perioadei de 15 zile stabilite de art. 90 alin. (7) al Codului electoral, „N4” a difuzat 8 emisiuni de promovare electorală. Pentru

această încălcare SMA a fost sancționat cu o amendă în mărime de 10 000 de lei, prin Decizia CA nr. 251 din 11.10.2024.

În perioada de referință, în cadrul dezbaterilor și în emisiunile de informare electorală „N4” a admis devieri de la principiul imparțialității, pe care moderatorul este obligat să-l respecte.

Prin urmare, sunt relevante prevederile art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, potrivit căroră: *„Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii.”*

Este de menționat că, furnizorul de servicii media „SELECTCANAL-TV” SRL, fondator al serviciului media audiovizual de televiziune „N 4”, a fost sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei, pentru încălcarea art. 89 alin. (2) al Codului electoral, prin Decizia CA nr. 273 din 01.11.2024.

„SOR TV”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „SOR-TV” a difuzat în programele de știri și actualități, 5 subiecte cu caracter electoral, în volum total de 15 minute 21 secunde, ceea ce constituie 27,3% din durata totală a buletinelor informative difuzate. În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „SOR-TV” a difuzat 5 subiecte (100%) cu o durată cumulată de 15 minute 21 secunde (100%), iar în turul II - nu au fost difuzate subiecte electorale.

„SOR-TV” a difuzat subiecte cu caracter electoral doar în a doua și a treia perioadă de control din turul I de scrutin. În perioada a doua, a fost difuzat un singur subiect cu o durată de 3 minute 29 secunde, iar în perioada a treia „SOR-TV” a difuzat 4 subiecte, care au avut în total o durată de 11 minute 52 secunde.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În subiectele electorale, „SOR-TV” a dat preferință cetățenilor de rând – cu 22 de apariții (57%) și concurenții electorali – cu 11 apariții (28%). Dintre categoriile de protagoniști cel mai rar în subiecte s-au regăsit organele electorale, cu 4 apariții (10%) și organele de stat cu 2 apariții (5%). Actorii politici și experții nu au fost reflectați în subiectele electorale.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, timpul total alocat concurenților electorali a fost de 2 minute 19 secunde, ceea ce constituie o pondere de 15% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (15 minute 21 secunde). Concurenții electorali au fost reflectați doar în perioada a treia a turului I de scrutin. Totodată este de menționat că, perioada a patra (turul I) și perioada a șasea (turul II) nu s-au inclus în perioadele de control, dat fiind faptul că „SOR-TV” și-a asumat difuzarea buletinelor informative cu conținut electoral în ziua de duminică, respectiv zilele menționate nu s-au inclus în perioadele de control, fiind zilele tăcerii.

În turul I de scrutin, „SOR-TV” a reflectat concurenții electorali doar în perioada a treia. În prima și a doua perioadă nu au fost reflectați concurenți electorali în subiectele electorale difuzate.

În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „SOR-TV” a mediatizat toți cei 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 2 minute și 19

secunde, ceea ce constituie o pondere de 15% din durata subiectelor electorale difuzate în turul I de scrutin (15 minute și 21 secunde).

Durata reflectării concurenților electorali a variat între 9 secunde (V. Tarlev și N. Morari) și 18 secunde (T. Ulianovschi). Toți concurenții electorali au avut câte o apariție în subiectele electorale.

În perioada a cincea, „SOR-TV” nu a difuzat subiecte electorale în programe de știri și actualități de la ora 17:00.

Potrivit declarației de reflectare a alegerilor prezidențiale aprobate de CA, „SOR-TV” și-a asumat obligația să reflecte alegerile prezidențiale doar în ziua de duminică. Din acest considerent, ziua de duminică (3 noiembrie) nu a făcut parte a controlului perioadei a șasea (28 octombrie-01 noiembrie), fiind ziua tăcerii.

4. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „SOR-TV” a difuzat doar subiecte cu caracter neconflictual.

5. Asigurarea echilibrului de gen

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 14 cazuri (36,8%) protagoniști au fost bărbați și în 24 de cazuri (63,2%) – femei.

6. Relevanța temelor abordate

Subiectele difuzate de „SOR-TV” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. Accesibilitate

„SOR-TV” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

8. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de raport, „SOR-TV” a admis anumite devieri de la normele legale:

- În prima perioadă de control „SOR-TV” nu a difuzat subiecte electorale în programele de știri și actualități de la ora 17:00, duminică.
- În perioada a doua, „SOR-TV”, în cadrul programului de știri și actualități de la ora 17:00, difuzat la data de 06.10.2024, nu a inclus în rubrica „Electorala 2024” subiectul despre așteptările locuitorilor din satul Cârnațeni privind alegerile prezidențiale. Pentru această încălcare „SOR-TV” a fost sancționată cu o amendă în mărime de 5 000 de lei, prin Decizia CA nr. 251 din 11.10.2024.
- În a cincea perioadă de control „SOR-TV” nu a difuzat subiecte electorale în programele de știri și actualități de la ora 17:00, duminică (27.10.2024). Astfel, „SOR-TV” a fost sancționat cu 5000 de lei prin Decizia nr. 274 din 01.11.2024.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „SOR-TV” nu a difuzat emisiuni de promovare electorală care să vizeze alegerile prezidențiale.

III. Dezbateri electorale

În perioada de raport „SOR-TV” nu a organizat sau difuzat dezbateri electorale.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada de raport „SOR-TV” nu a difuzat emisiuni de informare electorală.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „SOR-TV” a informat consumatorii de servicii media cu privire la alegerile prezidențiale din Republica Moldova prin intermediul programelor de știri și actualități.

În cadrul programelor de știri și actualități, „SOR-TV” a nominalizat toți concurenții electorali fără a le oferi oportunitatea să-și prezinte platformele și programele electorale. SMA a reflectat concurenții electorali doar într-o singură perioadă de control din cele 6 monitorizate (perioada a treia - turul I). Este de menționat că în ceea ce ține de tematica subiectelor electorale, „SOR-TV”, acestea au fost relevante și au vizat procesul electoral.

„Drochia TV”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Drochia TV” a difuzat în programele de știri și actualități, 7 subiecte cu caracter electoral, în volum total de 51 minute 31 secunde, ceea ce constituie 100% din durata totală a buletinelor informative difuzate. În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „Drochia TV” a difuzat 6 subiecte (85,7%) cu o durată cumulată de 48 minute 28 secunde (94,1%), iar în turul II - 1 subiect (14,3%) cu o durată cumulată de 3 minute 3 secunde (5,9%).

„Drochia TV” a difuzat subiecte cu caracter electoral în perioadele de control, cu excepția perioadei a patra (turul I) și a șasea (turul II). Numărul de subiecte electorale a variat între 1 subiect difuzat în perioada a cincea și câte 2 subiecte per perioadă - în prima, a doua și a treia perioadă.

Durata subiectelor electorale a variat de la 3 minute 3 secunde în a cincea perioadă, la 19 minute 20 secunde - în a treia perioadă.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În subiectele electorale, „Drochia TV” a dat preferință concurenților electorali – cu 57 de apariții (88%) și organelor electorale – cu 6 apariții (9%). Organele de stat au apărut cel mai rar în subiectele electorale - de 2 ori (3%).

Totodată, s-a atestat absența a 3 categorii de protagoniști: actorii politici, experții și cetățenii de rând.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, timpul total alocat concurenților electorali a fost de 24 minute 58 secunde, ceea ce constituie o pondere de 48% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (51 minute 31 secunde). În turul I, volumul acordat concurenților a fost de 23 minute 23 secunde, iar în turul II – 1 minut 35 secunde.

Totodată este de menționat că, perioada a patra (turul I) și perioada a șasea (turul II) nu s-au inclus în perioadele de control, dat fiind faptul că „Drochia TV” și-a asumat difuzarea buletinelor informative cu conținut electoral în zilele de sâmbătă și duminică, respectiv zilele menționate nu s-au inclus în perioadele de control, fiind zilele tăcerii.

În turul I de scrutin, în subiectele electorale difuzate de „Drochia TV” s-au regăsit toți cei 11 concurenți electorali. Durata reflectării concurenților electorali a variat de la 1 minut 50 secunde în prima perioadă, la 11 minute 24 secunde – în perioada a treia.

În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „Drochia TV” a mediatizat toți cei 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 23 minute 23 secunde, ceea ce constituie o pondere de 48% din durata subiectelor electorale difuzate în turul I de scrutin (48 minute 28 secunde).

Durata reflectării concurenților electorali a variat între 1 minut 43 secunde (A. Năstase) și 2 minute 39 secunde (A. Stoianoglo). Toți concurenții electorali au fost protagoniști în câte 5 subiecte electorale.

În turul II de scrutin, „Drochia TV” a reflectat ambii concurenți electorali, cu o durată totală de reflectare de 1 minut 35 secunde, ceea ce constituie o pondere de 52% din durată totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (3 minute 03 secunde).

În turul II de scrutin, M. Sandu a fost protagonistă într-un singur subiect cu caracter electoral cu o durată de 1 minut (63,2%).

A. Stoianoglo a fost protagonist într-un singur subiect cu caracter electoral cu o durată de reflectare de 35 secunde (36,8%).

4. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada 20 septembrie-01 noiembrie, „Drochia TV” a difuzat subiecte cu caracter neconflictual.

5. *Asigurarea echilibrului de gen*

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 36 de cazuri (59%) protagoniști au fost bărbați și în 25 de cazuri (41%) – femei.

6. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele difuzate de „Drochia TV” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. *Accesibilitate*

„Drochia TV” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

8. *Conformitatea cerințelor legale. Generic*

În perioada de raport, „Drochia TV” nu a admis devieri de la normele legale.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „Drochia TV” nu a difuzat emisiuni de promovare electorală care să vizeze alegerile prezidențiale.

III. Dezbateri electorale

În perioada de raport „Drochia TV” nu a organizat sau difuzat dezbateri electorale.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada de raport, „Drochia TV” nu a difuzat emisiuni de informare electorală.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Drochia TV” a informat consumatorii de servicii media cu privire la alegerile prezidențiale din Republica Moldova prin intermediul programelor de știri și actualități. În cadrul acestor programe, „Drochia TV” a reflectat toți concurenții electorali cu oferirea oportunității de a-și prezenta platformele și programele electorale.

„Media TV”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Media TV” a difuzat în programele de știri și actualități, 71 subiecte cu caracter electoral, în volum total de 2 ore 42 minute 39 secunde, ceea ce constituie 36,3% din durată totală a buletinelor informative difuzate. În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „Media TV” a difuzat 61 de subiecte (85,9%) cu o durată cumulată de 2 ore 10 minute 03 secunde (80%), iar în turul II - 10 subiecte (14,1%) cu o durată cumulată de 32 minute 36 secunde (20%).

„Media TV” a difuzat subiecte cu caracter electoral în perioadele de control, cu excepția perioadei a patra (turul I) și a șasea (turul II). Numărul de subiecte electorale a variat între 7 subiecte difuzate în a doua perioadă și 38 de subiecte în prima perioadă.

Durata subiectelor electorale a variat de la 22 minute 02 secunde, în a doua perioadă, la 1 oră 13 minute 31 secunde - în prima perioadă.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În subiectele electorale difuzate de „Media TV”, protagoniștii cu cea mai mare vizibilitate au fost organele electorale cu 60 de apariții (28%), fiind urmați de concurenții electorali cu 58 de apariții (27%). Cetățenii de rând au înregistrat 51 de prezențe (24%), iar actorii politici – 31 de prezențe (14%). Protagonii cel mai rar regăsiți în subiectele electorale au fost experții cu 8 apariții (4%) și organele de stat cu 6 apariții (3%).

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, timpul total alocat concurenților electorali a fost de 8 minute 05 secunde, ceea ce constituie o pondere de 5% din durată totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (2 ore 10 minute 03 secunde). În turul I, volumul acordat concurenților a fost de 7 minute 05 secunde, iar în turul II – 1 minut 00 secunde.

Totodată este de menționat că, perioada a patra (turul I) și perioada a șasea (turul II) nu s-au inclus în perioadele de control, dat fiind faptul că „Media TV” și-a asumat difuzarea buletinelor informative cu conținut electoral în zilele de sâmbătă și duminică, respectiv zilele menționate nu s-au inclus în perioadele de control fiind zilele tăcerii.

În turul I de scrutin, în subiectele electorale difuzate de „Media TV” s-au regăsit toți cei 11 concurenți electorali. Durata reflectării concurenților electorali a variat între 1 minut, în prima perioadă, și 4 minute 15 secunde – în perioada a doua.

În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „Media TV” a mediatizat toți cei 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 7 minute 05 secunde, ceea ce constituie o pondere de 5% din durată subiectelor electorale difuzate în turul I de scrutin (2 ore 10 minute 03 secunde).

Durata reflectării concurenților electorali a variat între 20 secunde (I. Chicu) și 1 minut 15 secunde (M. Sandu).

În subiectele electorale, frecvența aparițiilor concurenților electorali a variat între 3 apariții (A. Stoianoglo, M. Sandu, I. Vlah, I. Chicu) și 5 apariții (V. Tarlev, A. Năstase, O. Țicu, V. Furtună, T. Ulianoschi, N. Morari).

În turul II de scrutin, „Media TV” a reflectat ambii concurenți electorali cu o durată totală de reflectare de 1 minut, ceea ce constituie o pondere de 3% din durată totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (32 minute 36 secunde).

Concurenții electorali au fost mediatizați în perioada a cincea de control.

În turul II de scrutin, M. Sandu și A. Stoianoglo au fost protagoniști ambii în câte 6 subiecte cu caracter electoral și au avut o durată de reflectare de 30 secunde (50%) fiecare.

4. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Media TV” a difuzat doar subiecte cu caracter neconflictual.

5. *Asigurarea echilibrului de gen*

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 75 de cazuri (54%) protagoniști au fost bărbați și în 64 de cazuri (46%) – femei.

6. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele difuzate de „Media TV” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. *Accesibilitate*

„Media TV” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

8. *Conformitatea cerințelor legale. Generic*

În perioada de referință, „Media TV” a admis anumite devieri de la normele legale.

- În perioada a doua de control, la data de 5.10.2024, „Media TV”, a difuzat rezultatele unui sondaj de opinii privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, elaborat de compania „CBS-AXA”, fiind omise următoarele informații: cine a comandat sondajul, metodologia și perioada efectuării sondajului, geografia, eșantionul și marja de eroare. Pentru această încălcare, „Media TV” a fost sancționat cu amendă în mărime de 5000 de lei prin Decizia nr. 251 din 11.11.2024.
- De asemenea, este de menționat faptul că, potrivit declarației privind reflectarea alegerilor, „Media TV” s-a angajat să difuzeze subiecte electorale în programele de știri și actualități sâmbăta și duminica, la ora 18:00. Rezultatele controlului au atestat că „Media TV” nu a difuzat subiecte electorale în programele de știri și actualități din data de 06.10.2024 (duminică), omisiunea constituind o încălcare a Declarației privind reflectarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024, aprobată de CA.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „Media TV” nu a difuzat emisiuni de promovare electorală care să vizeze alegerile prezidențiale.

III. Dezbateri electorale

În perioada de raport „Media TV” nu a organizat sau difuzat dezbateri electorale.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada de raport, „Media TV” nu a difuzat emisiuni de informare electorală.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Media TV” a informat consumatorii de servicii media cu privire la alegerile prezidențiale din Republica Moldova prin intermediul programelor de știri și actualități.

În cadrul programelor de știri și actualități, „Media TV” a nominalizat toți concurenții electorali fără a le oferi oportunitatea să-și prezinte platformele și programele electorale.

Este de menționat că în ceea ce ține de tematica subiectelor electorale, „Media TV”, a pus accent pe informațiile de la CEC privind tehnica votării, vox-populi din raionul și orașul Cimișlia și pregătirea pentru scrutinul electoral din raionul Cimișlia.

„TV Elita”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „TV Elita” a difuzat în programele de știri și actualități, 99 de subiecte cu caracter electoral, în volum total de 2 ore 52 minute 58 secunde, ceea ce constituie 16,7% din durata totală a buletinelor informative difuzate. În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „TV Elita” a difuzat 67 de subiecte (67,7%) cu o durată cumulată de 1 oră 42 minute 45 secunde (59,4%), iar în turul II - 32 de subiecte (32,3%) cu o durată cumulată de 1 oră 10 minute 13 secunde (40,6%).

„TV Elita” a difuzat subiecte cu caracter electoral în toate perioadele de control. Numărul subiectelor electorale a variat între 7 subiecte difuzate în a doua perioadă și 29 de subiecte, în prima perioadă. Durata subiectelor electorale a înregistrat valori cuprinse între 6 minute 52 secunde, în a doua perioadă și 52 minute 41 secunde - în a cincea perioadă.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În subiectele electorale difuzate de „TV Elita”, protagoniștii cu cea mai mare vizibilitate au fost concurenții electorali cu 125 de apariții (40%), fiind urmați de organe de stat cu 67 de apariții (22%). Organele electorale au înregistrat 52 de prezențe (17%), iar experții – 26 de prezențe (8%). Protagonii cel mai rar regăsiți în subiectele electorale au fost actorii politici cu 21 de apariții (7%) și cetățenii de rând cu 19 apariții (6%).

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, timpul total alocat concurenților electorali a fost de 35 minute 02 secunde, ceea ce constituie o pondere de 20% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (2 ore 52 minute 58 secunde). În turul I, volumul acordat concurenților a fost de 11 minute 30 secunde, iar în turul II – 23 minute 32 secunde.

În turul I de scrutin, în subiectele electorale difuzate de „TV Elita” s-au regăsit toți cei 11 concurenți electorali. Durata reflectării concurenților electorali a variat de la 55 secunde, în a doua perioadă, la 6 minute 33 secunde – în a cincea perioadă.

În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „TV Elita” a mediatizat toți cei 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 11 minute 30 secunde, ceea ce constituie o pondere de 11% din durata subiectelor electorale difuzate în turul I de scrutin (1 oră 42 minute 45 secunde).

Durata reflectării concurenților electorali a variat între 38 de secunde (T. Ulianoschi) și 1 minut 38 secunde (M. Sandu).

În subiectele electorale, frecvența aparițiilor concurenților electorali a variat între 7 apariții (V. Tarlev, A. Năstase, O. Țicu, T. Ulianoschi, N. Morari) și 10 apariții (M. Sandu).

În turul II de scrutin, „TV Elita” a reflectat ambii concurenți electorali cu o durată totală de reflectare de 23 minute 32 secunde, ceea ce constituie o pondere de 34% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (1 oră 10 minute 13 secunde).

În turul II de scrutin, M. Sandu a fost protagonistă în 19 subiecte cu caracter electoral și a avut o durată de reflectare de 14 minute 02 secunde (59,6%).

A.Stoianoglo a fost protagonist în 19 subiecte electorale cu o durată de 9 minute 30 secunde (40,4%).

4. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „TV Elita” a difuzat 3 subiecte cu caracter conflictual care au fost prezentate dezechilibrat. Subiectele conflictuale au fost difuzate în turul I. Dezechilibrul se referă la lipsa poziției părților vizate în subiectele cu caracter conflictual.

Astfel, subiectele conflictuale cu titlul „*Promo-Lex: Cheltuieli nedeclarate și implicarea bisericii în campanie electorală*” (difuzat la data de 09 octombrie, ora 21:04:00, în reluare la data de 10 octombrie, ora 21:08:14) și al doilea subiect „*Cadouri electorale cu dulciuri expirate*” (difuzat la data de 11 octombrie, ora 21:09:42, în reluare la data de 12 octombrie, ora 21:11:11 și 13 octombrie, ora 21:10:55), nu au fost echilibrate prin prezentarea poziției părților acuzate vizate în subiecte.

În data de 15 octombrie 2024, ora 21:00:10, „TV Elita” a difuzat subiectul cu titlul „*Noi sancțiuni împotriva cetățenilor care încearcă destabilizarea Republicii Moldova*”, care a fost prezentat dezechilibrat, dat fiind faptul că a lipsit poziția părților vizate în subiect. Știrea a fost redifuzată în data de 16 octombrie 2024, ora 21:04:10 și în data de 17 octombrie 2024, ora 21:10:06. În subiect se vorbește despre faptul că Ministra Română de Externe, Luminița Odobescu a anunțat în cadrul reuniunii Consiliului Afacerilor Externe la Luxembourg, despre un nou pachet de sancțiuni împotriva a 5 persoane și o entitate care au participat la acțiuni de destabilizare a Republicii Moldova, printre care fiind menționați Evghenia Guțul - guvernatoarea UTA Găgăuzia, Iurie Cuznețov - șeful adjunct al departamentului pentru relații externe de la Comrat, Neli Parutenco - fondatoarea și directoarea organizației „Evrazia” și fostă contabilă a lui Ilan Șor, Ilia Uzun - președintele adjunct al Comitetului Executiv al Găgăuziei, membru al Adunării Populare și Mihail Vlah - guvernator adjunct și consilier cu presa al Evgheniei Guțul.

În cele trei subiecte, de rând cu lipsa poziției părților vizate, este atestată și lipsa dovezii că „TV Elita” ar fi încercat să obțină toate opiniile necesare și că nu i-ar fi reușit până la momentul difuzării subiectelor electorale conflictuale.

5. *Asigurarea echilibrului de gen*

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 136 de cazuri (61,5%) protagoniști au fost bărbați și în 85 de cazuri (38,5%) – femei.

6. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele difuzate de „TV Elita” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. *Accesibilitate*

„TV Elita” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

8. *Conformitatea cerințelor legale. Generic*

În perioada de referință, „TV Elita” a admis anumite devieri de la normele legale.

- În prima perioadă de control, s-a atestat că în 7 cazuri, ora de difuzare a buletinului informativ nu a corespuns cu ora indicată în declarație, fiind atestată o deviere a orei de difuzare cu până la 20 minute.

- În prima perioadă, s-a atestat difuzarea a două subiecte cu caracter electoral relevante (difuzate în reluare în următoarele zile), dar care nu au fost încadrate în rubrica „Electorală 2024”. În primul caz este vorba de subiectul cu titlul „*Șeful delegației UE la Chișinău: Moldova a devenit mai puternică cu dezinformarea rusă*”, în care se vorbește despre interferențe și încercările Rusiei de a destabiliza Republica Moldova în plină campanie electorală. Al doilea subiect a avut titlul „*Consiliul Europei s-a declarat îngrijorat de amestecul Rusiei în alegerile prezidențiale și Referendumului din RM*”.

- În perioada a doua de control, în 4 cazuri, ora de difuzare a buletinului informativ la „TV Elita” nu a corespuns cu ora indicată în declarație, fiind atestate devieri a orei de difuzare de până la 19

minute. Totodată, s-a constatat difuzarea unui subiect cu caracter electoral cu titlul „*Consiliul European s-a declarat îngrijorat de amestecul Rusiei în alegerile prezidențiale și Referendumului din RM*” (difuzat în reluare în următoarele zile), dar care nu a fost încadrat în rubrica „Electorală 2024”. Pentru această încălcare,, „TV Elita” a fost sancționat cu 5000 de lei prin Decizia nr. 251 din 11.10.2024.

- În a treia perioadă de control, la 10 octombrie, ora 21:05:53, „TV Elita” a prezentat un sondaj în care au fost prezentați favoriții pentru fotoliu de președinte al Republicii Moldova, sondajul fiind prezentat incorect, dat fiind faptul că în știre a lipsit informația cu privire la metodologia utilizată, perioada în care a fost efectuat sondajul, geografia sondajului, marja de eroare și autorizarea sau lipsa autorizării de către CEC. În perioada de raport, toate subiectele cu caracter electoral difuzate de „TV Elita” au fost încadrate în rubrica „Electorală 2024”. Pentru această încălcare, „TV Elita” a fost sancționată cu amendă în mărime de 5000 de lei prin Decizia nr. 259 din 18.10.2024.

Totodată, a fost atestată încălcarea principiilor echității, echilibrului și imparțialității, prevăzute la art. 89 alin. (2) Cod electoral.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „TV Elita” nu a difuzat emisiuni de promovare electorală care să vizeze alegerile prezidențiale.

III. Dezbateri electorale

În perioada de raport „TV Elita” nu a organizat sau difuzat dezbateri electorale.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada 21.10 – 01.11, „TV Elita”, în cadrul orelor de maximă audiență de seară (17:00 - 24:00), a difuzat 4 programe de informare electorală, cu o durată totală de 4 ore 7 minute. Rezultatele controlului sunt prezentate în tabelul de mai jos, după cum urmează:

„TV Elita” a difuzat 4 emisiuni de informare electorală, iar din rândul acestora, au fost preluate o dezbatere de la agenția Info Prim Neo, o investigație și un rezumat al principalelor evenimente de la Ziarul de Gardă.

În perioada de raport, „TV Elita” nu a admis abateri în cadrul emisiunilor de informare electorală.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „TV Elita” a reflectat campania electorală preponderent din perspectiva procesului electoral. Astfel, concurenții electorali au doar menționați de „TV Elita”, fără a le fi mediatizată activitatea lor de campanie, situație atestată pe parcursul întregii campanii electorale. În plus, majoritatea subiectelor au fost prezentate în reluare. Totodată, în perioada de control, „TV Elita” a difuzat 3 subiecte cu caracter conflictual dezechilibrat. În cadrul emisiunilor de informare electorală, nu au fost admise derogări de la legislația electorală în vigoare.

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, potrivit căroră: „*Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii.*”

„Studio L”

I. Programe de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Studio-L” a difuzat în programele de știri și actualități, 75 de subiecte cu caracter electoral, în volum total de 4 ore 08 minute 58 secunde, ceea ce constituie 16,9% din durata totală a buletinelor informative difuzate. În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „Studio-L” a difuzat 43 de subiecte (57,3%) cu o durată cumulată de 2 ore 22 minute 44 secunde (57,3%), iar în turul II - 32 de subiecte (42,7%) cu o durată cumulată de 1 oră 46 minute 14 secunde (42,7%).

„Studio-L” a difuzat subiecte cu caracter electoral în toate perioadele de control. Numărul de subiecte electorale a variat între 6 subiecte, în a șasea perioadă de control și 26 de subiecte - în a cincea perioadă.

Durata subiectelor electorale a înregistrat valori cuprinse între 9 minute 13 secunde, în a șasea perioadă și 1 oră 37 minute 01 secundă - în a cincea perioadă.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În subiectele electorale, „Studio-L” a dat preferință cetățenilor de rând – cu 241 de apariții (72%) și organelor electorale – cu 41 de apariții (12%). Concurenții electorali au avut 38 de apariții (12%). Experții au avut cele mai puține mențiuni, cu doar 4 apariții (1%), în timp ce actorii politici au fost absenți în subiectele electorale difuzate.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, timpul total alocat concurenților electorali a fost de 11 minute 44 secunde, ceea ce constituie o pondere de 5 % din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (4 ore 08 minute 58 secunde). În turul I, volumul acordat concurenților a fost de 5 minute 13 secunde, iar în turul II – de 6 minute 31 secunde.

În turul I de scrutin, cu excepția primei perioade, „Studio-L” a reflectat concurenții electorali. Durata reflectării concurenților electorali a variat între 1 minut 10 secunde în perioada a treia și 2 minute 31 secunde – în perioada a doua.

În turul I al Alegerilor Prezidențiale, „Studio-L” a mediatizat toți cei 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 5 minute 13 secunde, ceea ce constituie o pondere de 4% din durata subiectelor electorale difuzate în turul I de scrutin (2 ore 22 minute 44 secunde).

Durata reflectării concurenților electorali a variat între 13 secunde (M. Sandu și N. Morari) și 1 minut 04 secunde (T. Ulianoschi). Cel mai des în subiectele electorale au apărut V. Tarlev și A. Năstase – fiecare de câte 3 ori, iar câte o singură apariție au avut M. Sandu, I. Chicu și N. Morari.

În turul II de scrutin, „Studio-L” a reflectat ambii concurenți electorali în 17 subiecte cu o durată totală de reflectare de 6 minute 31 secunde, ceea ce constituie o pondere de 6% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (1 oră 46 minute 14 secunde).

Concurenții electorali au fost mediatizați în perioada a cincea de control, iar în perioada a șasea, „Studio-L” nu a mediatizat concurenții electorali în subiectele electorale difuzate.

În turul II de scrutin, M. Sandu a fost protagonistă în 8 subiecte cu caracter electoral cu o durată de 3 minute 50 secunde (58,5%).

A. Stoianoglo a fost protagonist în 9 subiecte cu o durată de reflectare de 2 minute 41 secunde (41,2%).

4. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Studio-L” a difuzat doar subiecte cu caracter neconflictual.

5. Asigurarea echilibrului de gen

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 180 de cazuri (49,6%) protagoniști au fost bărbați și în 183 de cazuri (50,4%) – femei.

6. Relevanța temelor abordate

Subiectele difuzate de „Studio-L” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. Accesibilitate

„Studio-L” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

8. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de referință, „Studio-L” a admis anumite devieri de la normele legale. Astfel, „Studio-L” a omis includerea subiectelor electorale în rubrica „Electorala 2024”:

- În prima perioadă, „Studio-L” a difuzat 7 subiecte electorale care nu au fost incluse în rubrica „Electorala-2024”, deoarece această rubrică a lipsit.
- În perioada a doua, „Studio-L” a difuzat 8 subiecte electorale care nu au fost incluse în rubrica „Electorala-2024”, deoarece această rubrică a lipsit. Pentru această încălcare „Studio-L” a fost sancționat cu amendă în mărime de 5000 de lei prin Decizia nr. 251 din 11.10.2024.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „Studio-L” nu a difuzat emisiuni de promovare electorală.

III. Dezbateri electorale

În perioada de raport „Studio-L” nu a organizat sau difuzat dezbateri electorale.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada de raport, „Studio L” nu a difuzat emisiuni de informare electorală.

V. Concluzii

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Studio L” a informat consumatorii de servicii media cu privire la alegerile prezidențiale din Republica Moldova prin intermediul programelor de știri și actualități.

În cadrul programelor de știri și actualități, „Studio L” a reflectat concurenței electorale cu prezentarea platformelor și programelor electorale.

Este de menționat că în ceea ce ține de tematica subiectelor electorale, „Studio L” a pus accent pe informațiile de la CEC privind tehnica votării, vox-populi din orașul Căușeni, corupția electorală etc.

„Axial TV”

I. Programe de știri și actualități

În perioada de raport „Axial TV” nu a difuzat programe de știri și actualități. Potrivit Declarației privind reflectarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024, aprobată prin Decizia CA, serviciul media audiovizual „Axial TV” s-a angajat să reflecte alegerile, în programe de știri și actualități cu difuzare de la ora 21:00 (luni-vineri, cu reluare a doua zi și duminică, de la ora 12:00).

În cadrul ședinței CA din data de 04 octombrie 2024, membrii Consiliului au luat act de Notificarea cu privire la renunțarea la reflectarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024, recepționată din partea furnizorului de servicii media „HONESTAS” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual „Axial TV”.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „Axial TV” a difuzat 2 emisiuni de promovare electorală, dintre care o emisiune de promovare electorală a vizat alegerile prezidențiale.

III. Dezbateri electorale

În perioada de raport „Axial TV” nu a organizat sau difuzat dezbateri electorale.

„R Live TV”

I. Programe de știri și actualități

În perioada de raport, serviciul media audiovizual „R Live TV” nu a difuzat programe de știri și actualități.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „R Live TV” a difuzat 7 emisiuni de promovare electorală, dintre care 5 emisiuni au vizat alegerile prezidențiale, după cum urmează:

În perioada 20-26 septembrie 2024, „R Live TV” a difuzat o emisiune de promovare electorală pentru concurentul electoral A. Stoianoglo, inclusă în rubrica „*Emisiune de promovare electorală. Promovare prezidențială.*” (26.09.2024, ora 21:01).

În perioada 27 octombrie-4 octombrie, „R Live TV” a încadrat emisiunile de promovare electorală în rubrica – „*Emisiune de promovare electorală*”.

III. Dezbateri electorale

„R Live TV” și-a asumat organizarea dezbaterilor electorale atât pentru Alegerile Prezidențiale, cât și pentru Referendumul republican constituțional.

În perioada de raport „R Live TV” a organizat 15 dezbateri electorale, dintre care 5 dezbateri au vizat alegerile prezidențiale. Rezultatele controlului sunt prezentate în tabel alăturat:

În turul I de scrutin, „R Live TV” a organizat 4 dezbateri, la care au fost invitați toți concurenții electorali (11), însă doi nu s-au prezentat - M. Sandu și V. Furtună. Toate dezbaterile au fost difuzate în reluare, în zilele următoare la orele 06:00:00 și 07:00:00.

La data de 27.10.2024, „R Live TV” a difuzat dezbaterile dintre M. Sandu și A. Stoianoglo, dezbateri organizată de concurenții electorali.

În turul II de scrutin, la data de 30 octombrie 2024, ora 20:00, „R Live TV” a difuzat o dezbateri electorală pentru turul 2 al alegerilor prezidențiale, moderată de Ileana Pîrgaru. În platou s-au prezentat reprezentanții candidaților, după cum urmează: Vasile Grădinaru (din partea Maiei Sandu) și Vlad Batrîncea (din partea lui Alexandr Stoianoglo). Dezbaterile au durat circa 27 de minute, iar fiecare dintre participanți a avut la dispoziție câte 10 minute (1 minut de început pentru adresarea către alegători, 8 minute pentru a răspunde la întrebările moderatoarei și a contracandidatului, 1 minut pentru adresarea de final).

Înainte și după programul de dezbateri a fost prezentat genericul „*Dezbateri electorale 2024*”.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada 21.10-01.11.2024, în cadrul orelor de maximă audiență de seară (17:00 - 24:00), „R Live TV” a difuzat 22 de programe de informare electorală, dintre care două în reluare, cu o durată totală de 15 ore 57 minute 08 secunde.

Emisiunile de informare electorală difuzate de SMA au fost realizate în conformitate cu prevederile legale electorale.

„Canal Regional”

I. Programe de știri și actualități

Potrivit Declarației privind reflectarea campaniei electorale depuse de „Canal Regional” și aprobată de CA, programele de știri și actualități nu au fost incluse în Declarația privind reflectarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024. Totodată, în prima perioadă de control s-a atestat difuzarea buletinelor informative. Rezultatele controlului sunt prezentate în continuare.

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 20 septembrie – 18 octombrie și 21 octombrie - 01 noiembrie 2024, „Canal Regional” a difuzat în programele de știri și actualități, 6 subiecte cu caracter electoral, în volum total de 17 minute 47 secunde, ceea ce constituie 13,8% din durata totală a buletinelor informative difuzate.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În subiectele electorale, „Canal Regional” a reflectat cetățenii de rând – cu 22 de apariții (59%) și concurenții electorali – cu 10 de apariții (27%), organele electorale având 2 apariții (2%). Experții, actorii politici și organele de stat au avut cele mai puține mențiuni, 1 apariție (3%).

3. Reflectarea concurenților electorali

Concurenții electorali au fost reflectați doar în prima perioadă a turului I de scrutin. Timpul total alocat concurenților electorali a fost de 7 minute 46 secunde, ceea ce constituie o pondere de 44% din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate (17 minute 47 secunde).

În prima perioadă a turului I de scrutin, durata reflectării concurenților electorali a variat între 5 secunde (I. Vlah) și 4 minute 30 secunde (M. Sandu). Frecvența aparițiilor concurenților electorali a înregistrat valori cuprinse între 1 subiect (I. Vlah) și 3 subiecte (M. Sandu).

4. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de raport „Canal Regional ” nu a difuzat subiecte cu caracter conflictual.

5. Asigurarea echilibrului de gen

Din perspectiva de gen, în subiectele electorale în 24 de cazuri (55,8%) protagoniști au fost bărbați și în 19 de cazuri (44,2%) – femei.

6. Relevanța temelor abordate

Subiectele difuzate de „Canal Regional” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

7. Accesibilitate

„Canal Regional” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

8. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de referință, „Canal Regional” a admis anumite devieri de la normele legale. Astfel, SMA în cadrul tuturor programelor de știri și actualități a difuzat subiecte cu caracter electoral, însă rubrica „Electorala 2024” a lipsit.

În data de 24.09.2024 SMA a difuzat un subiect cu titlul: „*Favoriții vin de la Nord*”, subiect realizat de portalul de știri www.nordnews.md, în care se arată rezultatele unui sondaj de opinii publicat de IData. În subiect se vorbește despre 2 concurenți electorali, Maia Sandu și Renato Usatîi. Sunt difuzate intervenții directe cu cetățenii de rând din satul Risipeni și orașul Fălești, care și-au expus opiniile pentru cei doi concurenți electorali. La finalul subiectului, reporterul a numit încă trei concurenți electorali. Sondajul nu a conținut informația: 1) cine a comandat; 2) metodologia utilizată și perioada în care a fost efectuat sondajul; 3) dimensiunea eșantionului și marja de eroare; 4) autorizarea sau lipsa autorizării sondajului de către CEC, așa cum prevede pct. 48 și pct. 49 din Regulamentul CEC.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „Canal Regional” a difuzat 3 emisiuni de promovare electorală care au vizat alegerile prezidențiale. Rezultatele controlului sunt prezentate, schematic, în tabelul alăturat:

III. Dezbateri electorale

În perioada de raport „Canal Regional” nu a organizat sau difuzat dezbateri electorale. Totodată, prin scrisoarea nr. 03/10 din 13 octombrie 2024, SMA a comunicat CA despre faptul că este în imposibilitate de a produce dezbateri electorale în legătură cu defecțiunile tehnice apărute. Prin Decizia nr. 267 din 25.10.2024, CA a sancționat cu 10 000 de lei furnizorul de servicii media „Canal Regional” SRL, fondator al serviciului media audiovizual de televiziune „Canal Regional”, pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (6) din Codul electoral, deoarece în campania electorală pentru orice tip de scrutin, furnizorii de servicii media audiovizuale sunt obligați să organizeze dezbateri dacă au inclus în declarații ale politicii editoriale angajamente de organizare a dezbaterilor electorale și dacă acestea au fost adoptate de Consiliul Audiovizualului. La data de 27.10.2024, „Canal Regional” a difuzat dezbateri dintre M. Sandu și A. Stoianoglo organizată de concurenții electorali.

IV. Emisiuni de informare electorală

În perioada 21.10-01.11.2024, în cadrul orelor de maximă audiență de seară (17:00 - 24:00), „Canal Regional” a difuzat investigația Ziarului de Gardă, atât în primă difuzare, cât și în reluare, cu o durată cumulată de 01 oră 50 min. Rezultatele controlului sunt prezentate în tabelul de mai jos, după cum urmează:

Este difuzată investigația integrală a ZdG, fără comentarii în plus. Conținutul este fidel temei investigației: se arată cum funcționează schema implementată de corupere a alegătorilor din Republica Moldova, pentru scrutinele din această toamnă. „Canal Regional” a pus miza pe preluarea emisiunilor străine și nu pe realizarea propriilor emisiuni.

Prin scrisoarea f/nr. din 18.11.2024, furnizorul de servicii media Compania Publică „Gagauziya Radio Televizionu” a solicitat amânarea examinării rezultatelor raportului de control în privința serviciului media audiovizual „TV-Găgăuzia”, invocând lipsa de timp pentru analizarea acestuia și identificarea argumentelor în apărare.

În ședința publică din 18 noiembrie 2024, membrii CA au decis prin vot majoritar respingerea solicitării Companiei Publice „Gagauziya Radio Televizionu”, apreciind drept suficient timpul

acordat furnizorului de servicii media, deoarece raportul de control a fost expediat în data de 15.11.2024.

În cadrul aceleiași ședințe, membrii CA au remarcat calitatea și profesionalismul controlului efectuat și și-au exprimat acordul cu constatările din raportul de control.

Suplimentar informațiilor incluse în raportul de control, membrii au prezentat următoarele concluzii: La viitoarele scrutine, CA va trebui să fie mai vigilent atunci când va aproba declarațiile furnizorilor de servicii media cu privire la reflectarea alegerilor, ca să nu mai existe cazuri când declară că reflectarea alegerilor se va face numai în zilele de sâmbătă și duminică, acestea fiind și zile ale tăcerii (în cazul dat – de două ori), sau cazuri când își asumă să organizeze dezbateri, dar intuiesc că nu va fi posibil să realizeze acest lucru, în schimb plasează publicitate electorală contra plată, iar alegerile rămân nereflectate, precum și alte circumstanțe similare, care pot fi verificate la etapa aprobării declarațiilor.

Cu referire la emisiunile de promovare electorală, s-a văzut o tendință la unele servicii media audiovizuale ca aceste emisiuni să fie difuzate în afara prime-time-ului, la ore când, probabil, nu se uită nimeni la televizor. Acest exercițiu important de prezentare a programelor electorale ale candidaților la funcția de președinte al țării a fost ignorat și, astfel, publicul nu a fost informat suficient prin emisiunile de promovare electorală. Mai mult, a fost și precedentul cu furnizorul public de servicii media, care a refuzat să difuzeze câteva spoturi, un precedent bun în sensul exercițiului editorial făcut de furnizor ca să verifice conținutul difuzat, pentru că în cazul dat legislația are un caracter dual: de conținutul propriu-zis al spotului de promovare electorală răspunde candidatul, dar de difuzarea conținutului răspunde, totuși, serviciul media audiovizual. Se impun niște concluzii cu referire și la acest aspect.

Pe parcursul întregii campanii de reflectare a alegerilor, au fost servicii media audiovizuale care, de fapt, nu au reflectat concurenții electorali, ci doar i-au menționat.

Totodată, 7 servicii media audiovizuale, toate regionale, au dat doar subiecte neconflictuale în context electoral, ceea ce nu înseamnă că e bine, căci au fost multe evenimente în care au fost controversate și atunci părțile trebuiau să-și expună punctul de vedere, or, pentru o dezbatere în spiritul principiilor democrației și pluralismului, ar fi fost bine ca aceste subiecte să fie difuzate.

A fost identificat cel puțin un serviciu media audiovizual care nu a difuzat niciun subiect electoral în turul II al scrutinului, atunci când au rămas doi concurenți, pe care nici măcar nu i-a menționat, ca să-și informeze publicul despre cei doi candidați.

Serviciile media audiovizuale regionale, cu o singură excepție, nu au difuzat dezbaterile din turul II, care a fost pusă la dispoziția tuturor, nu au profitat de posibilitatea reală de a oferi publicului această dezbatere – o singură emisiune în 6 săptămâni.

O concluzie finală, în rezultatul monitorizării efectuate, ar fi că jumătate din serviciile media audiovizuale care au declarat că vor reflecta alegerile nu au informat publicul, realizând o acoperire formală a campaniei electorale, fiind difuzate aceleași informații despre procesul de vot și procesul electoral în general.

Ca urmare a celor expuse în cadrul deliberărilor, având ca temei rezultatele controlului respectării prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral în programele de știri și actualități din perioada întregii campanii electorale pentru scrutinul prezidențial și în emisiunile de informare electorală difuzate în perioada 21 octombrie-01 noiembrie 2024, în orele de maximă audiență de seară, membrii CA au decis sancționarea a 9 furnizori de servicii media în funcție de gravitatea și numărul abaterilor constatate.

Astfel, furnizorul de servicii media Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova” se sancționează cu amendă de 5 000 de lei pentru difuzarea a 6 subiecte cu caracter electoral dezechilibrate, acțiune prin care au fost încălcate principiile stabilite de art. 89 alin. (2) al Codului electoral.

Compania Publică „Gagauziya Radio Televizionu” se sancționează cu amendă de 10 000 de lei din prima treaptă de sancționare, având în vedere că acest furnizor de servicii media a mai fost sancționat pe art. 89 alin. (2), fiind constatat faptul că data comiterii încălcărilor consemnate în raportul final este anterioară datei deciziei prin care CA l-a sancționat pe acest articol. Astfel, s-a propus amenda

maximă, fiind luat în calcul faptul că abaterile sunt multe. Mai mult, serviciului media audiovizual „TV-Găgăuzia” a omis multe subiecte de interes public în campania electorală, deci se poate constata existența unei manipulări prin omisiune. De asemenea, în emisiunile de informare electorală s-a atestat dezechilibru, iar într-un anumit număr de știri nu s-a făcut referire la concurenți, aceștia pur și simplu nefiind reflectați.

Furnizorul de servicii media PP „Exclusiv Media” SRL, fondator al serviciului media audiovizual „Exclusiv TV”, a avut subiecte conflictuale dezechilibrate, dar și 3 emisiuni de informare electorală, furnizorul având aceeași atitudine în toate trei emisiuni. În una din emisiuni, unde a participat un concurent electoral, au fost vociferate și semi adevăruri, dacă nu chiar falsuri, iar moderatoarea nu a intervenit în niciun fel, ci dimpotrivă a amplificat mesajul, plus au fost lansate acuzații și atacuri la adresa unor jurnaliști de la alt serviciu media audiovizual. Din aceste considerente, PP „Exclusiv Media” SRL se sancționează cu 7 000 de lei.

Referitor la furnizorul de servicii media ÎCS „REFORMA ART” SRL, membrii CA au menționat că deși a avut abateri, totuși, serviciul media audiovizual „Jurnal TV” a difuzat un număr mare de emisiuni de informare electorală, știrile au fost echilibrate și a fost printre primele servicii de televiziune cu cele mai multe subiecte conflictuale, de aceea, având în vedere acest fapt, au stabilit amenda în sumă de 6 000 de lei.

Furnizorul de servicii media „COTIDIAN” SA, fondator al serviciului media audiovizual „TVC21”, care a difuzat 6 subiecte conflictuale dezechilibrate și a avut devieri în emisiunile de informare electorală, se sancționează cu 8 000 de lei.

Furnizorul de servicii media „Societatea Română de Televiziune”, pentru abaterile admise în cadrul emisiunilor de informare electorală difuzate de serviciul media audiovizual „TVR Moldova”, se sancționează cu 6 000 de lei.

Furnizorul de servicii media „A. Video-Content” SRL se sancționează cu 5 000 de lei pentru că, pe lângă cele 2 subiecte dezechilibrate, au fost atestate probleme și în emisiunile de informare electorală difuzate de serviciul media audiovizual „Cinema 1”.

Furnizorul de servicii media „Select Canal-TV” SRL se sancționează cu 10 000 de lei din prima treaptă de sancționare, similar cazului Companiei Publice „Gagauziya Radio Televizionu”, ținând cont de informația difuzată și numărul încălcărilor comise.

Referitor la furnizorul de servicii media Cooperativa „Molodosti”, s-a menționat că acesta este un furnizor de servicii media regional, care nu a asigurat o acoperire reală a alegerilor, având o abordare formală. Astfel, spre exemplu, pe parcursul unei săptămâni toate subiectele în știri au fost date în reluare, fiind invocată o defecțiune tehnică. De asemenea, „TV Elita” a difuzat 3 subiecte conflictuale dezechilibrate. Din aceste considerente, având în vedere declarația asumată, dar și importanța serviciului de televiziune pentru regiune, membrii CA nu au putut trece cu vederea abaterile constatate și au decis amendarea furnizorului de servicii media cu 5 000 de lei.

Totodată, membrii CA au decis, prin consens, nesancționarea furnizorilor de servicii media ÎCS „PRO DIGITAL” SRL și AO „Media Alternativa” pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral, considerând neproportională sancțiunea. Astfel, în cazul serviciului media audiovizual „PRO TV Chișinău” este vorba de un singur subiect conflictual dezechilibrat, în schimb, în emisiunile de informare electorală nu au fost atestate abateri de la legislația electorală și audiovizuală. Serviciul media audiovizual „TV8” a difuzat două subiecte dezechilibrate, dar în emisiunile de informare electorală nu au fost atestate abateri.

În temeiul prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, ale Codului electoral nr. 325/2022 și ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137 din 28.07.2023,

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova DECIDE:

1. Se ia act de controlul serviciilor media audiovizuale de televiziune „Moldova-1”, „TV-Găgăuzia”, „Pro TV Chișinău”, „Canal Regional”, „ATV”, „Exclusiv TV”, „Jurnal TV”, „TVC 21”, „TV8”, „TVR Moldova”, „Cinema 1”, „N4”, „SOR TV”, „Drochia TV”, „Media TV”, „TV Elita”, „Studio

- L” și „R Live TV” și se aprobă Raportul final privind modul de reflectare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova (se anexează).
2. Se sancționează cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova”, fondator al serviciului media audiovizual „Moldova 1”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.
 3. Se sancționează cu amendă în mărime de 10 000 de lei furnizorul de servicii media Compania Publică „Gagauziya Radio Televizionu”, fondator al serviciului media audiovizual „TV-Găgăuzia”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale Republicii Moldova nr. 174/2018.
 4. Se sancționează cu amendă în mărime de 7 000 de lei furnizorul de servicii media PP „Exclusiv Media” SRL, fondator al serviciului media audiovizual „Exclusiv TV”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.
 5. Se sancționează cu amendă în mărime de 6 000 de lei furnizorul de servicii media ÎCS „REFORMA ART” SRL, fondator al serviciului media audiovizual „Jurnal TV”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.
 6. Se sancționează cu amendă în mărime de 8 000 de lei furnizorul de servicii media „COTIDIAN” SA, fondator al serviciului media audiovizual „TVC21”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.
 7. Se sancționează cu amendă în mărime de 6 000 de lei furnizorul de servicii media „Societatea Română de Televiziune”, fondator al serviciului media audiovizual „TVR Moldova”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.
 8. Se sancționează cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media „A. Video-Content” SRL, fondator al serviciului media audiovizual „Cinema 1”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.
 9. Se sancționează cu amendă în mărime de 10 000 de lei furnizorul de servicii media „Select Canal-TV” SRL, fondator al serviciului media audiovizual „N4”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.
 10. Se sancționează cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media Cooperativa „Molodosti”, fondator al serviciului media audiovizual „TV Elita”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.
 11. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, furnizorii de servicii media IP Compania „Teleradio-Moldova”, Compania Publică „Gagauziya Radio Televizionu”, PP „Exclusiv Media” SRL, ÎCS „REFORMA ART” SRL, „COTIDIAN” SA, „Societatea Română de Televiziune”, „A. Video-Content” SRL, „Select Canal-TV” SRL și Cooperativa „Molodosti” sunt obligați să difuzeze textul sancțiunii în următoarele 48 de ore de la data adoptării deciziei privind aplicarea sancțiunii, sonor și/sau vizual, de cel puțin 3 ori, în orele de maximă audiență, din care o dată în principalul program audiovizual de știri, în cazul serviciilor media audiovizuale generaliste și/sau de știri:

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova”, fondator al serviciului media audiovizual „Moldova 1”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral, potrivit cărora: „Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor”.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 10 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale Compania Publică „Gagauziya Radio Televizionu”, fondator al serviciului media audiovizual „TV-Găgăuzia”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral, potrivit cărora: „Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor”.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 7 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale PP „Exclusiv Media” SRL, fondator al serviciului media audiovizual „Exclusiv TV”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral, potrivit cărora: „Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor”.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 6 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale ÎCS „REFORMA ART” SRL, fondator al serviciului media audiovizual „Jurnal TV”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral, potrivit cărora: „Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor”.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 8 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale „COTIDIAN” SA, fondator al serviciului media audiovizual „TVC21”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral, potrivit cărora: „Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor”.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 6 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale „Societatea Română de Televiziune”, fondator al serviciului media audiovizual „TVR Moldova”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral, potrivit cărora: „Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor”.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale „A.Video-Content” SRL, fondator al serviciului media audiovizual „Cinema 1”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral, potrivit cărora: „Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor”.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 10 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale „Select Canal-TV” SRL, fondator al serviciului media audiovizual „N4”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral, potrivit cărora: „Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor”.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale Cooperativa „Molodosti”, fondator al serviciului media audiovizual „TV Elita”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral, potrivit cărora: „Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor”.

12. Furnizorii de servicii media IP Compania „Teleradio-Moldova”, Compania Publică „Gagauziya Radio Televizionu”, PP „Exclusiv Media” SRL, ÎCS „REFORMA ART” SRL, „COTIDIAN” SA, „Societatea Română de Televiziune”, „A. Video-Content” SRL, „Select Canal-TV” SRL și Cooperativa „Molodosti” vor prezenta, în termen de 5 zile de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre executarea prevederilor art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media

audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, care va include data și ora difuzării textului sancțiunii.

13. Furnizorii de servicii media IP Compania „Teleradio-Moldova”, Compania Publică „Gagauziya Radio Televizionu”, PP „Exclusiv Media” SRL, ÎCS „REFORMA ART” SRL, „COTIDIAN” SA, „Societatea Română de Televiziune”, „A. Video-Content” SRL, „Select Canal-TV” SRL și Cooperativa „Molodosti” vor prezenta dovada achitării amenzilor în termen de 30 de zile de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii.

Datele bancare pentru achitarea amenzii: Cod fiscal: 1006601000037

Beneficiar: Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat

Adresa băncii: mun. Chișinău, str. Constantin Tănase nr. 7

Codul IBAN: MDXXTRGAAA143111LLLL0000

„XX” – codul de control, care se formează conform Anexei nr. 4 la Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 157/2013 (cod numeric);

„LLLL” – cod ce descifrează codul localității conform CUATM (cod numeric).

14. Raportul final privind reflectarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova se remite Comisiei Electorale Centrale și se publică pe site-ul web oficial al Consiliului Audiovizualului cel târziu la data de 19 noiembrie 2024, conform prevederilor art. 90 alin. (16) din Codul electoral nr. 325/2022.

15. Prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Curtea de Apel Chișinău (mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4), în termen de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost adoptată prezenta decizie, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.

16. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina Direcției control servicii media audiovizuale.

17. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și se publică pe site-ul web oficial al Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU